

Τ.Ε.Ι ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΗΣ «ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑΣ».
Η ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΤΗ
ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΟΠΩΣ ΑΝΙΧΝΕΥΕΤΑΙ ΣΤΙΣ
“ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ” ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

ΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ

ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΙΩΑΝΝΑ

ΜΠΑΛΤΑ ΗΛΙΑΝΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΨΥΧΟΓΙΟΥ ΑΘΗΝΑ

iv

Πάτρα 2016

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας προσέφεραν την πολύτιμη βοήθειά τους, για την πραγματοποίηση αυτής της εργασίας.

Ειδικότερα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κα. Ψυχογιού Αθηνά, Κοινωνική λειτουργό και καθηγήτρια του Τ.Ε.Ι Δυτικής Ελλάδας , για την επιστημονική καθοδήγηση και ενημέρωση σχετικά με την εκπόνηση της πτυχιακής μας μελέτης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη Μελέτης.....σελ.5
Abstact.....σελ.6

Κεφάλαιο 1:Εισαγωγή

Εισαγωγικά στο θέμα.....σελ.7-8
Το πρόβλημα.....σελ.8
Σκοπός μελέτης.....σελ.8-9
Περιεχόμενα Μελέτης.....σελ.9-10
Ορισμοί όρωνσελ.10

ΜΕΡΟΣ Α: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Κεφάλαιο 2: Η θέση της γυναίκας μέσα στη κοινωνία και τα δικαιώματα που κατακτήθηκαν ανά τους αιώνες

2.1 Η γυναικεία κατώτερότητα σε σχέση με το αντρικό φύλο.....σελ.11-14
2.2 Ο αγώνας για τα δικαιώματα της γυναίκας :.....σελ.14-15
Α. Στη μόρφωση.....σελ.15-17
Β. Στην εργασία.....σελ.17-20
Γ. Ελεύθερη επιλογή επαγγέλματος.....σελ.20
Δ. Ο γάμος από τη παραδοσιακή στη σύγχρονη αστική κοινωνία...σελ.22-23
2.3. Η θέση της γυναίκας στην Ευρώπη.....σελ.24-25

Κεφάλαιο 3: Ο ψυχισμός της γυναίκας μέσα από τη προσωπικότητα και τη συμπεριφορά της

3.1 Βιολογικές Προσεγγίσεις διαχωρισμού του φύλουσελ.26-28
3.2 Ψυχολογικές Προσεγγίσεις για τη γυναίκα.....σελ.29
Α. Ψυχαναλυτική Θεραπεία.....σελ.30-32
Β. Γνωστική Θεραπεία.....σελ.32-33
3.3 Κοινωνικές Προσεγγίσεις – Αιτιολογικοί Παράγοντες :
Α. Οικογένεια.....σελ.34-36
Β. Ομάδες συνομηλίκων.....σελ.36-37
Γ. Μ.Μ.Ε.....σελ.37-38

3.4. Η στάση της ίδιας της γυναίκας και τα στερεότυπα που επηρεάζουν τη συμπεριφορά της.....σελ.39-40

Κεφάλαιο 4: Το φαινόμενο της Σταχτοπούτας

- 4.1. Συντροφικότητα και σχέσεις.....σελ.41-42
- 4.2. Γυναικείοι ρόλοι και εξαρτημένη συμπεριφορά μέσα στις συντροφικές σχέσεις.....σελ.42-43
- 4.3 Χαρακτηριστικά γυναικών με το σύνδρομο της Σταχτοπούτας....σελ.43-45

Κεφάλαιο 5: Οι επιπτώσεις του Συνδρόμου στο ψυχισμό της γυναίκας

- 5.1. Η διαχείριση μετά την ρήξη της συντροφικής σχέσης.....σελ.46-49
- 5.2. Συνέπειες του συνδρόμου στο ψυχισμό της γυναίκας.....σελ.49
- A. Διατροφικές Διαταραχές.....σελ.49-51
 - B. Ουσιοεξάρτηση.....σελ.51-52
 - Γ. Νευρωτικές Τάσεις.....σελ.53-54
 - Δ. Κατάθλιψη.....σελ.54-56

ΜΕΡΟΣ Β:Ερευνητικό μέρος

Κεφάλαιο 6: Μεθοδολογία

- 6.1. Σκοπός – Στόχος έρευνας.....σελ.56
- 6.2. Είδος έρευναςσελ.56
- 6.3. Ερευνητικά Ερωτήματα.....σελ.56
- 6.4. Πληθυσμός - Δείγμασελ.57
- 6.5. Επιλογή εργαλείων έρευνας.....σελ.57
- 6.6. Τόπος και χρόνος έρευνας.....σελ.57
- 6.7. Συλλογή δεδομένων.....σελ.58
- 6.8. Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας.....σελ.58
- 6.9. Περιορισμοί έρευνας.....σελ.58
- 6.10. Παρουσίαση αποτελεσμάτων.....σελ.59

Συμπεράσματα	σελ.80
Προτάσεις.....	σελ.82
Βιβλιογραφία.....	σελ.84
Παράρτημα 1. Ερωτηματολόγιο.....	σελ.92
Παράρτημα 2. Γυναικείες οργανώσεις και σύνδεσμοι.....	σελ.98

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι η ανάδειξη του προβλήματος της εξαρτημένης συμπεριφοράς της γυναίκας από το σύντροφο σε συναισθηματικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση ξεκινά με την αναφορά της ιστορικής αναδρομής των διαφυλετικών σχέσεων, των αγώνων των γυναικών για τα δικαιώματά τους και με την ανάπτυξη των αιτιολογικών παραγόντων του φαινομένου είτε αυτοί είναι βιολογικοί, είτε ψυχολογικοί, είτε κοινωνικοί.

Στη συνέχεια, αναλύονται οι συντροφικές σχέσεις μέσα στις οποίες συναντάτε για πρώτη φορά το πρόβλημα και οδηγεί τη γυναίκα σε παθολογικές συμπεριφορές.

Η μελέτη βασίζεται στις γυναίκες οι οποίες στερούνται τα δικαιώματά τους υπακούοντας στους παραδοσιακούς ρόλους υποδεικνύουν στη γυναίκα το ρόλο της άπογης νοικοκυράς και της αφοσιωμένης συζύγου αλλά και γενικότερα σε όλες τις γυναίκες που παρά το γεγονός ότι κάνουν πράγματα εκτός σπιτιού παραμένουν εξαρτημένες από το σύντροφό τους.

Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η μελέτη αποτελεί μία γενικότερη θεώρηση και προσπάθεια διερεύνησης και ένα ερέθισμα για στατιστική μελέτη και ευρύτερη προέκταση του θέματος.

Σκοπός της μελέτης μας, είναι να εξετάσουμε αν το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας είναι γνωστό στο γυναικείο πληθυσμό, αν οι γυναίκες νιώθουν κάποιο βαθμό εξάρτησης από το σύντροφο τους αλλά και αν όταν εξαρτούνται από κάποιον είναι σε θέση να το κατανοήσουν και να ενεργήσουν ανάλογα.

Abstract

The purpose of this study is to highlight the problem of a woman's dependent behavior towards her partner on an emotional, social and economic level.

The literature review begins with reporting the historical background of interracial relationships as well as the background of women fighting for their rights and continues with the development of the causative factors of the phenomenon, whether these are biological, psychological, or social.

Next, follows the analysis of partnerships in which there is a first encounter of this problem that later on leads the woman to pathological behaviors.

The study is based on women who are being deprived of their rights by obeying the traditional roles that indicate the woman to be an impeccable housewife and devoted wife and in general to all women who, despite the fact that they are doing things outside the house, they still remain dependent on their partner.

Finally, it is important to note that this study is a general consideration and effort to investigate this matter, as well as a stimulus for statistical study and a wider extension of the subject.

The aim of our study is to examine whether the Cinderella Syndrome is known to the female population, if women do indeed feel some kind of dependence on their partner and moreover, in cases that they do feel dependent on their partner, whether they are able to realize it and act accordingly.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟ ΘΕΜΑ

Στην εποχή μας οι γυναίκες μετά από αγώνες αιώνων διεκδικούν τα δικαιώματα που τους ανήκουν. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, οι γυναίκες με πολύ μόχθο επιτυγχάνουν το δικαίωμα για μόρφωση, υποχρεωτική εκπαίδευση ανεξαρτήτως φύλου, το δικαίωμα να εργασθούν και να λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία με τους άνδρες και τέλος, το δικαίωμα ψήφου.

Παρά το γεγονός πως έχουν επιτευχθεί πολύ σημαντικά βήματα για την ισονομία της γυναίκας με αυτήν του άνδρα ακόμη και σήμερα βλέπουμε την κοινωνία να προβάλλει κάποια πρότυπα τα οποία είναι προσκολλημένα σε παλαιότερα στερεότυπα αντιμετωπίζοντας πολλές φορές τον άνδρα ως πιο ισχυρό από τη γυναίκα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως η κοινωνικοποίηση της γυναίκας γίνεται μέσα από φορείς που υποστηρίζουν τέτοιου είδους ρόλους του άνδρα.

Πολύ σημαντικό είναι πως οι παράγοντες αυτοί οδηγούν τη γυναίκα να έρχεται αντιμέτωπη με το πρόβλημα της συναισθηματικής εξάρτησης. Δηλαδή κατά πόσο είναι έτοιμη η ίδια να ανεξαρτητοποιηθεί και να νιώσει αυτονομία. Αυτό συμβαίνει γιατί οι γυναίκες ανατρέφονται έτσι, ώστε να μη γίνονται δυναμικές και να δυσκολεύονται στη λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών και να καταπιέζουν τον αυθορμητισμό τους από την παιδική τους ηλικία.

Πολλές γυναίκες στις μέρες μας συνεχίζουν να πιστεύουν στο μύθο της σταχτοπούτας. Ότι δηλαδή, πάντα θα υπάρχει κάποιος να τις προστατεύει. Συχνά λοιπόν υπάρχει προσκόλληση σε ένα πρόσωπο, ο οποίος είναι ενήλικας. Και αυτός δεν είναι άλλος από τον σύντροφο ή το σύζυγο. Οι γυναίκες αυτές περιμένουν έναν εξωτερικό παράγοντα να αλλάξει τη ζωή τους και αυτή είναι η κυριότερη δύναμη που τις κρατάει αιχμάλωτες σήμερα.

Το πρόβλημα αυτό της εξάρτησης αγγίζει τις περισσότερες γυναίκες σήμερα, ειδικά σε κοινωνίες όπου οι δομές είναι παραδοσιακές όπως η ελληνική. Ακόμα και οι γυναίκες που εξωτερικά δείχνουν πετυχημένες επαγγελματικά και κοινωνικά, έχουν

την τάση να υποτάσσονται σε άλλους, να εξαρτώνται από αυτούς και να ψάχνουν συνεχώς την αγάπη, την προστασία και τη βοήθεια.

Πολλές είναι και οι γυναίκες που δεν έχουν επίγνωση του προβλήματος με αποτέλεσμα να επαναπαύονται ωσότου κάτι απρόσμενο έρθει στη ζωή τους. Όταν πάλι αναγνωρίσουν το πρόβλημα αυτό έρχονται σε εσωτερική σύγκρουση και αισθάνονται απογοητευμένες.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η εξάρτηση είναι αποδεκτή μόνο σε μία περίοδο της ζωής του ανθρώπου. Όταν δηλαδή ένα βρέφος έχει ανάγκη τη μητέρα του. Σε όλες τις άλλες περιόδους η εξάρτηση οποιαδήποτε μορφή και να έχει αρνητική σημασία.

Τα είδη της εξάρτησης μπορεί να είναι:

- ✚ Συγκινησιακή εξαρτημένη συμπεριφορά (η επιδίωξη και η απαίτηση μιας στοργικής ή προστατευτικής συμπεριφοράς από κάποιον άλλο).
- ✚ Λειτουργική συμπεριφορά (ζητάει κανείς βοήθεια για να λύσει ένα πρόβλημα που δεν μπορεί να το λύσει μόνος του).
- ✚ Επιθετική εξαρτημένη συμπεριφορά (όταν μονοπωλεί κανείς την προσοχή ή την αγάπη στερώντας την από κάποιον άλλον).

Σε όλες τις περιπτώσεις η εξάρτηση σημαίνει έλλειψη ανεξαρτησίας.

Η εξάρτηση με λίγα λόγια αποτελεί την πρώτη μορφή κοινωνικής παρόρμησης και συμπεριφοράς αφού εκδηλώνεται με την έμφυτη τάση των μωρών να εξαρτώνται από τη μητέρα. Η εξάρτηση στους ενήλικες μπορεί να προκληθεί μέσα από καταστάσεις που είναι άγνωστες και τρομακτικές και για αυτό πολλές φορές είναι αναγκαίο να αποφεύγεται.

ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Τα τελευταία χρόνια έγιναν πολλές ενέργειες και πολλοί αγώνες για να ανεξαρτητοποιηθεί η γυναίκα και να έχει ίση θέση με τον άνδρα. Όλες επιζητούν την ελευθερία τους αλλά ένα ποσοστό του γυναικείου πληθυσμού όταν έρθει αντιμέτωπο με ένα πρόβλημα αγχώνεται και νιώθει αδυναμία να το ξεπεράσει.

Για το λόγο αυτό έγινε η συγκεκριμένη έρευνα. Να ερευνηθούν οι λόγοι που η γυναίκα νιώθει αδύναμη και εξαρτημένη, τις μορφές εξάρτησης και τις αιτίες που η γυναίκα έχει αυτή την εξαρτητική συμπεριφορά και τις συνέπειες που έχει το σύνδρομο της Σταχτοπούτας.

Επίσης αυτή η μελέτη έγινε για να εξεταστεί το κατά πόσο η κοινωνία συμβάλλει στην ανάπτυξη της γυναίκας κατά τη διάρκεια της ζωής της και πόσο την επηρεάζουν τα στερεότυπα απέναντι στη γυναίκα τα οποία με τη σειρά τους έχουν αντίκτυπο στον ψυχισμό της γυναίκας με αποτέλεσμα να παρουσιάζει κατάθλιψη, νευρωτικές τάσεις και διαταραχές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σο πρώτο κεφάλαιο εισάγεται το κυρίως θέμα της μελέτης μας που είναι η εξάρτηση της γυναίκας από τον άνδρα και τοποθετείται το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η γυναίκα μέσα στις συντροφικές σχέσεις και ιδιαίτερα στο γάμο. Σκοπός της μελέτης είναι να καταδείξει το μέγεθος του προβλήματος της εξάρτησης μέσα στη σχέση, να εξετάσει αιτίες από τις οποίες προέρχεται το φαινόμενο, να παρουσιάσει μορφές εκδήλωσης της εξάρτησης και να γίνουν προτάσεις για αποφυγή του φαινομένου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται ανασκόπηση άλλων μελετών και συγγραμμάτων σχετικών με το γυναικείο φύλο. Στο πρώτο μέρος αναφέρονται οι αιτίες που καθιέρωσαν τη γυναίκα ως «ασθενές φύλο». Γίνεται αναφορά στη διαδρομή που ακολούθησε ο αγώνας για τα δικαιώματα της γυναίκας και παρουσιάζεται η διαφοροποίηση του θεσμού του γάμου από την παραδοσιακή κοινωνία στη σύγχρονη αστική. Στο τρίτο κεφάλαιο, γίνεται ανάλυση του θέματος και περιγράφονται οι βιολογικές, κοινωνικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις του θέματος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται θέματα που αφορούν τη συντροφικότητα, τις σχέσεις και την εξαρτημένη συμπεριφορά της γυναίκας απέναντι στο σύντροφο μέσα στη σχέση. Ακόμη παρουσιάζεται το «σύνδρομο της σταχτοπούτας» το οποίο προκύπτει από αυτήν την εξάρτηση.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρονται οι συνέπειες της εξάρτησης από το σύστημα, οικογενειακό και ευρύτερο κοινωνικό, που είναι οι διατροφικές διαταραχές της γυναίκας, η υπερβολική κατανάλωση ψυχοτρόπων ουσιών και άλλων φαρμάκων, οι

νευρώσεις και η κατάθλιψη. Αναφέρονται οι θεραπευτικές προσεγγίσεις όπως η συμπεριφοριστική προσέγγιση σε σχέση με τα παραπάνω και πιο συγκεκριμένα οι εναλλακτικοί τρόποι θεραπείας που αφορούν τη γυναικεία ψυχολογία.

Τέλος, έχουμε το έκτο κεφάλαιο το οποίο περιλαμβάνει την έρευνα που πραγματοποιήσαμε σχετικά με το θέμα. Παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας αλλά και η ανάλυση των δεδομένων που έχουν προκύψει από αυτήν.

Εν κατακλείδι, αναφέρονται τα συμπεράσματα της μελέτης του φαινομένου της εξάρτησης και προτείνονται μέτρα διασφάλισης της ουσιαστικής ισότητας των δύο φύλων.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Σύνδρομο της Σταχτοπούτας :

Είναι ένα δίκτυο απωθημένων που κρατά τις γυναίκες στο σκοτάδι. Για αυτό το λόγο δεν χρησιμοποιούν το μυαλό και τις ικανότητες τους και περιμένουν κάποιο τρίτο για να αλλάξει τη ζωή τους, όπως ακριβώς και η Σταχτοπούτα στο γνωστό παραμύθι. (ColletteDowling, 1983)

Στερεότυπα φύλων:

Ορίζονται ως το σύνολο των προσχηματισμένων κοινωνικών αντιλήψεων αναφορικά με τους τρόπους συμπεριφοράς, τις ικανότητες, τους ρόλους, τα επαγγέλματα των ατόμων με βάση το φύλο τους.(Εφη Αβδελά, 1993)

Οιδιπόδειο Σύμπλεγμα :

Με τον όρο Οιδιπόδειο Σύμπλεγμα ο Φρόιντ εννοεί βεβαίως τον έρωτα της κόρης για τον πατέρα, τον οποίο πρέπει να ξεπεράσει έτσι ώστε να μπορέσει να διοχετεύσει την ικανότητά της για έρωτα, τη «λίμπιντο» της σε έναν άλλο άνδρα. (Freud, 1972)

ΜΕΡΟΣ Α: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΚΤΗΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ

2.1 Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΑΤΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΡΙΚΟ ΦΥΛΟ

Η θέση της γυναίκας στους αρχαίους αιώνες συνήθως ήταν κατώτερη από αυτή του άνδρα. Οι λόγοι που καθιέρωσαν την γυναικά ως το ασθενές φύλο ήταν κυρίως λόγοι που σχετιζόνταν με την εργασία. Οι γυναίκες με πολλούς αγώνες και μετά από αρκετά χρόνια κατάφεραν σταδιακά να κατακτήσουν την σημερινή θέση τους στην κοινωνία και να είναι ισότιμες με τον άνδρα.

Σύμφωνα με την Καντερέλα (1998) ο Αθηναίος άνδρας μπορούσε να έχει στη διάθεσή του τρεις γυναίκες για να τον περιποιούνται. Τη σύζυγό του που είχε τον τίτλο «δάμαρ» και με την οποία θα αποκτούσε τους νόμιμους γιούς του, την παλλακίδα του η οποία θα φρόντιζε για την καθημερινή περιποίηση και φροντίδα του αφέντη της, με αυτήν θα είχε επίσης σεξουαλικές σχέσεις και τέλος την εταίρα η οποία θα του πρόσφερε σωματική και πνευματική ηδονή.

Οι γυναίκες ήταν μονίμως υποταγμένες σε έναν άντρα. Αρχικά στον πατέρα τους και στη συνέχεια στον άντρα τους. Συνεχώς τονίζονταν η μειονεκτική θέση τους και δεν είχαν κανένα δικαίωμα. Η γέννηση ενός κοριτσιού δεν ήταν καθόλου ευχάριστο γεγονός στους αρχαίους αιώνες. Οι φτωχοί γονείς που είχαν κορίτσια σκεφτόντουσαν από την ώρα της γέννησης τους όχι μόνο πως θα τα μεγαλώσουν αλλά και το ότι δεν θα μπορούσαν τα κορίτσια να τους βοηθήσουν στη δουλεία τους που συνήθως ήταν αγροτική. Ακόμη μία μεγάλη τους έννοια ήταν και το γεγονός πως θα πρέπει να τα παντρέψουν και να τους δώσουν προίκα. Οι γυναίκες ήταν πλήρως εξαρτημένες από τους άντρες.

Οι άνδρες κρατούσαν πάντοτε στα χέρια τους τη μοίρα της γυναίκας τους. Ήταν αυτοί που καθόριζαν το τι θα συμβεί στη ζωή τους χωρίς να υπολογίζουν ποτέ τους δικούς τους φόβους και τις ανάγκες τους. Το μόνο πράγμα που σκεφτόντουσαν ήταν τα συμφέροντά τους. (BeauvoirSimoneDe.,2009)

Ακόμη και όταν τα χρόνια πέρασαν και οι γυναίκες άρχισαν δειλά να μπαίνουν στο χώρο εργασίας υπήρχε μια αισθητή διαφορά στην αντιμετώπισή τους σε σχέση με τους άνδρες. «Η υποτίμηση, η περιθωριοποίηση, η μη αναγνώριση της εργασίας τους βάραινε όλο και περισσότερο το χάσμα ανάμεσα στις εμπειρίες τους και σε εκείνες των ανδρών. Προνομιακά μέσα της επιδεικτικής κατανάλωσης των πατέρων και των συζύγων, οι γυναίκες δεν ήταν ορατές παρά ως όργανα κοινωνικής ανόδου». (Βαρίκα Ε, 1996 :18)

Άλλη μία λεπτομέρεια που οδηγεί στην ιδέα πως η γυναίκα αντιμετωπιζόταν ως κατώτερη από τον άνδρα φαίνεται και από το γεγονός πως η αγωγή του κοριτσιού διέφερε κατά πολύ από αυτήν του αγοριού. Το αγόρι ήταν αυτό το οποίο από την ώρα της γέννησής του προοριζόταν να αναλάβει τις δουλειές των γονιών του ή των πεθερικών του. Από την άλλη πλευρά το κορίτσι σύμφωνα με την πατριαρχική κοινωνία δικαιούνταν μόνο ένα μερίδιο από την περιουσία του πατέρα του και δεν είχε κανένα άλλο προνόμιο. (Κλώντ Α., 1976)

Ένας επιπλέον λόγος που οι γυναίκες στο παρελθόν φαίνεται να αντιμετωπίζονται ως κατώτερες από τον άνδρα είναι πως η ανδρική κοινωνία είχε ως βασικό συστατικό για τη διατήρησή της τις πιο ρωμαλέες δυνάμεις του αρσενικού πληθυσμού. Έτσι οι γυναίκες τοποθετούνταν στο περιθώριο καθώς δεν ήταν σε θέση να προσφέρουν κάτι στην κοινωνία όπου ζούσαν. Η βία, ο πόλεμος και η αρπαγή της εποχής είχαν ανάγκη από την ανδρική σωματική διάπλαση. (Δεληκωστόπουλος Σ, 2007)

Κάποιες φορές ακόμη και στις μέρες μας φαίνεται οι άνδρες να πιστεύουν πως κατέχουν μία ανώτερη θέση από τις γυναίκες. Πολλοί είναι αυτοί που δεν καταδέχονται να βοηθήσουν τις γυναίκες τους στις δουλειές του σπιτιού. Το θεωρούν ως κάτι υποτιμητικό για τον ανδρισμό τους και όταν επιλέγουν να κάνουν κάποιες δουλειές αυτές είναι συνήθως οι πιο εύκολες, αφήνοντας έτσι τις δύσκολες για τη σύζυγό τους.

Από την άλλη μεριά οι γυναίκες στην Ιλιάδα βλέπουμε πως δεν αποτελούν υποτιμημένες παρουσίες αλλά είναι αποδεκτές από όλους και συνυπάρχουν ισότιμα με τους άνδρες. Η κάθε μία ακολουθεί τη φύση της, με τον ξεχωριστό ρόλο της. (Δεληκωστόπουλος Σ.,2007) Αυτό φανερώνει πως οι γυναίκες σε κάθε εποχή ανάλογα με τον ρόλο που διαδραμάτιζαν κάθε φορά μέσα στην κοινωνία κατείχαν και διαφορετικές θέσεις. Όταν ήταν δυνατό να προσφέρουν πράγματα και να έχουν έναν

ενεργό ρόλο μέσα στην κοινωνία οι άνδρες άρχισαν να έχουν μία άλλη αντιμετώπιση προς αυτές.

Ο Σόλων ήταν ένας από αυτούς που συνέβαλαν στην αρχαιότητα στην απαξίωση της γυναίκας και στην υποτίμησή της. Με τη νομοθεσία του στην Αθήνα ενίσχυσε το καθεστώς της αρσενικής κυριαρχίας. Οι γυναίκες στην εποχή του δεν είχαν καμία εξουσία. Αποτέλεσμα όλου αυτού ήταν το δίκαιο να χάνει κάθε ισότιμη ρυθμιστική λειτουργικότητά του. (Δεληκωστόπουλος Σ.2007) Καταλήγοντας έτσι στο συμπέρασμα οι νόμοι του Σόλωνα υστερούσαν σε ένα πολύ βασικό στοιχείο για να αναπτυχθεί ένας πολιτισμός και αυτό ήταν η ισονομία ανάμεσα στα δύο φύλα.

Τα πράγματα όμως στις μέρες μας έχουν αλλάξει. Οι γυναίκες μετά από πολλούς αγώνες κατάφεραν να αποκτήσουν κάτι που για τους άνδρες ήταν πάντοτε δεδομένο. Τη συμμετοχή τους σε πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα και μία δίκαιη ζωή χωρίς να αντιμετωπίζονται ως ένα ασθενές φύλο. Οι νόμοι και η δικαιοσύνη πλέον προάγουν το συμφέρον και την ισοτιμία και των δύο φύλων. Καλύπτουν τις ανάγκες όλων αντιμετωπίζοντάς τους ως ίσους χωρίς κανέναν περιορισμό. Ενδεικτικά θα σας παρουσιάσουμε ένα σχέδιο δράσης για τα δικαιώματα της γυναίκας που ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πιο συγκεκριμένα στην Κύπρο και αυτό γιατί αποτελεί ένα από τα πιο ολοκληρωμένα σχέδια δράσης για τις γυναίκες, ενώ σε επόμενο κεφάλαιο θα μιλήσουμε συγκεκριμένα για το Κέντρο Ισότητας και τα προγράμματά του που λειτουργούν στην Αθήνα και σε όλη την υπόλοιπη Ελλάδα.

Το στρατηγικό αυτό σχέδιο έχει ισχύ από το 2014 έως και το 2017. Οι αρμόδιοι υποστηρίζουν πως πρόκειται για ένα τριετές πρόγραμμα δράσης καθώς οι οικονομικές εξελίξεις είναι ραγδαίες και δεν επιτρέπουν μακροπρόθεσμους προγραμματισμούς.

Το συγκεκριμένο στρατηγικό σχέδιο δράσης για την ισότητα ανδρών και γυναικών περιλαμβάνει τους εξής έξι βασικούς στόχους προτεραιότητας(Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας τάξεως Κύπρου, 2016):

- 1) Αποτελεσματική προώθηση της Ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών/ Διοικητική Μεταρρύθμιση,
- 2) Εκσυγχρονισμός/Βελτίωση του Νομοθετικού Πλαισίου
- 3) Ισόρροπη Συμμετοχή στις θέσεις Λήψης Αποφάσεων,
- 4) Εξάλειψη/ Καταπολέμηση/Αντιμετώπιση της βίας κατά των Γυναικών,

- 5) Οικονομική Ενδυνάμωση των Γυναικών – Εξάλειψη της Φτώχειας
- 6) Εξάλειψη Στερεοτύπων και Κοινωνικών Προκαταλήψεων.

Σύμφωνα με την Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης της Προόδου Υλοποίησης του ΕΣΔΙ, η οποία διεξήχθη το 2011 και κάλυπτε την περίοδο 2007-2010, η υιοθέτηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα μεταξύ Ανδρών και Γυναικών αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πολιτικές εξελίξεις στον τομέα της Ισότητας Ανδρών και Γυναικών στην Κύπρο. Πρόσθετα, από την Έκθεση αυτή διεφάνη ότι η Κύπρος έχει επιτελέσει σημαντικό έργο στον τομέα της Ισότητας τα τελευταία χρόνια, αφού μεγάλος αριθμός δράσεων έχει υλοποιηθεί στον κυβερνητικό/δημόσιο τομέα, αλλά και στην κοινωνία ευρύτερα. Συγκεκριμένα, η μεγαλύτερη πρόοδος έχει σημειωθεί στους τομείς της προώθησης των γυναικών στην αγορά εργασίας και της καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών. (Στρατηγικό σχέδιο δράσης για την ισότητα ανδρών και γυναικών 2014-2017 Κύπρος)

2.2 Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Το μεγαλύτερο μέρος του αγώνα, για τα δικαιώματα της γυναίκας, πραγματοποιήθηκε από τις γυναίκες για την απόκτηση ψήφου και την συμμετοχή τους στην επιλογή πολιτικού αρχηγού. Το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα εμφανίστηκαν οι λεγόμενες «σουφραζέτες», γυναίκες που αγωνίζονταν για την πολιτική ισότητα των δικαιωμάτων. Έκαναν συνεχώς αιτήσεις στα κοινοβούλια, διαδηλώσεις και απεργίες πείνας με σκοπό να τραβήξουν την προσοχή της δημοσιότητας στην άσχημη θέση της γυναίκας. Αυτές που οδηγούσαν την εξέγερση ενάντια στις προκαταλήψεις των ανδρών ήταν τολμηρές και έξυπνες γυναίκες αλλά η υπόλοιπη μερίδα της κοινωνίας είχε αντίθετη άποψη χαρακτηρίζοντας αυτές τις γυναίκες ως αποτυχημένες. Υποστήριζαν πως οι γυναίκες πρέπει να είναι υποταγμένες στους άνδρες τους και χαρακτήριζαν την υποστήριξη των δικαιωμάτων τους αθεΐα.

Το 1867 ακούγεται για πρώτη φορά στο αγγλικό κοινοβούλιο η συνηγορία του Μίλ για την παροχή δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες. Στα έργα του ο Μίλ απαιτούσε

επιτακτικά την ισότητα των δύο φύλων μέσα στην οικογένεια αλλά και μέσα στην κοινωνία. (Beauvoir, SimoneDe, 2009)

«Με τις επικυρωμένες συμβάσεις του οργανισμού Ηνωμένων Εθνών η Ελλάδα συμπλέει με τη διεθνή κοινότητα και συμβάλλει στην παγκόσμια προσπάθεια για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων της γυναίκας».:102) Όλες πλέον οι Ελληνίδες προστατεύονται βάσει νόμου και για οποιοδήποτε θέμα που αφορά κάποια παραβίαση των δικαιωμάτων τους, θα μπορούν να καταφύγουν στις υπηρεσίες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. (Κακλαμανάκη Ρ., 2007)

A) ΣΤΗ ΜΟΡΦΩΣΗ

Η μόρφωση για τις γυναίκες στις παλαιότερες εποχές αποτελούσε ένα προνόμιο που μόνο οι κόρες των πλούσιων οικογενειών και αυτών που ζούσαν στα μεγάλα αστικά κέντρα είχαν την δυνατότητα να το χρησιμοποιήσουν. Από το 1865 υπήρχαν εκπαιδευτήρια μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα, στην Αθήνα και την Ερμούπολη. Το 1887 παρουσιάστηκε στην Αθήνα η «Εφημερίς των Κυριών» που σκοπό είχε να οργανώσει τις γυναίκες και να τους προσφέρει αυτό που οι άνδρες δεν ήταν σε θέση να πραγματοποιήσουν. Τη δυνατότητα δηλαδή, φοίτησης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και την αναγνώριση της ικανότητάς τους να μπορούν μόνες τους να διαχειρίζονται τη ζωή τους. Το να είναι οικονομικά ανεξάρτητες και να ακολουθούν ένα επάγγελμα που θα τους προσφέρει μία οικονομική άνεση. (Τζανακάκη Δ, 2007)

Παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες δεν αποκλείονται τελείως από τα πλεονεκτήματα της νέας κοινωνίας και τη συμμετοχή τους στις σπουδές πολλές ήταν εκείνες που παρά τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της δημοτικής εκπαίδευσης και για τα δύο φύλα δεν πήγαιναν να σπουδάσουν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το ποσοστό αναλφαβητισμού ανδρών και γυναικών να τριπλασιαστεί μέσα σε λίγες δεκαετίες. (Βαρίκα Ε., 1996)

Οι γυναίκες των λαϊκών στρωμάτων αποκτούσαν τεχνική εμπειρική εκπαίδευση καθώς ασχολούνταν με τη ραπτική, το κέντημα και στη συνέχεια ως εργάτριες. Έτσι ήταν αποκλεισμένες από την εκπαίδευση καθώς τα κέντρα που πρόσφεραν μόρφωση διάφορων βαθμών και ειδικοτήτων προορίζονταν αποκλειστικά για τους άνδρες.

Αυτοί ήταν που χρειάζονταν γενική και ειδική μόρφωση με σκοπό να είναι σε θέση να ασκήσουν τα πολιτικά και τα κοινωνικά τους δικαιώματα από τα οποία η γυναίκα ήταν επίσης αποκλεισμένη. (Κακλαμανάκη Ρ.,2007)

Σήμερα στην Ελλάδα βλέπουμε πως η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί εννέα χρόνια, ενώ όλοι οι έλληνες πολίτες, άνδρες και γυναίκες, έχουν ίσα δικαιώματα στη δωρεάν σε αυτήν όλων των βαθμίδων στα δημόσια ιδρύματα της χώρας. Σύμφωνα με εθνική έκθεση της Γενικής Γραμματείας Ισότητας (1995), ο αναλφαβητισμός στην Ελλάδα πλήττει κυρίως τις γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας, στα χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα και στις αγροτικές περιοχές, ενώ σήμερα παρατηρείται ισορροπία στην αναλογία αγοριών και κοριτσιών κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Όμως, στο λύκειο και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα κορίτσια τείνουν να επιλέγουν κλάδους γενικής και θεωρητικής κατεύθυνσης και να αποφεύγουν τις τεχνικές, επαγγελματικές και θετικές κατευθύνσεις (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 1995). Ειδικά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, υπάρχει μια σταθερή αύξηση της συμμετοχής των γυναικών, με αποτέλεσμα ο αριθμός των γυναικών συνολικά στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας να υπερβαίνει αυτόν των ανδρών τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, η συμμετοχή των γυναικών είναι μεγαλύτερη στα Παιδαγωγικά Τμήματα και στη Φιλοσοφική Σχολή και μικρότερη στο Τμήμα Φυσικής, Μαθηματικών και στα Τμήματα του Πολυτεχνείου (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 1995).

Το Κέντρο Ερευνών για θέματα ισότητας στο πλαίσιο της εκπαίδευσης έχει υλοποιήσει κάποια προγράμματα. Ένα από τα κυριότερα είναι αυτό με τίτλο Παρατηρητήριο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Δράσεων της Εκπαιδευτικής Πολιτικής για την Ισότητα (Παρατηρητήριο για την Ισότητα στην Εκπαίδευση- Π.Ι.Ε.) το οποίο κράτησε για δύο χρόνια. Κεντρικός σκοπός του Έργου είναι η επιτυχής αντιμετώπιση της έλλειψης κεντρικά σχεδιασμένης εκπαιδευτικής πολιτικής για την ισότητα των φύλων, καθώς και η συστηματική και οργανωμένη αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών της ισότητας στην εκπαίδευση, ώστε η διάχυση των αποτελεσμάτων της δράσης του Παρατηρητηρίου να συμβάλλει καθοριστικά αφενός στη βελτίωση της θέσης των γυναικών και αφετέρου στη διαμόρφωση και ανάπτυξη θετικών πολιτικών. Οι κυριότερες δράσεις του είχαν ως σκοπό τη καταγραφή και διερεύνηση των πολιτικών

για την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση τόσο σε ποσοτικό, όσο και σε ποιοτικό επίπεδο. Τη συλλογή, οργάνωση, σύνθεση και διάχυση όλων των διαθέσιμων πηγών και δεδομένων που αφορούν στην ισότητα των φύλων στο χώρο της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες. Την ανάδειξη και διάδοση καλών πρακτικών σε ό,τι αφορά στην καλύτερη δυνατή προώθηση της ισότητας των φύλων στο χώρο της εκπαίδευσης. Τη συμβολή στην άρση των στερεοτύπων, στερεοτυπικών στάσεων και συμπεριφορών σε βάρος του ενός φύλου και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των στελεχών/επαγγελματιών στο χώρο της εκπαίδευσης. Τη διατύπωση νέων πολιτικών και δράσεων αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση, αλλά και την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ φορέων και οργανισμών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ώστε να υλοποιηθούν δράσεις για την ισότητα των φύλων στον χώρο της εκπαίδευσης. (Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, 2016)

B) ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εξετάζοντας το τμήμα εκείνο της βιβλιογραφίας που αφορά τη διερεύνηση της γυναικείας εργασίας από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών, είναι προφανές ότι το φύλο αποτελεί αποφασιστικό προσδιοριστικό παράγοντα για την επιλογή επαγγέλματος, ενώ ο τρόπος που διαπλέκει και προσδιορίζει την έννοια τις ‘εργασίας’ αποτελεί ευρύ πεδίο μελετών για τους περισσότερους κοινωνιολόγους και λιγότερο για τους ανθρωπολόγους.

«Όσον αφορά τον κατά φύλο καταμερισμό της εργασίας στις κοινωνίες αυτού του τύπου, αυτός εξαντλείται συνήθως στην τάση να συναχώνονται η μητέρα και το παιδί ή οι γυναίκες και τα παιδιά, ενώ οι άνδρες να ασχολούνται συνήθως με το κυνήγι και τον πόλεμο. Αυτός ο «φυσικός» καταμερισμός της εργασίας, εάν πρόκειται περί τέτοιου, δεν καθορίζεται ακόμη κοινωνικά.»(Αβδελά Ε.1998 :136)
Από τα σχόλια αυτού του συγγραφέα κατανοούμε πως η γυναίκα και κατ'επέκταση η εργασία της σχετίζονταν με το σπίτι αλλά και την ανατροφή των παιδιών. Σε αντίθεση οι άνδρες έχοντας έναν πιο σκληρό χαρακτήρα βλέπουμε πως φρόντιζαν περισσότερο για την επιβίωση όλης της οικογένειας, αναζητώντας την καθημερινή τροφή αλλά και προστατεύοντάς την από επικίνδυνους παράγοντες.

Οι γυναίκες δραστηριοποιούνται και μέσα αλλά και έξω από το σπίτι τους σε αντίθεση με τους άνδρες που εργάζονται κυρίως σε εξωτερικούς χώρους από το σπίτι και τις περισσότερες φορές απολαμβάνουν τις υπηρεσίες φροντίδας των συζύγων τους. Ακόμη και οι αμειβόμενες εργασίες που σχετίζονται με το χώρο του σπιτιού θεωρούνται ότι αποτελούν προέκταση του ρόλου των γυναικών στο σπίτι (φροντίδα-εξυπηρέτηση) και πως πρέπει να αναλαμβάνονται κυρίως από γυναίκες. (Στρατηγάκη Μ., 2007)

Πολύ συχνό είναι το φαινόμενο οι άνδρες να αρνούνται την εμπειρία που αποκτούν οι γυναίκες μέσα από την οικιακή τους εργασία με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται ως υποτιμημένες και περιθωριοποιημένες και χωρίς να αναγνωρίζεται η εργασία τους και ο κόπος που έχουν καταβάλει. (Βαρίκα Ε., 2007)

Οι περισσότερες γυναίκες τόσο στο παρελθόν αλλά και στις μέρες μας διάλεγαν το δρόμο της διδασκαλίας παρά το γεγονός πως υπήρχε μεγάλη ανεργία. Το 1861 υπήρχαν 60 άνεργες δασκάλες και αυτό δεν αποτελούσε ένα παροδικό φαινόμενο. Παρά το γεγονός πως από το 1876 οι γυναίκες μπορούσαν να διδάσκουν και σε σχολεία όπου φοιτούσαν μόνο αγόρια δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία τοποθέτηση τους σε αυτούς τους χώρους. (Τζανάκη Δ., 2007) σιγά σιγά όμως το επάγγελμα του δασκάλου άρχισε στην πλειονότητά του να κατοχυρώνεται από το γυναικείο φύλο.

Η ανδροκρατούμενη κοινωνία και το κερδοσκοπικό σύστημα παραγωγής και κατανάλωσης χρειάστηκε τα χέρια της γυναίκας και τα χρησιμοποίησε. Κάνοντας της την πλέον να μην είναι υποταγμένη στον άνδρα. Άρχισε να αποτελεί και αυτή έναν μοχλό λαϊκής δύναμης και να ενεργεί μαζί με αυτόν. (Κακλαμανάκη Ρ., 2007)

Σήμερα το γραφείο ισότητας εκπονεί και εφαρμόζει επιμορφωτικά προγράμματα και σεμινάρια, επιδοτούμενα ή μη με στόχο την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων σε όλους τους τομείς.

Κύριος στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η κοινωνική και εργασιακή προετοιμασία των γυναικών, η βελτίωση των δεξιοτήτων τους και η τοποθέτησή τους σε βιώσιμες θέσεις απασχόλησης.

Για τις γυναίκες, η έννοια αλλά και η εμπειρία της εργασίας είναι πολύ πιο σύνθετες από την «αμειβόμενη απασχόληση». Περιλαμβάνουν διαδικασίες και σχέσεις

εργασίας που διαπερνούν το σύνολο της καθημερινής ζωής και δύσκολα εντάσσονται σε δυϊστικές ταξινομήσεις: δουλειά- σχολή, χρόνος εργασίας- χρόνος ανάπαυσης, τόπος δουλειάς- τόπος κατοικίας, μητρότητα- καριέρα, 'ιδιωτική' ή 'δημόσια' σφαίρα. Τα όρια αυτών των ταξινομήσεων συχνά συγχέονται και μετατίθενται και δύσκολα μπορούν να ερμηνευθούν με βάση τις καθιερωμένες αναλυτικές κατηγορίες (Βαΐου Ν. 1989, Θανοπούλου Μ.1999, Καβουνίδη Τ.1998). Για παράδειγμα η 'μητρότητα' ως βιολογική και νομική κατάσταση της γυναίκας ανήκει στη σφαίρα του 'ιδιωτικού' ως έκφραση της προσωπικής εμπειρίας του υποκειμένου στο χώρο του. Όμως, στο βαθμό που η γέννηση και το φαινόμενο της υπογεννητικότητας απασχολούν την κρατική πολιτική, εμπλέκεται με την άσκηση της δημόσιας εξουσίας και είναι στοιχείο του δημόσιου χώρου. Η 'καριέρα' ανήκει στο χώρο του δημόσιου, αφού ασκείται στο πεδίο των συναλλαγών ή της διοίκησης, και περιέχει εξουσία. Ωστόσο η μητρότητα επηρεάζεται άμεσα από την καριέρα και το αντίστροφο καταδεικνύοντας ότι 6 και οι δύο αποτελούν καταστάσεις με διπλή οπτική. Στη διαπλοκή των δύο, η σχέση και ο καθορισμός του δημόσιου και του ιδιωτικού δεν συνιστούν πάντα διακριτούς τομείς με αυστηρά όρια.

Σύμφωνα με τη Δουλκέρη (1986), παρότι όλο και περισσότερες γυναίκες συμμετέχουν ενεργά στην παραγωγή, το παραδοσιακό πρότυπο της ιδανικής μητέρας, συζύγου και νοικοκυράς δεν έχει αλλάξει. Πράγματι, η οικογένεια συνεχίζει να αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την επαγγελματική εξέλιξη της γυναίκας και ο διαχωρισμός των επαγγελμάτων σε αντρικά και γυναικεία είναι αποτέλεσμα της διάκρισης των κοινωνικών ρόλων, με βάση το επιχείρημα της φύσης και της αναπαραγωγικής ικανότητας των γυναικών. Η Κραβαρίτου (1998) ισχυρίζεται ότι η αποκλειστική σχεδόν σχέση της γυναίκας με την οικογένεια αντικατοπτρίζεται και στο εργατικό δίκαιο, το οποίο υπερασπίζεται τον αναπαραγωγικό ρόλο της γυναίκας με μία σειρά από «προστατευτικές» ή «ευεργετικές» διατάξεις οι οποίες υποτίθεται ότι διευκολύνουν τη συμμετοχή της γυναίκας στην αμειβόμενη εργασία. Όμως οι προστατευτικές ρυθμίσεις που ίσχυαν παλιότερα (15ετία για σύνταξη) και άλλες ισχύουν ακόμη και σήμερα (μειωμένο ωράριο για τις μητέρες), ενώ διευκόλυναν πολλές γυναίκες, ταυτόχρονα στάθηκαν εμπόδιο στην επαγγελματική τους εξέλιξη, προωθώντας τελικά την ανισότητα στην αντιμετώπιση των γυναικών από τους εργοδότες (Αβδελά Ε., 1987)

Κατά την περίοδο 2006-2007 το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας έφερε σε πέρας ένα πρόγραμμα με τίτλο: «Women in Business Support Growth and Competitiveness»- WBC («Γυναίκες στην Επιχειρηματική Υποστήριξη, Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα»). Στόχος του προγράμματος αυτού ήταν η ενημέρωση των δημοσίων και τοπικών αρχών των συμμετεχόντων χωρών σχετικά με τα οφέλη της συμμετοχής των γυναικών στην οικονομία, η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και τεχνογνωσίας σε γυναίκες, με σκοπό να ενισχυθεί η συμμετοχή τους στην οικονομία, η συγκέντρωση καλών πρακτικών που εφαρμόζονται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δημόσιες και τοπικές αρχές στις συμμετέχουσες χώρες. (Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας)

Άλλο ένα πρόγραμμα του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα είναι το πρόγραμμα για τη Διευκόλυνση της Επαγγελματικής Ζωής των Γυναικών χωρίς Διακρίσεις Με την Εφαρμογή Κοινωνικών Ωραρίων – «Κοινωνικό Ωράριο». Το πρόγραμμα αυτό υλοποιήθηκε κατά την χρονική περίοδο 01.04.2005 έως 30.09.2008. Στόχος του προγράμματος ήταν η Αναπτυξιακή Σύμπραξη «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ». Η « ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ » βασίστηκε πάνω σε ένα έργο που στοχεύει στην εφαρμογή Κοινωνικών Ωραρίων σε υφιστάμενες μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας, στη λειτουργία Δομών Στήριξης Γυναικείας Απασχόλησης, και στην ευαισθητοποίηση επιχειρήσεων, αυτοαπασχολούμενων, εργαζομένων και ανέργων γυναικών, για την εξάλειψη των στερεοτύπων για τους ρόλους των δύο φύλων. (Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, 2016)

Γ) ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Ένας άλλος τομέας όπου ο αγώνας του γυναικείου φύλου στον εργασιακό χώρο συνεχίζεται είναι, εκείνος του διαχωρισμού των επαγγελματιών σε αντρικά και γυναικεία, ένας διαχωρισμός που έχει βελτιωθεί σημαντικά χωρίς όμως να έχει εξαφανιστεί. Πέρα από τη βιολογική διαφορά των φύλων σε σωματική δύναμη και οργανική αντοχή, η διάκριση των επαγγελματιών κατά φύλα δεν είναι παρά ένα εφεύρημα της ανδροκρατικής αυθαιρεσίας, με μοναδικό σκοπό τη διατήρηση της εγκαθιδρυμένης φυλετικής υπεροχής.

Θα ήταν βέβαια ανακριβές να ισχυριστεί κανείς πως στη σημερινή εποχή οι γυναίκες δεν καταλαμβάνουν θέσεις στην αγορά εργασίας που παραδοσιακά κατείχαν οι άντρες. Πράγματι πολλές γυναίκες έχουν εισχωρήσει σε επαγγέλματα που θεωρούνταν ως αντρικά, όπως του γιατρού, του δικηγόρου, του μηχανικού, του αρχιτέκτονα, του πολιτικού. Πολύ συχνά όμως καταλαμβάνουν ιεραρχικά κατώτερες θέσεις από τους άντρες. Έτσι για παράδειγμα οι γυναίκες γιατροί ειδικεύονται περισσότερο ως παιδίατροι, μικροβιολόγοι ή ψυχίατροι παρά ως χειρουργοί ή μαιευτήρες. Οι γυναίκες δικηγόροι πιο συχνά γίνονται συμβολαιογράφοι ή αναλαμβάνουν υποθέσεις διαζυγίων ενώ πολύ σπάνια γίνονται ποινικολόγοι ή δικαστικοί. Οι γυναίκες μηχανικοί ή αρχιτέκτονες αναλαμβάνουν την εκπόνηση κυρίως σχεδίων για κατοικίες παρά για μεγάλα έργα, γέφυρες ή εργοστάσια.

Ακόμη και σε χώρους όπου παραδοσιακά υπερέχουν τα ποσοστά των γυναικών όπως είναι ο χώρος της εκπαίδευσης πάλι οι θέσεις που κατέχουν οι γυναίκες είναι κατώτερες ιεραρχικά. Ενώ σχεδόν πάντα υπερέχουν αριθμητικά οι γυναίκες δασκάλες από τους άντρες ωστόσο οι άντρες γίνονται συνήθως διευθυντές του σχολείου ή αναλαμβάνουν τις μεγαλύτερες τάξεις ενώ οι γυναίκες τις μικρότερες τάξεις. (Υπουργείο Εσωτερικών- Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων)

Παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες πλέον βρίσκονται μπροστά σε ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών όσον αφορά την αμειβόμενη εργασία (Fullerton,1999), άνδρες και γυναίκες συνεχίζουν να παρουσιάζουν σαφείς διαφορές σχετικά με το είδος της καριέρας που επιλέγουν να ακολουθήσουν. Οι άντρες έχουν κυρίαρχη παρουσία σε τομείς όπως η επιστήμη, η μηχανική και οι επιχειρήσεις, ενώ οι γυναίκες αποτελούν πλειοψηφία σε τομείς σταδιοδρομίας που έχουν να κάνουν με τις κοινωνικές υπηρεσίες, την εκπαίδευση και την διοικητική υποστήριξη (U.S.CensusBureau, 2006). Πολλές εξηγήσεις έχουν δοθεί για αυτή τη φυλετική ανισορροπία και οι οποίες περιλαμβάνουν διάφορες φυλετικές προκαταλήψεις μεταξύ των δύο φύλων σχετικά με την επιθυμία τους να εργαστούν με ανθρώπους ή με αντικείμενα και εξελισσόμενες διαφορές μεταξύ των δύο φύλων σχετικές με την προσωπικότητα και τις νοητικές τους ικανότητες (Browne,2006).

Δ) Ο ΓΑΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο γάμος αποτελεί έναν θεσμό ορίζοντάς τον ως την κοινωνικά αναγνωρισμένη ένωση δύο ετερόφυλων προσώπων. Αυτή η ένωση χαρακτηρίζεται από την μακροχρόνια διατήρησή της, από τη κοινή συμβίωση, την πρόθεση για αναπαραγωγή, την κοινή οικονομική κατάσταση όπως επίσης και την κοινή υποχρέωση για την εκπλήρωση των βασικών καθημερινών αναγκών. (Τσαούση Δ., 2004)

Ανατρέχοντας στο παρελθόν βλέπουμε πως η γυναίκα στον ομηρικό γάμο δεν χάνει την προσωπικότητά της ούτε υπόκειται σε μειωτικούς κανόνες όπως έγινε αργότερα στους μετέπειτα αιώνες. Στην εποχή του Ομήρου υπήρχαν κάποια βασικά στοιχεία για το γάμο. Αυτά είναι έχουν ως εξής:

A. Ο θεσμός του γάμου και της οικογένειας αποκτούσε πολύ μεγάλη σημασία και αυτό γιατί αποτελούσε έναν πυρήνα κοινωνικής συμβίωσης, ένα κέντρο δημιουργίας ανώτερων ηθικών αξιών μιας προηγμένης πολιτιστικά κοινότητας.

B. Στους αριστοκρατικούς κύκλους φαίνεται οι γυναίκες να επιλέγουν οι ίδιες το σύζυγό τους ανάμεσα σε πολλούς υποψηφίους και για να γίνει ένας γάμος απαιτούνταν η συγκατάθεση της γυναίκας. Παρόλα αυτά η γαμική συμφωνία πραγματοποιούνταν μεταξύ των αρσενικών μελών των οικογενειών. (Δεληκωστόπουλος Σ., 2007)

Παλιά μία προϋπόθεση για να πραγματοποιηθεί ένας γάμος ήταν η προίκα. Η προίκα ήταν η οικονομική ενίσχυση που προσέφερε η οικογένεια της κοπέλας στο γαμπρό. Από την άλλη μεριά υπήρχε και το ένδο που ήταν κάτι αντίστοιχο με την προίκα αλλά από την μεριά του άνδρα. Ήταν οι οικονομικές παροχές που πρόσφερε ο γαμπρός στην οικογένεια της νύφης. (Τσαούση Δ., 2004)

«Σύμφωνα με μία έρευνα που έγινε το 1964 έδειξε ότι οι άνθρωποι παντρεύονται μέσα στους κύκλους της τάξης τους: οι αστοί, για λόγους οικονομικούς, οι εργαζόμενοι, από ανάγκη.» (Κλωντ Α., 1976 :59)

Τα πράγματα στις μέρες μας έχουν αλλάξει και τα ζευγάρια για να φτάσουν στο σημείο του γάμου υπολογίζουν κάποιους βασικούς παράγοντες που εμφανίζουν

αρκετές διαφορές με το παρελθόν. Βασικές προϋποθέσεις για να πραγματοποιηθεί ένας γάμος σήμερα είναι :

1. Η βιολογική ωριμότητα. Να είναι το άτομο έτοιμο ηλικιακά και βιολογικά να ικανοποιήσει ορισμένες ανάγκες του.
2. Η Πνευματική και ψυχολογική ωριμότητα. Μια διαδικασία νευρολογική και ψυχολογική όπου το άτομο έχει ολοκληρώσει την νοημοσύνη του και έχει αποκτήσει το μηχανισμό σκέψης.

Άλλες δευτερεύουσες προϋποθέσεις είναι:

1. Οι οικονομικές. Το ζευγάρι πρέπει να αισθάνεται και να είναι οικονομικά ανεξάρτητο απέναντι στον πεθερό, την πεθερά, τον πατέρα και τη μητέρα καθώς εργάζεται και είναι ικανό να ικανοποιήσει τις ανάγκες του.
2. Η κοινωνική και μορφωτική κατάσταση των ατόμων που είναι έτοιμοι να κάνουν έναν γάμο.
3. Και τέλος, η «Σεξουαλική έλξη». Αυτή μας ενδιαφέρει από την πλευρά της ψυχολογίας καθώς αποτελεί μία σοβαρή προϋπόθεση για να μπορέσει το ζευγάρι να στηρίξει την ψυχολογική του κατάσταση. (Χουρδάκη Μ., 1982)

Στην εποχή μας πολλά ζευγάρια επιλέγουν να προχωρήσουν τη σχέση τους ένα βήμα πιο κάτω με τη καθιέρωση του πολιτικού γάμου. Σύμφωνα με το ν.1250/7.4. 1982 θεσπίζεται η αποδοχή από την πολιτεία της εγκυρότητας του πολιτικού ίσης εγκυρότητας με το θρησκευτικό. Αυτό έγινε γιατί ο θρησκευτικός γάμος δεν ωφελούσε σε τίποτα την εκκλησία και δημιουργούσε πρακτικά προβλήματα σε περιπτώσεις γάμων προσώπων με διαφορετικά δόγματα και θρησκείες. (Κακλαμανάκη Ρ., 2007)

2.3 Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Υπάρχουν τεράστιες διαφορές μεταξύ των γυναικείων δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο. Το νομικό καθεστώς, η θέση και οι διεκδικήσεις των γυναικών διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό. Στην Ευρώπη τα φεμινιστικά κινήματα έχουν καταφέρει να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονταν οι γυναίκες ανά τους αιώνες. Υπάρχουν όμως πολλά κράτη όπου το γυναικείο ζήτημα αποτελεί έναν λόγο προβληματισμού και όπου οι γυναίκες αντιμετωπίζονται ως μία κατηγορία ανθρώπων λιγότερη ικανή από τους άνδρες.

Πολλά είναι τα παραδείγματα του Μουσουλμανικού κράτους όπου οι γυναίκες έχουν τις δικές του αξίες και εμπειρίες και οι διεκδικήσεις τους δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με τις επιδιώξεις των γυναικών που ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. (Κραβαρίτου Γ., 1996)

Η Νέα Ζηλανδία είχε παραχωρήσει πλήρη δικαιώματα από το 1908 στις γυναίκες. Στην Αγγλία τα πράγματα φαίνεται να ήταν λίγο πιο δύσκολα. «Σύμφωνα με έναν Άγγλο σοφό το 1888 «οι γυναίκες αποτελούσαν ένα κατώτερο είδος προορισμένο αποκλειστικά για την αναπαραγωγή»» (Beauvoir Simone De., 2009 :142)

Η γυναίκα τον 20^ο αιώνα είχε κερδίσει σε μεγάλο βαθμό τα πολιτικά της δικαιώματα και σε μικρότερη κλίμακα αλλά πολύ σημαντική την νομική της ισονομία. «Σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες δεν υπάρχει ζήτημα νομικής ισότητας». (Κακλαμανάκη Ρ., 2007 :66) Επιπλέον οι γυναίκες δεν υφίσταται καμία διάκριση στα συντάγματα μετά τις τελευταίες μεταρρυθμίσεις στο οικογενειακό δίκαιο. (Ιταλία , Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία) (Κακλαμανάκη Ρ., 2007)

Πολύ σημαντικό είναι πως οι γυναίκες αποτελούσαν μία πλευρά που δεν είχε εξερευνηθεί αρκετά και στην Ηπειρωτική Ευρώπη. Η αντίληψη μεταξύ ανδρών και γυναικών και η διαφοροποίηση τους είναι εμφανής στις θεωρίες περί νομικής φεμινιστικής σκέψης. (Κραβαρίτου Γ., 1996)

Σύμφωνα με το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας οι διαφορές με βάση τα φύλα είναι εμφανείς σε επίπεδο ευρωπαϊκής ένωσης όμως οι διαφορές στη χώρα μας είναι ακόμη πιο έντονες και αποκλίνουν σημαντικά από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η ποσοστιαία διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών απασχολούμενων το 2003 άγγιξε

στη χώρα μας τα επίπεδα το 28,6% . Η σύγκριση με το μέσο όρο της ευρωπαϊκής ένωσης των 15 για την ίδια χρονιά (16,6%) είναι απογοητευτική. Στην Ισπανία μία άλλη χώρα της Νότιας Ευρώπης το χάσμα είναι μικρότερο (27,2%), κινείται όμως και αυτό σε μεγάλα επίπεδα. Οι μικρότερες διαφορές παρατηρούνται στις Σκανδιναβικές χώρες. Στη Σουηδία πάντα , για το 2003, η διαφορά είναι στα επίπεδα του 2,7% και στη Φιλανδία δεν ξεπερνάει το 4%. (ΚΕΘΙ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΨΥΧΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΗΣ

3.1 ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

Ιστορικά, θεωρείται ότι δεν υπήρχαν διαφορές μεταξύ των φύλων, πέρα από αυτές στο αναπαραγωγικό τους σύστημα. Κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα, η φυσική υπόσταση του φύλου εντοπίστηκε κυρίως στη προβολή της ανατομικά και φυσιολογικά διαφορετικότητας του σώματος, η οποία στη συνέχεια ταυτίστηκε με το βιολογικό ρόλο των ανδρών και των γυναικών. Πολλές όμως συγκεκριμένες προσεγγίσεις οδήγησαν σε λανθασμένα αποτελέσματα και κατ' επέκταση σε κοινωνικές διακρίσεις.

Στο παρελθόν είχε δοθεί μεγάλη έμφαση στη μελέτη των διαφορών ή των ομοιοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών σε κοινωνικό επίπεδο που επηρεάζουν τη συμπεριφορά, τον τρόπο ζωής και την υγεία. Ωστόσο, δε δόθηκε η απαιτούμενη προσοχή στη μελέτη των διαφορών σε κυτταρικό και μοριακό επίπεδο λειτουργίας του οργανισμού. Σύμφωνα με τη Simone de Beauvoir, ο διαχωρισμός του ανδρικού και του γυναικείου φύλου είναι σχετικός. (De Beauvoir S.,1952).

Σήμερα, γνωρίζουμε ότι κάθε κύτταρο έχει συνολικά 23 ζεύγη χρωμοσωμάτων (22 ζεύγη αυτοσωμικά-χρωμοσώματα και 1 ζεύγος φυλετικών χρωμοσωμάτων). Ο καθορισμός του φύλου βασίζεται στην παρουσία ή απουσία του Y φυλετικού χρωμοσώματος στο οποίο πρόσφατα βρέθηκε ένα καταλυτικό αρρενοκαθοριστικό γονίδιο, το [SRY].

Οι παράγοντες οι οποίοι έχουν καταλυτικό ρόλο τη διαμόρφωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των δύο φύλων καθώς και στη διαμόρφωση της ταυτότητάς τους, είναι ο κοινωνικός παράγοντας, όπου αναφέρεται στις κοινωνικές παραμέτρους, δηλαδή τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς οι οποίοι καθορίζουν την εξέλιξη του ατόμου, ο πολιτισμικός παράγοντας, όπου αναφέρεται στους διαφορετικούς ρόλους τους οποίους υιοθετεί ο άνδρας και η γυναίκα, ο τελευταίος παράγοντας είναι ο ψυχολογικός, ο οποίος αναφέρεται στην ψυχολογική ανάπτυξη του ανθρώπου.(www.pi.ac.cy,2016)

Όσον αφορά τις ορμονικές διαφορές ανάμεσα στα δυο φύλα, ο ανδρικός οργανισμός περιέχει την ορμόνη τεστοστερόνη, ενώ ο γυναικείος οργανισμός έχει τη προγεστερόνη και τα οιστρογόνα. (Greer G., 1999)

Ερευνητές μελέτησαν τους πιθανούς ψυχολογικούς παράγοντες για να εξηγήσουν τις ψυχολογικές διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα δυο φύλα. Αποδείχθηκε ότι εξαιτίας των προϊστορικών ρόλων που είχαν οι άντρες και οι γυναίκες, ο άνδρας κυνηγός και η γυναίκα να φροντίζει το σπίτι, οι άνδρες είναι πιο επιθετικοί σε σχέση με τις γυναίκες οι οποίες έχουν τη τάση για φροντίδα.

Οι επιστήμονες, για να περιγράψουν και να οριοθετήσουν το φαινόμενο της γυναικείας προσωπικότητας έχουν αναπτύξει ορισμένες ψυχομετρικές μεθόδους. Μια τέτοια εξεταστική μέθοδος είναι το τεστ Terman και Miles (1963), όπου παρατηρείται η διαφορά ανάμεσα στην ανδρική προσωπικότητα η οποία παρουσιάζεται ο δυναμισμός, το θάρρος, η ορθολογική σκέψη και η σοβαρότητα. Ενώ αντίθετα, στη γυναικεία προσωπικότητα παρουσιάζεται η αδυναμία, ο συναισθηματισμός, η σκέψεις της επηρεάζονται από το συναίσθημα και όχι από τη λογική, βασίζεται σε ισχυρές μορφές για τη προστασίας της.

Μερικά ακόμα χαρακτηριστικά της γυναικείας προσωπικότητας είναι η παθητικότητα, η υπερβολική συναισθηματικότητα, η έλλειψη ενδιαφερόντων, η τρυφερότητα που δείχνει προς τους άλλους, η αυξημένη ανάγκη για τη δημιουργία προσωπικών σχέσεων, η υποστήριξη άλλων εις βάρος των ατομικών της αναγκών και η εξάρτηση η οποία έχει από μορφές ισχύος, όπως για παράδειγμα του συντρόφου της.

Από τη παιδική τους ηλικία τα κορίτσια εκτός από τη βοήθεια που πρόσφεραν στις δουλειές του σπιτιού μάθαιναν ότι για την οικογένεια τους είναι βάρος. Μια άποψη η οποία επικρατεί μέχρι και σήμερα είναι ότι η γυναίκα είναι το «ασθενές φύλο». Ότι η γυναίκα δηλαδή χρειάζεται προστασία από τον άνδρα, είναι κακή στα μαθηματικά και δεν είναι τόσο έξυπνη όσο ο άνδρας. Πιστεύεται ότι η γυναίκα χρειάζεται ιατρική περίθαλψη και δεν μπορεί να εξασκήσει κάποιο επάγγελμα το οποίο να απαιτεί σωματική και μυϊκή δύναμη.

Υπάρχουν αποδείξεις ότι η διαφυλική διαφορά στηρίζεται και σε ορμονικούς παράγοντες. (Kimura D. & Hampson E., 1994). Οι διαφυλικές αυτές διαφορές εμφανίζονται στη συμπεριφορά των ατόμων από τη παιδική τους ηλικία όπως για παράδειγμα μέσω του παιχνιδιού και βασίζονται σε ορμονικές διαφορές που επηρεάζουν τον παράγοντα της επιθετικότητας. (Collaer M.L. & Hines M., 1995)

Για το κορίτσι, το οιδιπόδειο σύμπλεγμα μπορεί να παρουσιαστεί είτε ως θετικό μέσω της ταύτισης με το ίδιο φύλο, είτε ως αρνητικό μέσω της ταύτισης με το αντίθετο φύλο. Η απώλεια του πατέρα ξεκινά από το ταμπού της αιμομιξίας, το οποίο μπορεί να καταλήξει σε ταύτιση με το χαμένο αντικείμενο του στόχου από το αντικείμενο. Οπότε, η ετεροφυλία θριαμβεύει την ομοφυλοφιλία και ανευρίσκεται σε ένα υποκατάστατο αντικείμενο. (www.encephalos.gr, 2016)

Στις ψυχοβιολογικές προσεγγίσεις, τονίζονται οι βιολογικοί όροι για την ερμηνεία πολιτισμικών φαινομένων. Τα ανθρώπινα ένστικτα που αναπτύσσει ο άνθρωπος εκφράζονται μέσα κοινωνικές μορφές όπως για παράδειγμα, η βιολογική εξάρτηση του ατόμου από τους βιολογικούς του γονείς η οποία μετατρέπεται σε κοινωνική μορφή της μητρότητας ή της πατρότητας. (Κοκκινίδου Δ. - Νικολαΐδου Μ., 1993)

Οι πιο πάνω προκαταλήψεις της «αδύναμης» γυναίκας και του «δυναμικού» άνδρα έχουν ως αποτέλεσμα την υποδούλωση της γυναίκας στον άνδρα. Αυτό όμως σε μπορεί να έχει ως βάση του τη κληρονομικότητα γιατί βάση αυτή, και τα δύο φύλα προέρχονται από το ωάριο και το σπερματοζωάριο. Έτσι, είναι φανερό ότι η βιολογία αναδεικνύει τις φυσικές διαφορές ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα όμως δεν μπορεί να εξηγήσει τους λόγους της ανισότητας τους.

Συμπερασματικά, τα βιολογικά γεγονότα εκφράζονται και βιώνονται διαφορετικά ανάλογα με την εποχή και τη κοινωνία αφού οι πολιτισμικοί παράγοντες ποικίλουν.

3.2 ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Η γυναικεία ψυχολογία αποτελεί ένα θέμα που έχει απασχολήσει έντονα τους επιστήμονες. Ψυχολόγοι και θεωρητικοί εξέτασαν τα γυναικεία πρότυπα σε όλες τις διαστάσεις της συμπεριφοράς τους, θέματα βασισμένα στη γνωστική ανάπτυξη, τη κοινωνική συμπεριφορά, την επιθετικότητα, την ηθική, την ανάπτυξη της προσωπικότητας τους τα οποία καταλήγουν σε θέματα ψυχοπαθολογίας, διάγνωσης και θεραπείας. (GilliganC.,1982)

Σύμφωνα με τη Benston(Benston,1982)η ψυχολογία της γυναίκας ξεκινάει με τη μελέτη της κατάστασης των γυναικών και αναλύει τον τρόπο με τον οποίο η κατάσταση τους έχει διαμορφωθεί και συνεπάγει τον κοινωνικό τους κόσμο. Η έμφαση δίνεται αρχικά στις γυναίκες αλλά καταβάλλεται προσπάθεια για να κατανοηθεί και να αξιολογηθεί συνολικά η ανθρώπινη κατάσταση.

Δεύτερη βασική αρχή της ψυχολογίας της γυναίκας είναι η χρήση ορισμένων ποιοτικών ερευνητικών μεθόδων, οι οποίες μελετούν τη συμπεριφορά των γυναικών όπως οι ίδιες τη βιώνουν.

Η ψυχολογία της γυναίκας, μελετά τη γυναικεία συμπεριφορά κατά τη διαμόρφωση και εξέλιξη της από τη παιδική και εφηβική της ηλικία, τον τρόπο με τον οποίο δημιουργεί διαπροσωπικές σχέσεις και τον τρόπο με τον οποίο οι ίδιες επιλέγουν τα άτομα με τα οποία θα δημιουργήσουν δεσμούς.

Εκτός από τα πιο πάνω θέματα, η γυναικεία ψυχολογία ασχολείται και με το θυμό τον οποίο βιώνουν οι ίδιες, την ανάπτυξη και αποδοχή της σεξουαλικότητας τους, το σεβασμό για τα προβλήματα όπου αντιμετωπίζουν γυναίκες της τρίτης ηλικίας καθώς και οι γυναίκες σε ομάδες μειονότητας.

Τέλος, η ψυχολογία της γυναίκας κάνει προσπάθειες για να ενισχύσει και να αναδείξει τα θετικά της γυναίκας, με σκοπό την αναγνώριση της δύναμης τους για να μπορούν να αντιμετωπίσουν και να ξεπεράσουν τα προβλήματα που θα προκύψουν στη ζωή τους.

A. ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ο Freud (1856 – 1939) ,θεμελίωσε την επιστήμη της ψυχανάλυσης και επιχείρησε να εξηγήσει την ανθρώπινη υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος υπάρχει και εξελίσσεται στη ζωή του.

Η ψυχοσεξουαλική ανάπτυξη του παιδιού είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη κοινωνικοποίησή του. Η ανάπτυξη αυτή, αποτελείται από μια σειρά σταδίων στα οποία το κέντρο της αισθησιακής ικανοποίησης μετατοπίζεται από το ένα μέρος του σώματος στο άλλο. Πιο κάτω αναφέρονται αυτά τα στάδια όπως τα ανέλυσε ο Freud.

Το πρώτο στάδιο αναφέρεται στον πρώτο χρόνο όπου το παιδί περνά στο στοματικό στάδιο και αναπτύσσει ένα ισχυρό δεσμό με τη μητέρα του και με τον τρόπο αυτό δημιουργεί συνάμα μια στενή σχέση με το περιβάλλον του. Από τη μια είναι το είδος της εξάρτησης του παιδιού από τη μητέρα, ενώ από την άλλη το είδος της μητρικής προσέγγισης απέναντι στο παιδί. Ο συνδυασμός αυτός κάνουν το συγκεκριμένο καθοριστικό σχετικά με τη κοινωνικοποίηση του ατόμου. Η σεξουαλική ευχαρίστηση του παιδιού επικεντρώνεται στην περιοχή του στόματος. Ο θηλασμός πέρα από την ικανοποίηση του ενστίκτου της πείνας μπορεί να θεωρηθεί και σαν πηγή ευχαρίστησης. Εάν το μωρό επανειλημμένα βιώνει το άγχος σχετικά με το εάν θα του δώσουν φαγητό ή όχι μπορεί να μένει σε αυτό το στάδιο και να είναι εξαρτημένο στους άλλους. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης θα είναι να οδηγηθεί το άτομο σε μια παθητική και εξαρτημένη στάση ζωής.

Κατά το δεύτερο στάδιο, στα δύο επόμενα χρόνια το παιδί περνά στο πρωκτικό στάδιο, στο οποίο η αισθησιακή ευχαρίστηση επικεντρώνεται στη πρωκτική περιοχή και συνδέεται με την αποβολή των περιττωμάτων. Το στάδιο αυτό , ξεκινά όταν το παιδί αναπτύξει την ικανότητα ελέγχου του σφιγκτήρα. Αποτέλεσμα αυτού είναι να παίρνει μεγάλη ικανοποίηση από το να κρατάει ή να αφήνει τα κακά του. Συνάμα, σε αυτό το στάδιο αρχίζει η εκπαίδευση από τους γονείς και έχουμε τις πρώτες απαιτήσεις τους απέναντι στο παιδί τους. Εάν αυτές οι απαιτήσεις των γονιών σχετικά με τη καθαριότητα είναι υπερβολικές, τότε το παιδί δε θα μπορεί να εκφράσει την ικανοποίησή του από τον έλεγχο ή μη του σφιγκτήρα. Αργότερα αυτό ίσως να έχει αντίκτυπο στα χαρακτηριστικά προσωπικότητας του ατόμου και να δίνει μεγάλη σημασία στη τάξη και τη καθαριότητα.

Στο τρίτο στάδιο, στο τέταρτο και πέμπτο έτος δηλαδή της ηλικίας, το παιδί περνά στο φαλλικό στάδιο, που έχει ιδιαίτερα αποφασιστικό χαρακτήρα. Είναι η Οιδιπόδεια φάση, η οποία αναφέρθηκε πιο πάνω στην οποία το αγόρι αναπτύσσει ασυνείδητες ερωτικές επιθυμίες προς τη μητέρα του και εξαιτίας αυτής της τάσης θεωρεί τον πατέρα του ανταγωνιστή του. Αυτό έχει ως συνέπεια το αγόρι να φοβάται την απώλεια του πέους (ευνουχισμό) και απωθεί, εξαιτίας αυτού του φόβου του, τις οιδιπόδειες επιθυμίες του. Η ερωτική ευχαρίστηση του παιδιού συγκεντρώνεται στα γεννητικά όργανα και το παιδί οδηγείται στον αυνανισμό. Αυτή είναι η περίοδος του Οιδιπόδειου συμπλέγματος, το αγόρι θέλει να πάρει τη θέση του πατέρα του πλάι στη μητέρα του, και το κορίτσι της μητέρας του πλάι στον πατέρα του.

Ο Freud, είδε αυτή την επιθυμία σαν καθαρά σεξουαλική. Το παιδί, βρίσκεται σε μια σύγκρουση ανάμεσα στην επιθυμία του να βρίσκεται κοντά στον γονιό του άλλου φύλου και το φόβο του ότι θα τιμωρηθεί από το γονιό του ίδιου φύλου.

Κατά τον Freud, η υγιής αντίδραση και λύση σε αυτή τη σύγκρουση είναι όταν το παιδί αναγνωρίσει ότι δε μπορεί να κατακτήσει το γονιό του και έτσι προσπαθεί να γίνει σαν το άτομο που έχει ήδη καταφέρει αυτήν την κατάκτηση, δηλαδή ξεκινά να έχει πρότυπο το ίδιο φύλο με αυτό, ταυτίζεται με τον γονιό του ίδιου φύλου και υιοθετεί τις αξίες του.

Λανθάνουσα περιόδος είναι από 5 - 6 ετών μέχρι την ήβη. Σε αυτή την περίοδο οι σεξουαλικές ορμές μένουν για λίγο στο περιθώριο και το παιδί είναι απασχολημένο με την εκμάθηση κοινωνικών και γνωστικών ικανοτήτων του.

Κατά το πέμπτο στάδιο, το γεννητικό δηλαδή στάδιο, η ευχαρίστηση σ' αυτή την τελευταία περίοδο συγκεντρώνεται στην συνουσία.

Σε κάθε ένα από τα προαναφερθέντα στάδια εξέλιξης υπάρχει και μια χαρακτηριστική κατάσταση κινδύνου η οποία με τη σειρά της είναι ικανή να προκαλέσει έντονα συναισθήματα δυσαρέσκειας. Για το κορίτσι, μένει ανεκπλήρωτη η επιθυμία να κατέχει τη μητέρα σαν μοναδικό αντικείμενο αγάπης. Με την αίσθηση της απελπισίας, το κορίτσι στρέφεται προς τον πατέρα με την ελπίδα να πάρει από εκείνον τη θέση της μητέρας της. Ο πόθος του κοριτσιού δεν βρίσκει ανταπόκριση

από τη πλευρά του πατέρα και το κορίτσι είναι αναγκασμένο να απωθήσει τις επιθυμίες του (σύμπλεγμα της Ηλέκτρας).

Με το πέρασμα του χρόνου οι θεωρητικοί (Carlan, 1989, Golombok & Fivush, 1994) υποστήριξαν ότι τα κορίτσια λόγω της απογοήτευσης τους από τη μητέρα λόγω του διαφορετικού χειρισμού που αντιμετώπιζαν σε σχέση με τα αγόρια αδελφούς τους.

Σύμφωνα με τη Horney (Horney K., 1967), υπάρχει η τάση να δέχονται οι ψυχαναλυτές τη θεωρία ότι οι γυναίκες είναι μαζοχίστριες και παθητικές σε αντίθεση με τους άντρες που παρουσιάζονται σαδιστές και ενεργητικοί.

Οι πρόσφατες αναθεωρήσεις που έγιναν ακυρώνουν το φθόνο για το πέος από τη θέση του σχετικά με την ανάπτυξη της γυναικείας ψυχολογίας, οι οποίες είναι λιγότερο εμφαντικές όσον αφορά τη κατωτερότητα της γυναικείας ψυχολογίας. (Notman, 1991)

Ο David Lynn (Lynn D., 1974), υποστηρίζει ότι σημαντικότερος γονέας είναι ο πατέρας ο οποίος ενισχύει τον ρόλο του φύλου όχι μόνο στα αγόρια μέσω της αρρενωπότητας, αλλά και στα κορίτσια μέσω της θηλυκότητας τους.

B. ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Εκφραστής της γνωστικής θεραπείας είναι ο Lawrence Kohlberg (1966). Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, δημιουργείται από το παιδί η έννοια και ο ρόλος των δυο φύλων. Δηλαδή, στην αρχή το παιδί μαθαίνει τις έννοιες «αγόρι» και «κορίτσι» όπως κάνει και με άλλες έννοιες όπως για παράδειγμα τη λέξη καρέκλα. Αυτή είναι και η διαφορά αυτής της θεωρίας από τις άλλες οι οποίες υποστηρίζουν ότι αυτές οι αξίες αποκτώνται με την εσωτερική των εξωτερικών αξιών, σε μια διαδικασία όπου απαιτεί σε μεγάλο βαθμό προσαρμογή. Από τη στιγμή που το παιδί σχηματίζει και αναγνωρίζει την έννοια του «αγοριού» ή «κοριτσιού» τότε ξεκινά να μιμείται τις συμπεριφορές του αντίστοιχου φύλου.

Ο Kohlberg θεωρεί την απόκτηση της ταυτότητας του φύλου ως προϊόν γνωστικής διαδικασίας και αποτέλεσμα γνωστικής ανάπτυξης και διατυπώνει τις βασικές αρχές της θεωρίας του ως εξής:

1. Η ταυτότητα του φύλου, δηλαδή η αυτοένταξη των παιδιών στην κατηγορία «κορίτσι» ή «αγόρι» είναι το βασικό και κριτικό στοιχείο οργάνωσης των στάσεων του απέναντι στο ρόλο των δύο φύλων.
2. Αυτή η ταυτότητα του φύλου είναι αποτέλεσμα μιας βασικής γνωστικής κρίσης (judgement) που συντελείται σε πρώιμη αναπτυξιακή φάση. Η κατηγοριοποίηση αυτή είναι αμετάτρεπτη και ανεξάρτητη από κοινωνικές ενισχύσεις, ταύτιση με τους γονείς.
3. Η βασική αυτοκατηγοριοποίηση καθορίζει και τις βασικές αξίες. Απ' τη στιγμή δηλαδή, που το παιδί κατηγοριοποιεί τον εαυτό του ως αγόρι ή κορίτσι αξιολογεί θετικά αντικείμενα και ενέργειες που έχουν σχέση με το δικό του φύλο.

Η γνωστική θεωρία, επεξεργάζεται την εικόνα ενός παιδιού ενεργητικού που διαπλάθει αυτενεργώντας σε μεγάλο βαθμό την προσωπικότητά του, και όχι την εικόνα ενός παθητικού δέκτη των επιδράσεων που προκύπτουν από τον κοινωνικό περίγυρο και επιλύει ορισμένα από τα προβλήματα των προηγούμενων θεωριών, παρ' όλα αυτά δέχεται κριτική που επικεντρώνεται στα εξής σημεία :

- α) Η θεωρία παραλείπει να ερμηνεύσει τις ατομικές διαφορές στην ανάπτυξη του φύλου.
- β) Δεν δίνεται ικανοποιητική εξήγηση για την πρώιμη, μερικές φορές, έκφραση στερεότυπης ως προς το φύλο συμπεριφοράς που διαπιστώθηκε σε βρέφη και νήπια ηλικίας μικρότερης των 3 ετών, πολύ πριν δηλαδή, από τη διαμόρφωση της ταυτότητας και την εδραίωση της σταθερότητας του φύλου.
- γ) Δεν εξηγεί τις βαθύτερες αιτίες της απόκτησης της ταυτότητας του φύλου, ούτε γιατί αυτή είναι τόσο σημαντική και κρίσιμη στην ανάπτυξη του παιδιού.

Καταλήγουμε λοιπόν στο ότι, η θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης δεν μπορεί να εξηγήσει τον λόγο που τα παιδιά φαίνεται να έχουν διαφυλετικά πρότυπα πριν αναπτύξουν ολοκληρωτικά τη ταυτότητα του φύλου τους. (KohlbergL., 1966)

3.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Στην γυναίκα παρατηρούνται πολλές αλλαγές τόσο σωματικές, όσο και ψυχολογικές. Από τη βρεφική ηλικία της, αυτές οι αλλαγές γίνονται φανερές. Ο λόγος αυτών των αλλαγών είναι για να μπορέσει να γίνει αποδεκτή και να ενταχθεί στο κοινωνικό σύνολο.

Η ψυχαναλυτική θεωρία όπως προαναφέρθηκε, προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση όταν διατυπώθηκε και δέχτηκε μια συστηματική πολεμική διότι ο Freud (1965) αποκάλυπτε τη σημασία και τις επιπτώσεις των ανθρώπινων σεξουαλικών ορμών τονίζοντας πως ο πολιτισμός οικοδομείται πάνω στην καταπίεση τους και δίνει ελάχιστη έμφαση σε δυνάμεις εξωτερικές εκτός δηλαδή από τους ίδιους τους γονείς. Αντίθετα στη γνωστική θεραπεία, δίνεται έμφαση στους εξωτερικούς παράγοντες. Οι πληροφορίες για να σχηματίσουν τα παιδιά τις ιδέες τους σχετικά με το φύλο δίνονται από τους ίδιους τους γονείς. Για παράδειγμα, το κορίτσι θα μάθει τις «κοριτσίστικες» ασχολίες π.χ. να παίζει με κούκλες και με αυτό τον τρόπο μαθαίνουν από μικρή ηλικία να κατηγοριοποιούν τις «αντρικές» από τις «γυναικείες» ασχολίες. Για να εξεταστούν όμως αυτοί οι εξωτερικοί παράγοντες καλύτερα θα αναφερθούν τρεις ακόμη παράγοντες, η οικογένεια, οι συνομήλικοι και τα Μ.Μ.Ε.

A. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Η οικογένεια αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες της ηθικής ανάπτυξης του παιδιού. Η συμβολή της στη διαμόρφωση και ανάπτυξη της ηθικότητας των παιδιών είναι καταλυτική. Η οικογένεια είναι ένα σύνθετο σύστημα αλλά ταυτόχρονα είναι η πρώτη κοινωνική ομάδα που εντάσσεται ο άνθρωπος με τη γέννηση του.

Ο άνθρωπος αρχίζει να αναπτύσσεται ψυχοσωματικά, γνωστικά και ψυχοπνευματικά μέσα στα πλαίσια της οικογένειας. Οι επιδράσεις που ασκεί η οικογένεια στο παιδί είναι μεγάλες και επηρεάζουν τη διαμόρφωση της προσωπικότητας των παιδιών. Οι επιδράσεις της οικογένειας στον άνθρωπο είναι τόσο καταλυτικές ώστε να επηρεάζεται όλη η μετέπειτα ζωή του. (Farson R., 1974)

Στο πλαίσιο της οικογένειας, το παιδί «διδάσκεται» να συμβιώνει με άλλα πρόσωπα, να αντιλαμβάνεται τα συναισθήματα και τις ανάγκες των άλλων, μαθαίνει, με άλλα λόγια, και αναπτύσσει τρόπους χειρισμού καταστάσεων στις οποίες εμπλέκονται και οι άλλοι, δηλαδή αποκτά διαπροσωπικές δεξιότητες. Τα ενήλικα πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται στη ζωή του παιδιού διαμορφώνουν τη συμπεριφορά τους για αυτό και τα παιδιά δείχνουν θαυμασμό προς τους γονείς.

Οι θεωρητικοί πιστεύουν ότι η πατρική οικογένεια παίζει σημαντικό ρόλο για τη διαμόρφωση της αντίληψης που έχουν τα άτομα όσον αφορά της συντροφικές τους σχέσεις. Δεν είναι καθόλου σπάνιο οι θεραπευτές να ακούνε από ζευγάρια τη φράση «Αυτό ακριβώς έκανε και η μητέρα μου». Τα ζευγάρια τείνουν να πιστεύουν ότι ο τρόπος με τον οποίο οι γονείς τους λειτουργούσαν είναι και ο πιο σωστός με αποτέλεσμα να τους μιμούνται. Εάν αυτός ο τρόπος δεν λειτουργήσει το ίδιο επιτυχημένα στη σχέση τους όπως και στη σχέση των γονιών τους προσπαθούν να βρουν το γιατί. Εάν τα ζευγάρια εγκαταλείψουν αυτό τον τρόπο σκέψης τότε θα μπορέσουν να δουν και να κατανοήσουν τις ανάγκες του συντρόφου τους. (www.ereyna.gr, 2014)

Οι προσδοκίες των γονιών για τα παιδιά τους δομούνται στη βάση της ύπαρξης δύο ταυτοτήτων, μιας γυναικείας και μιας ανδρικής, με διαφορετικά στερεοτυπικά χαρακτηριστικά.

Τα περισσότερα από τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας που εμπεριέχονται στο αντρικό στερεότυπο αξιολογούνται θετικά συχνότερα από εκείνα του γυναικείου στερεότυπου.

Οι γονείς στις επαγγελματικές προτιμήσεις για τα παιδιά τους τείνουν να επιλέγουν το δημόσιο τομέα κυρίως για τα κορίτσια τους και να οραματίζονται για αυτά ένα επάγγελμα που θα τους προσφέρει ελεύθερο χρόνο και τη δυνατότητα να ασχολούνται με την οικογένεια τους, ενώ για τα αγόρια τους φαίνεται πως προσδοκούν ένα επάγγελμα που θα προσφέρει οικονομική εξασφάλιση, κύρος, άνεση και ανεξαρτησία. (Δεληγιάννη, Μαζηρίδου & Κιοσέογλου, 2003) Για παράδειγμα, μητέρες οι οποίες δεν είναι σύμφωνες στο να ασχοληθούν οι κόρες τους μόνο με τα οικιακά, οι κόρες τους έχουν περισσότερη ενεργητικότητα και ανεξαρτησία σε σχέση

με τις κόρες που οι μητέρες τους τις ωθούν στο να ασχοληθούν με τις οικιακές εργασίες.

Επίσης, οι γονείς συμπεριφέρονται διαφορετικά στα δυο φύλα και μερικές φορές αντιδρούν όσον αφορά την ανεξαρτησία των παιδιών τους. Δηλαδή, το αγόρι θα το ενθαρρύνουν να ανεξαρτητοποιηθεί και να παίρνει πρωτοβουλίες μόνο του ενώ τα κορίτσια θα τα υπερπροστατεύουν. Μέσα στα πλαίσια της οικογένειας, τα παιδιά μαθαίνουν να συμβιώνουν με άλλα πρόσωπα, να αντιλαμβάνονται τις ανάγκες των άλλων και κατά συνέπεια να αναπτύσσουν τρόπους χειρισμού καταστάσεων που εμπλέκονται και άλλα άτομα. Με αυτό τον τρόπο αποκτούν διαπροσωπικές ικανότητες οι οποίες διαφέρουν από τις δεξιότητες που χρειάζεται να γνωρίζουν για τον χειρισμό των σχέσεων με τους συνομήλικους.

B. ΟΜΑΔΕΣ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΩΝ

Οι παρέες των συνομηλίκων, αποτελούν, μαζί με τη γειτονιά, τους μοναδικούς σχεδόν άτυπους αλλά σημαντικούς φορείς κοινωνικοποίησης. Μέσα από τις παρέες το παιδί κάνει τις πρώτες του προσπάθειες να δημιουργήσει έναν κόσμο όπου δεν θα υπάρχει ο αυστηρός έλεγχος των μεγάλων, η συμπεριφορά του οργανώνεται και αποκτά κοινωνικό χαρακτήρα, δοκιμάζει νέες εμπειρίες, κοινές με τους φίλους του και πιθανόν διαφορετικές από τα πρότυπα της οικογένειας και του σχολείου. Τα παιδιά διαμορφώνουν μία νέα αντίληψη του " εμείς", μέσα από το παιχνίδι και τη συναναστροφή, μαθαίνουν να ανταγωνίζονται και να συμβιβάζονται, να υπολογίζουν τους άλλους, να παίζουν σύμφωνα με τους κανόνες, να βιώνουν υποχρεώσεις και δικαιώματα, θέσεις και ρόλους διαμορφώνοντας την προσωπικότητά τους. Η είσοδος στο σχολείο αποτελεί σταθμό στη ζωή του παιδιού. Το παιδί απομακρύνεται από το στενό περιβάλλον της οικογένειας και της γειτονιάς και εισέρχεται στο χώρο των ευρύτερων κοινωνικών σχέσεων. Η ευθύνη της οικογένειας στα θέματα κοινωνικοποίησης αρχίζει να περιορίζεται και μέρος της ευθύνης αναλαμβάνεται από τους άλλους φορείς, με κύριο πυρήνα τη σχολική κοινότητα και κατ' επέκταση και την παρέα συνομηλίκων. (Παρασκευόπουλος Ι., 1985)

Υπάρχει συμφωνία ανάμεσα στον τρόπο που βλέπει το παιδί τον εαυτό του και στον τρόπο που βλέπουν το παιδί οι συνομήλικοί του. Φαίνεται τελικά ότι το παιδί φθάνει

να βλέπει τον εαυτό του με τα μάτια των συνομηλίκων του. (Bradley&. Newhouse, 1968)

Για να μπορέσουν να επιτευχθούν τα πιο πάνω, το παιδί με την ένταξη του σε μια ομάδα συνομηλίκων ενθαρρύνουν τους ρόλους των φύλων με τρεις τρόπους. Ο πρώτος τρόπος, είναι ο διαχωρισμός των παιδιών σε κορίτσια και αγόρια. Αυτός ο διαχωρισμός γίνεται από τη πρώτη στιγμή που τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο με τη κατηγοριοποίηση τους ανάλογα με το φύλο τους. Για παράδειγμα ο κατάλογος των παιδιών μιας τάξης μπορεί να χωριστεί σε αγόρια και κορίτσια. Το ίδιο μπορεί να γίνει και με τις ομάδες με τις οποίες φτιάχνονται μέσα στη τάξη για τις θέσεις των παιδιών. Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά εντάσσονται σε ομάδες αντίστοιχες του φύλου τους. Ο δεύτερος τρόπος με τον οποίο οι ρόλοι του φύλου ενθαρρύνονται, είναι η προκατάληψη που δημιουργείται προς το αντίθετο φύλο από αυτά. Αυτή η προκατάληψη φαίνεται όταν τα παιδιά ανάλογα με το φύλο τους και την ομάδα στην οποία είναι ενταγμένα, πιστεύουν ότι μπορούν να τα καταφέρουν καλύτερα από τα παιδιά του αντίθετου φύλου και αυτό ίσως να το εκφράσουν μέσα από αρνητικούς χαρακτηρισμούς. Ο τρίτος και τελευταίος τρόπος, είναι η διαφορετική μεταχείριση που γίνεται από τα δυο φύλα. Η ανταπόκριση δηλαδή που θα έχουν τα παιδιά του αντίθετου φύλου. Για παράδειγμα, εάν ένα κορίτσι δεν είναι αρκετά ελκυστικό σε σχέση με κάποιο άλλο, τότε δεν θα έχει την ίδια ανταπόκριση από τα αγόρια όπως θα έχει το κορίτσι που είναι πιο ελκυστικό.

Γ. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Η εικόνα, ο ρόλος και τα στερεότυπα των δυο φύλων προβάλλεται μέσα από τα μέσα της μαζικής ενημέρωσης. Η τηλεόραση και τα βιβλία απέχουν από την ισότητα των δυο φύλων με αποτέλεσμα τα παιδιά να είναι εκτεθειμένα σε στερεοτυπικές αντιλήψεις. Στα βιβλία και στη τηλεόραση εμφανίζονται περισσότερο άνδρες παρά γυναίκες. Για παράδειγμα, στα βιβλία μαθηματικών παρουσιάζονται περισσότερο οι άντρες. Αυτό, έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο, ότι δηλαδή οι γυναίκες δεν είναι τόσο καλές στα μαθηματικά και κατά συνέπεια λιγότερο έξυπνες από τους άνδρες.

Τα τηλεοπτικά προγράμματα παρουσιάζουν με διάφορους τρόπους τα φυλετικά στερεότυπα. Ο πρώτος τρόπος είναι ότι οι άντρες παρουσιάζονται περισσότερο σε σχέση με τις γυναίκες. «Τα ΜΜΕ αναφέρονται πολύ λιγότερο στις γυναίκες απ' ό τι στους άνδρες. Το 2010 μόλις το 24% των αναφορών σε ανθρώπους απευθύνονταν σε γυναίκες, ενώ το 76% αφορούσε άνδρες». (<http://leagueforwomenrights.gr> ,2014) Στα κινούμενα σχέδια οι περισσότεροι χαρακτήρες είναι αντρικοί, και είναι άλλα που δεν υπάρχει καθόλου θηλυκός χαρακτήρας. (Golombok & Fivush, 1994)

Ο δεύτερος τρόπος με τον οποίο φαίνονται τα φυλετικά στερεότυπα, είναι όταν σε τηλεοπτικές σειρές οι άνδρες εμφανίζονται ως τα άτομα τα οποία εργάζονται και οι γυναίκες αυτές που είναι στο σπίτι. Σε κάθε πρόβλημα ή δυσκολία που προκύπτει οι άνδρες προβάλλονται ως οι δυναμικοί που μπορούν να επιλύσουν μόνοι τους το πρόβλημα, σε αντίθεση με τις γυναίκες που φαίνονται να έχουν ανάγκη για βοήθεια από κάποιον εξωτερικό παράγοντα, είτε αυτός είναι κάποιος ειδικός είτε κάποιο σημαντικό πρόσωπο για αυτές. «Η ειδησιογραφία συχνότερα παρουσιάζει τις γυναίκες ως θύματα (18%) σε σχέση με τους άνδρες (8%).» (<http://leagueforwomenrights.gr> ,2014)

Επίσης, στις διαφημίσεις οι γυναίκες και οι άνδρες προβάλλονται να ασχολούνται με διαφορετικές δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα στις διαφημίσεις τα παιδιά να παίζουν με διαφορετικό τρόπο. Τα κορίτσια παίζουν με κούκλες και οικιακά σκεύη ενώ τα αγόρια με αυτοκίνητα.

Παρόλα αυτά, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τα τελευταία χρόνια έχουν βελτιωθεί αρκετά για τη σωστή προβολή των δυο φύλων. Οι γονείς για να περάσουν στα παιδιά αντιλήψεις οι οποίες θα δείχνουν την ισότητα των δυο φύλων πρέπει να είναι προσεκτικοί και επιλεκτικοί με τις επιλογές που θα κάνουν για τα προγράμματα που θα παρακολουθούν τα παιδιά τους.

3.4. Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΗΣ

Η έμφυλη κατανομή των ρόλων αποτελεί ένα πολιτισμικό φαινόμενο, ενώ σε πολύ μικρό βαθμό έχει βιολογικές καταβολές. Το αντρικό στερεότυπο εμπεριέχει χαρακτηριστικά προσωπικότητας όπως η επιθετικότητα, η ανταγωνιστικότητα, η ανεξαρτησία, η αποφασιστικότητα, η τόλμη, η γενναιότητα, η ψυχραιμία, η εξυπνάδα και η εφευρετικότητα. Ενώ το γυναικείο στερεότυπο παραπέμπει σε χαρακτηριστικά όπως η παθητικότητα, η υποχωρητικότητα, η εξάρτηση, η στοργικότητα, η δειλία, η ευγένεια και η φιλαρέσκεια. (www.kathimerini.gr , 2008)

«Στις δυτικές κοινωνίες οι άνδρες θεωρούνται ικανοί, λογικοί, διεκδικητικοί, επιθετικοί, έξυπνοι, ανταγωνιστικοί, καλοί στις θετικές επιστήμες, ενώ οι γυναίκες πιστεύεται πως είναι αδύναμες, φλύαρες, ευγενικές, παθητικές, εξαρτημένες, θερμές, εκφραστικές και με κλίση στη λογοτεχνία και την τέχνη. Τα περισσότερα από τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας, που εμπεριέχονται στο ανδρικό στερεότυπο αξιολογούνται θετικά, συχνότερα από εκείνα του γυναικείου στερεότυπου. Τόσο οι άνδρες, όσο και οι γυναίκες έχουν ενσωματώσει στην αυτοαντίληψή τους τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, που εμπεριέχονται στο στερεότυπο του φύλου τους.»(www.docplayer.com,2016)

Πιο κάτω αναφέρονται τα στερεότυπα που υπάρχουν για τα δυο φύλα σε σχέση με το ρόλο των συζύγων στην οικογένεια.

- ✚ Η κυριαρχία των ανδρών σε όλες τις πλευρές της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής σε σχέση με τις γυναίκες.
- ✚ Ότι εκτελείται από άνδρες αξιολογείται θετικότερα και θεωρείται ως πιο σημαντικό, εθιμοτυπικά - αλλά νομότυπα από τις γυναίκες.

Το 1918 τονίστηκε, στην Εφημερίδα Lady's Journal, στην οποία αναφέρεται ότι: «Υπήρξε μια μεγάλη ποικιλία απόψεων σχετικά με το θέμα», αλλά ο γενικά αποδεκτός κανόνας είναι: «το ροζ για το αγόρι και το μπλε για το κορίτσι». Ο λόγος ήταν ότι το ροζ ήταν πιο έντονο χρώμα , πιο κατάλληλο για το αγόρι, ενώ το μπλε, το οποίο είναι πιο λεπτό και πιο φινό, ήταν το πιο όμορφο για το κορίτσι. (<http://jezebel.com> , 2011)

Σε έρευνα που έγινε και αφορούσε τη κοινωνική συμπεριφορά των γυναικών έδειξε ότι οι γυναίκες ανάλογα με τον άνδρα που ήταν προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους. Δηλαδή, εάν ο άντρας είναι παραδοσιακός τότε θα υιοθετήσουν και οι γυναίκες αυτή την ιδέα. Ενώ σε αντίθετη περίπτωση, εάν δηλαδή ο άνδρας είναι προοδευτικός, τότε και η γυναίκα θα έχει ανάλογη συμπεριφορά. Με αυτή την έρευνα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι γυναίκες προσαρμόζονται και συμπεριφέρονται σύμφωνα με κάποια χαρακτηριστικά που έχει ο άνδρας για να γίνουν πιο εύκολα αποδεκτές και αρεστές χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι οι γυναίκες δεν έχουν το δικό τους χαρακτήρα. Ο καθένας διαμορφώνει το χαρακτήρα, τη συμπεριφορά του και τις αντιλήψεις του ανάλογα με τα βιώματα που έχει. (MaryRothWalsh, 1987, σελ.273)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑΣ

4.1 ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Όπως αναφέρει ο ψυχολόγος Γ. Πιντέρης, « ο έρωτας είναι μία έντονη έλξη που νιώθουμε για κάποιον μέσα σε σχετικά μικρό διάστημα, σε αντίθεση με την αγάπη, η οποία είναι ένα συναίσθημα που θέλει χρόνο για να αναπτυχθεί». (ΠιντέρηςΓ., 1987)

Η ζωή είναι γεμάτη από σχέσεις, από μία σταθερή αναμέτρηση με τον άλλον. Ο άνδρας και η γυναίκα συναντιούνται, αναπτύσσουν δεσμούς και σχέσεις, παντρεύονται, αποκτούν παιδιά και συγκροτούν αυτό που ονομάζεται ζεύγος. Το ζεύγος αποτελεί ένα μοίρασμα ζωής, ιδεών και αξιών, μία επιθυμία για κοινή πορεία στη ζωή.

Η Κάρεν Χόρνει (1978) υποστηρίζει πως συχνά δεν κάνουμε τη σωστή επιλογή συντρόφου. Αυτό μπορεί να οφείλεται πολλές φορές στο γεγονός ότι δεν έχουμε κατανοήσει τις πραγματικές μας ανάγκες αλλά και επειδή δεν γνωρίζουμε καλά την προσωπικότητα του ατόμου που επιλέγουμε για σύντροφό μας . Ακόμη, συμπληρώνει πως μία λάθος επιλογή συντρόφου μπορεί να γίνει από την προσωρινή τύφλωση του έρωτα. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως η επιλογή μας είναι απόλυτα λανθασμένη. Κάποια στοιχεία του συντρόφου που επιλέξαμε αντιστοιχούσαν στις πραγματικές προσδοκίες που είχαμε εμείς οι ίδιοι για την σχέση και την συντροφικότητά μας.

Παρόλα αυτά όμως η συντροφικότητα είναι απαραίτητη για την ομαλή λειτουργία, τη δημιουργικότητα και την εξέλιξη του ατόμου. Ο πρώτος λόγος που συνηγορεί σε αυτό η ανάγκη των ανθρώπων να μοιράζονται. Το μοίρασμα είναι που καθιστά σημαντικά κάποια γεγονότα στη ζωή του ατόμου. Ένας άλλος λόγος είναι η συναισθηματική ασφάλεια, η ανάγκη που έχουν οι περισσότεροι άνθρωποι δηλαδή, σε μία ενδεχόμενη κρίση ή σε μία δύσκολη στιγμή να έχουν έναν δικό τους πολύ κοντινό άνθρωπο να στηριχτούν πάνω του. Επιπλέον η συντροφικότητα λειτουργεί και σαν προστασία από τη μοναξιά. Μπορεί η συντροφικότητα να μην είναι απαραίτητη για την βιολογική επιβίωση του ανθρώπου, δίνει όμως νόημα στην ύπαρξή του και αυτό είναι κάτι πολύ σημαντικό. (Πιντέρης Γ., 1984)

Η επιδίωξη της γυναίκας επικεντρώνεται στην απόκτηση ενός άνδρα στοργικού και μονογαμικού, που θα τη σέβεται και θα την εκτιμά, θα την υποστηρίζει.

Οι άνδρες από την άλλη επιθυμούν μία γυναίκα που να τους προσφέρει ικανοποίηση στις ανάγκες τους, να τους θαυμάζει και να είναι πάντα πρόθυμη για βοήθεια όπως υποστηρίζει η οικογενειακή ψυχοθεραπεύτρια Virginia Satir. (Satir V., 1989)

4.2 ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Η θέση της γυναίκας μέχρι πρόσφατα ήταν σαφώς διαφοροποιημένη και υποδεέστερη από αυτήν του άνδρα στο αγροτικό και αστικό περιβάλλον. Η ίδια βρισκόταν σε όλη τη ζωή της περιορισμένη στο σπίτι, υπό την εξουσία του άνδρα, πατέρα, συζύγου και αργότερα του υιού, ενώ ποτέ δεν κατόρθωνε να σταθεί μόνη της και να νιώσει ανεξάρτητη.

Σχετικά με τον ρόλο της γυναίκας στο παραδοσιακό αγροτικό περιβάλλον, αρχικά η γυναίκα μεγάλωνε στο πατρικό της σπίτι, υπό την εξουσία του πατέρα της και κατά δεύτερο λόγο της μητέρας της. Όταν παντρευόταν περνούσε στην εξουσία του συζύγου της και της δικής του οικογένειας προς την οποία όφειλε να δείχνει σεβασμό και υπακοή. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε μικρές κοινωνίες, τελούνταν πρόωροι γάμοι και απαγορεύονταν οι εξωγαμιαίες σχέσεις.

Σύμφωνα με την Καντερέλα (1998) συνήθως η θέση των γυναικών δεν ήταν τέτοια που να μπορεί να ικανοποιεί την ίδια τη γυναίκα τόσο προσωπικά όσο και κοινωνικά. Οι διατάξεις που περιελάμβανε το τότε δίκαιο τόνιζαν τη μειονεκτική θέση της και μία συνεχή υποταγή προς το ανδρικό φύλο. Αυτή η υποταγή για την γυναίκα μπορεί να ήταν αρχικά στον πατέρα και στη συνέχεια μετά από έναν γάμο στο σύζυγο.

Οι γυναίκες πολλές φορές φαίνεται να έχουν μία αρκετά οξύμωρη διάθεση και αντιμετώπιση για το γυναικείο ζήτημα κατωτερότητας σε σχέση με το αντρικό φύλο. Ενώ προσπαθούν να είναι ανεξάρτητες και να έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν μόνες τους τη ζωή τους πολλές φορές «μια κυρίαρχη καταστατική θέση των ανδρών λειτουργεί για πολλές γυναίκες διεγερτικά» (Pierre B., 2007 :132). Αυτό γίνεται αντιληπτό και από το γεγονός πως οι γυναίκες αναζητούν από τους άνδρες να καλύψουν ή να μειώσουν την αίσθηση της σωματικής τους μειονεκτικότητας. (Pierre B., 2007)

Στις μέρες μας υπάρχει μία τάση η γυναίκα να προσπαθεί να μην έχει ανάγκη καθόλου το ανδρικό φύλο. Προσπαθεί να έχει μία εικόνα αυτάρκειας, να μην χρειάζεται τη βοήθεια του άνδρα και να αυτό είναι αναγκαίο να γίνεται σπάνια.

Προτιμά να κάνει τα πάντα μόνη της και αυτό όχι γιατί δεν γνωρίζει ότι έχει κάποια ανάγκη για βοήθεια αλλά γιατί δεν θέλει ή δεν καταδέχεται να εξαρτάται από κανέναν. (SternE., 1993)

Επιπλέον, παρά το γεγονός πως σήμερα οι γυναίκες εμφανίζονται να είναι αρκετά φιλόδοξες και να θέλουν να βρίσκονται στην κορυφή είναι αρκετές οι φορές που δεν τολμούν να κάνουν πράξη τα φιλόδοξα αυτά όνειρά τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να απαιτούν από τους άνδρες-συζύγους τους να ικανοποιούν οι ίδιοι τα όνειρά τους εμφανίζοντας έτσι ένα βαθμό εξάρτησης από τους ίδιους. (Κάρεν Χ., 1978)

Σύμφωνα με τη Σκορδά (1998,:136) «ο Lipmann το 1920 τόνισε πόσο «ευάλωτες» είναι οι γυναίκες και θεώρησε αυτό ως κατεξοχήν σημαντικό χαρακτηριστικό της προσωπικότητάς τους. »

Η γυναίκα αποτελεί ένα άτομο το οποίο εύκολα ενθουσιάζεται και ακόμη πιο εύκολα παρασύρεται. Ένα άλλο χαρακτηριστικό του γυναικείου πληθυσμού είναι και το ότι απογοητεύονται σε τέτοιο βαθμό που όταν έρθει αυτή η κατάσταση φτάνουν σε σημείο κατάρρευσης. Σε αντίθεση ο το ανδρικό φύλο χαρακτηρίζεται σε όλες τις καταστάσεις από μία συναισθηματική ισορροπία (Χουρδάκη Μ.,1982)

Άλλο ένα χαρακτηριστικό της γυναίκας είναι πως αποτελεί έναν εξωστρεφή χαρακτήρα που της αρέσει συνεχώς να μιλάει ενώ ο άνδρας έχει έναν ενδοστρεφή τύπο. Είναι ικανός να κρατά να συναισθήματα τους και να μην τα μοιράζεται με την γυναίκα του κάτι που οι ίδιες οι γυναίκες έχουν ανάγκη. (Χουρδάκη Μ., 1982)

4.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑΣ

Ο Lombrosso επισημαίνει πως ένα κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα της γυναικείας προσωπικότητας είναι το γεγονός πως οι γυναίκες συχνά επικεντρώνονται στις ανάγκες των άλλων, με αποτέλεσμα να νιώθουν οι ίδιες αρνητικά και να βιώνουν μια άσχημη κατάσταση για την ψυχολογία τους. (Σκορδά Ε.,1998)

Σύμφωνα με την Ντόουλινγκ, Κολέτ (1983) οι γυναίκες που πάσχουν από το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας εμφανίζουν κάποια γενικά χαρακτηριστικά που έχουν ως εξής:

1. Οι γυναίκες αυτές αποφεύγουν να εισπράξουν την αναγνώριση για την επιτυχία τους και πολλές φορές βλέπουν μόνο τις αποτυχίες τους.
2. Έχουν λιγότερη εμπιστοσύνη στον εαυτό τους στο να κρίνουν και να παίρνουν αποφάσεις παραχωρώντας έτσι το προνόμιο αυτό στον σύντροφό τους.
3. Το γυναικείο φύλο μόλις βρεθεί σε μια κατάσταση ανταγωνισμού είναι αδύναμο να την διαχειριστεί. Χρειάζεται πολύ ενθάρρυνση και ανατροφοδότηση ώστε να μην καταρρεύσει η σιγουριά μιας γυναίκας.
4. Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της γυναίκας με το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας είναι κ ο έντονος φόβος σε ένα διαζύγιο. Πολλές είναι αυτές που προτιμούν να ζουν μέσα σε ένα αποτυχημένο γάμο παρά να χωρίσουν και να ζήσουν μακριά από τον σύντροφό τους.
5. Είναι γεγονός πως παρά το ότι οι γυναίκες από πολύ μικρή ηλικία προσπαθούν να είναι ανεξάρτητες μόλις φτάσει η 'ηλικία γάμου' όλες αγχώνονται και προσπαθούν να φτιάξουν τη ζωή τους με έναν άνθρωπο. Και αν η «κατάλληλη» ηλικία για γάμο έχει περάσει, πολλές είναι αυτές που κάνουν αρκετές υποχωρήσεις ώστε να καταφέρουν να βρουν έναν σύντροφο.
6. Οι γυναίκες παρά το γεγονός πως φοβούνται τον έλεγχο και την εξουσία πάνω στη ζωή τους, στην πραγματικότητα φοβούνται να αναλάβουν μόνες τους πρωτοβουλίες και να αποφασίζουν για το τι θα συμβεί.
7. Πολλές φορές δεν παίρνουν πρωτοβουλίες, σταματούν να επιδιώκουν πράγματα και είναι υπερβολικά εξαρτημένες από μία αίσθηση ανασφάλειας και αβεβαιότητας σε ότι αφορά την αξία τους.
8. Οι γυναίκες αυτές δεν είναι έτοιμες να νιώσουν την αγωνία που συνδέεται με την ανάπτυξη και σε αυτό ευθύνεται σε ένα μεγάλο βαθμό ο τρόπος που έχουν μεγαλώσει.
9. Πολλές από τις προικισμένες γυναίκες δεν θέλουν να προχωρήσουν σε θέσεις πραγματικής αυτάρκειας και αυτό γιατί μία προαγωγή μπορεί να τους προκαλέσει πολύ άγχος.
10. Οι γυναίκες αυτές μπορεί να φαίνονται ευτυχισμένες όμως μέσα τους τις βασανίζει ένα αίσθημα πως η ζωή τους δεν έχει νόημα.

Οι γυναίκες συνήθως μεγαλώνουν σε ένα περιβάλλον που τις προστατεύει, τις υποστηρίζει και τις προωθεί, χωρίς συνήθως να τους επιτρέπει την ανάπτυξη πρωτοβουλίας και κατά συνέπεια την ανάπτυξη μίας ολοκληρωμένης, αυτοδύναμης και αυτάρκης προσωπικότητας. Η αντίληψη πως η γυναίκα είναι αδύναμη να αντιμετωπίσει δυσκολίες κακουχίες και γενικά πως δεν είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις ανάγκες της ζωής είναι τόσο βαθιά ριζωμένη στις συνειδήσεις των ανθρώπων που δύσκολα θα μπορούσε κανείς να τους πείσει για το αντίθετο. Η διαφοροποίηση στην αγωγή είναι που κάνει τον άνδρα αυτάρκη, δυναμικό και ανεξάρτητο, χαρακτηριστικά που συνήθως είναι απόλυτα συνδεδεμένα με το αρσενικό και όχι το θηλυκό.

Πολλές γυναίκες, αποδέχονται να ζήσουν μία ζωή που περιφρονούν, ρυθμισμένη από κανόνες που δεν συμμερίζονται, νομίζοντας πως δεν έχουν άλλη επιλογή, πως δεν αξίζουν για κάτι περισσότερο και πως αυτό είναι το «κανονικό» οι γυναίκες αυτές, δεν έχουν επίγνωση των τεράστιων ψυχικών τους αποθεμάτων ούτε της δύναμης της συναισθηματικής ικανότητάς τους. Μόνο η αυτογνωσία μπορεί να οδηγήσει το θηλυκό στην ελευθερία και στην αυτονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΡΟΜΟΥ ΣΤΟ ΨΥΧΙΣΜΟ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

5.1. Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑ ΤΗ ΡΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Ο Λεντάκης (1986) αναφέρει κάποιους από τους λόγους για τους οποίους τα ζευγάρια καταλήγουν σε χωρισμό. Όταν το άτομο βρίσκεται σε μια σχέση είναι απαραίτητο να έχει τις προσωπικές του στιγμές και το δικό του χώρο. Κάποια από τα συναισθήματα ή τις σκέψεις του να τις κρατάει για τον εαυτό του, δε χρειάζεται δηλαδή το ζευγάρι να μοιράζεται τα πάντα. Εάν το ζευγάρι μοιράζεται τα πάντα αυτό μερικές φορές καταντά κουραστικό και προκαλεί το αίσθημα της ασφυξίας με αποτέλεσμα η σχέση τους να οδηγείται στο χωρισμό για να απαλλαγούν από αυτή την καταπίεση. Ένας δεύτερος λόγος που αξίζει να σημειωθεί είναι το αίσθημα της ασφάλειας. Με το να υπάρχει η σκέψη ότι ο ένας ανήκει στον άλλο διαφαίνεται η αδυναμία που έχουν οι δυο σύντροφοι και αυτό κατά συνέπεια οδηγεί σε συγκρούσεις μεταξύ τους. Ανάλογα με τα βιώματα του κάθε ατόμου, μπορεί να ανταποκριθεί ή όχι στις προσδοκίες του συντρόφου του. Εάν δηλαδή το άτομο στην αρχή μπορούσε να χειριστεί μια κατάσταση και να ανταποκριθεί μέσα στη σχέση, με το πέρασμα του χρόνου αυτό θα σταματήσει. Το άτομο με τη πάροδο του χρόνου αλλάζει και μαζί του αλλάζει ο τρόπος σκέψης, αντίληψης και διαχείρισης των καταστάσεων.

Σύμφωνα με το Πιντέρη (1982), οι δυο σύντροφοι μετά το χωρισμό θα πονέσουν αλλά θα πονήσει διαφορετικά αυτός που αποφάσισε να αποχωρίσει και διαφορετικά αυτός που εγκαταλείφθηκε. Για να αποφασίσει ένας από τους δυο συντρόφους να εγκαταλείψει τη σχέση τους σημαίνει ότι ένιωσε πρώτος την εγκατάλειψη. Οι λόγοι που μπορεί να τον οδήγησαν σε αυτό το συναίσθημα είναι ποικίλοι και αναφέρονται πιο κάτω.

Εάν το άτομο που φεύγει νιώσει αδικία, παραμέληση ή προδοσία τότε θα οδηγηθεί στο αίσθημα της απογοήτευσης και του θυμού. Ο συνδυασμός αυτών των συναισθημάτων θα οδηγήσει σε μια έκρηξη η οποία το πιο πιθανόν να επιφέρει το χωρισμό στο ζευγάρι. Αυτή η έκρηξη θα εκδηλωθεί είτε μέσω της γκρίνιας, της επιθετικότητας, αλλά και με τη δημιουργία νέας σχέσης.

Όταν ξεσπάσει το άτομο και η έκρηξη θυμού περάσει τότε έρχεται η φάση της αποξένωσης. Σε αυτό το στάδιο κυριαρχεί η αδιαφορία και η παθητικότητα απέναντι στο σύντροφο. Η έλλειψη επικοινωνίας ανάμεσα στο ζευγάρι αυτή τη περίοδο είναι

φανερή και έτσι ξεκινάνε και οι δυο σύντροφοι να νιώθουν τη μοναξιά μέσα στη σχέση τους.

Ανάμεσα σε ένα ζευγάρι υπάρχουν διενέξεις για διάφορους λόγους. Οι λόγοι που προϋπήρχαν ίσως να είναι οι ίδιοι με αυτούς που θα είναι οι αιτία χωρισμού τους. Ένας από τους δυο συντρόφους στο παρελθόν όπως προαναφέρθηκε, μπορούσε να διαχειριστεί τη κατάσταση που τους οδηγούσε σε καυγά αλλά στη συνέχεια να κουράστηκε και να σταμάτησε να προσπαθεί.

Το πώς θα αντιληφθεί και θα περάσει το χωρισμό του το κάθε άτομο είναι ανάλογα με τα βιώματα, την ωριμότητα και την ετοιμότητα που έχει εκείνη τη στιγμή για να αντιμετωπίσει την εγκατάλειψη. Σημαντικό ρόλο έχει το γεγονός εάν ο ένας από τους δυο σύναψε παράλληλη σχέση και στη συνέχεια αποχώρισε από την ήδη υπάρχουσα ή εάν αποχώρισε από τη σχέση χωρίς να υπάρχει τρίτο πρόσωπο. Ο φόβος της εγκατάλειψης μπορεί να αποτελέσει κύριο αίτιο στη διάλυση της συντροφικής σχέσης.

Το άτομο που φοβάται την εγκατάλειψη, αποφεύγει τις στενές σχέσεις ακόμη και με ανθρώπους που ταιριάζει επειδή φοβάται μήπως τους χάσει ή μήπως δεθεί παρά πολύ και πληγωθεί. Επίσης, Ανησυχεί υπερβολικά για την πιθανότητα να πεθάνει ή να χαθεί ο σύντροφος. Υπεραντιδρά απέναντι στα ασήμαντα πράγματα που λέει ή κάνει ο σύντροφος και τα ερμηνεύει ως ενδείξεις εγκατάλειψης, είναι υπερβολικά ζηλιάρης ή κτητικός και προσκολλάται στο σύντροφο και πιστεύει πως όλη του η ζωή έχει να κάνει με το πώς θα τον κρατήσει κοντά του. Δεν μπορεί να αντέξει να είναι μακριά από το σύντροφο ούτε για λίγες μέρες.

Ορισμένες φορές απομονώνεται, φεύγει ή απομακρύνεται για να τιμωρήσει το σύντροφο που σκοπεύει να τον αφήσει μόνο. Η απομόνωση, η άρνηση δηλαδή για επαφή είναι μια άμυνα του τύπου «Δε σ' έχω ανάγκη». Τιμωρεί το σύντροφο που δεν προσφέρει αυτό που χρειάζεται το άτομο. Το άτομο καταλήγει να απαρνιέται τα συναισθήματά του και βιώνει μια ψυχρή συναισθηματική ουδετερότητα.

Μια πραγματική απώλεια, όπως η διάλυση μιας σχέσης, του φαίνεται καταστροφική. Επιβεβαιώνει την πεποίθησή του και πιστεύει πως όσο κι αν ψάξει δεν θα μπορέσει να βρει μια σταθερή σχέση. Νιώθει μια έντονη αμφιθυμία για το ξεκίνημα νέων σχέσεων.

Επίσης άτομα που δεν βίωσαν την συναισθηματική ασφάλεια και προστασία μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον τους, είτε επειδή είχαν αποστασιοποιημένους συναισθηματικά γονείς, είτε επειδή βίωσαν ψυχολογική κακοποίηση σε μικρή ηλικία, είναι δυνατόν να καταλήξουν να εξαρτώνται παθολογικά από το σύντροφο τους.

Μοναξιά σύμφωνα με το Πιντέρη (1982), θεωρείται η κατάσταση που είναι το άτομο μόνο του χωρίς όμως να είναι αυτή η πραγματική του επιθυμία. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους το άτομο μπορεί να αντιδράσει εάν νιώσει τη μοναξιά με αυτό τον τρόπο όπως είναι για παράδειγμα η υπερκινητικότητα, δηλαδή να θέλει το άτομο να είναι συνεχώς περιτριγυρισμένο από άλλα άτομα, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να μείνει μόνος του να σκεφτεί και να κατανοήσει τις πραγματικές του ανάγκες. Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο φαίνεται η αντίδραση του εγκαταλελειμμένου συντρόφου είναι η κατανάλωση αλκοόλ. Το άτομο στη προσπάθεια του να ξεχαστεί και να ξεπεράσει το χωρισμό πιστεύει πως χρειάζεται το αλκοόλ. Εκτός από αλκοόλ το άτομο ίσως διαφύγει και σε φάρμακα όπως για παράδειγμα τα υπνωτικά τα οποία ασκούν δράση στις ψυχικές του λειτουργίες.

Όταν επέλθει ο χωρισμός ο ένας από τους δύο συντρόφους συνήθως προσπαθεί να κλείσει οριστικά το κύκλο αυτής της σχέσης και να μην έχει καμία επαφή πλέον με το πρώην σύντροφο του, σε αντίθεση με τον άλλο που προσπαθεί να αφήσει ανοιχτές πόρτες για να έχουν τουλάχιστο επικοινωνία μεταξύ τους. Σε κάθε σχέση όμως ο ένας θέλει να την τελειώσει περισσότερο από τον άλλο. (KellyJ., 1982)

Πιστεύεται ότι ο άνδρας είναι πιο «ανυπόμονος» και «δυνατός» για να τελειώσει τη σχέση. Στη πραγματικότητα όμως, οι γυναίκες είναι αυτές που μπορούν να εντοπίσουν ευκολότερα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η σχέση τους και να αξιολογήσουν εάν αυτά λύνονται ή όχι. Στη περίπτωση που υπάρχει κάποιο μόνιμο πρόβλημα τότε η γυναίκα λόγω της ικανότητας της να ανιχνεύει την αρνητική συμπεριφορά δίνει τέλος στη σχέση. Διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες προσέχουν περισσότερο τη συμπεριφορά τους σε σχέση με τους άνδρες για αυτό το λόγο και οι γυναίκες παραπονιούνται συχνότερα. (KitsonG., 1992)

Μια άλλη αντίδραση είναι αυτή της προσκόλλησης, δηλαδή ο ένας από τους δυο συντρόφους να έχει εμμονή με τον άλλο. Αυτό γίνεται όταν το άτομο δεν αγαπάει

πλέον τον πρώην σύντροφο του αλλά νιώθει ακόμα κάποιο δέσιμο μαζί του. (WeissR., 1975)

Η διάλυση μιας σχέσης και η αντιμετώπιση του πόνου και των συναισθημάτων πικρίας, θυμού, φόβου και απογοήτευσης είναι μια αρκετά συνηθισμένη κατάσταση στη ζωή μας. Ο χωρισμός χαρακτηρίζεται από πολλούς ως ένας «μικρός θάνατος». Εκ των πραγμάτων, λοιπόν, ένας θρήνος όχι μόνο έπεται του χωρισμού, αλλά σχεδόν επιβάλλεται.

5.2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΡΟΜΟΥ ΣΤΟ ΨΥΧΙΣΜΟ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Όταν η γυναίκα επηρεάζεται από τα πρότυπα γυναικών που προβάλλονται για την εξωτερική της εμφάνιση και έχει εμμονή με αυτό τότε πιστεύει πως δεν είναι αρεστή στο αντίθετο φύλο και αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ψυχικών και διατροφικών διαταραχών.

Η γυναίκα η οποία είναι ευχαριστημένη με την εξωτερική της εμφάνιση είναι πλέον γεγονός ότι αισθάνεται και λειτουργεί καλύτερα συγκριτικά με τη γυναίκα η οποία είναι επηρεασμένη από τα στερεότυπα.

A. ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Στην εποχή μας για να είναι αρεστή μια γυναίκα θα πρέπει να προσέχει την εξωτερική της εμφάνιση και πιο συγκεκριμένα, να έχει το ιδανικό βάρος όπως παρουσιάζονται τα μοντέλα. Οι γυναίκες ανησυχούν για την εμφάνιση τους και αυτό το φαινόμενο παρουσιάζεται πιο συχνά στις γυναίκες παρά στους άνδρες. Αυτό οφείλεται στο μύθο ότι οι άνδρες προτιμούν τις αδύνατες γυναίκες.

Από τη παιδική ηλικία η αυτοπεποίθηση ξεκινά από το σώμα. Για τα αγόρια δίνεται σημασία στη δύναμη και τη ταχύτητα που έχει ενώ στα κορίτσια κρίνεται από την ομορφιά της. Στην αρχή της εφηβείας το σώμα ξεκινά να αλλάζει και οι αλλαγές που γίνονται παίζουν καθοριστικό ρόλο για την αυτοπεποίθηση του ατόμου. Στα αγόρια γίνεται η διαμόρφωση του πέους, και στα κορίτσια του στήθους.

Οι γυναίκες όσες δεξιότητες και να αναπτύξουν η εμφάνιση πάντα θα παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή τους. Εξάλλου η εμφάνιση είναι από τα πρώτα όπλα που θα χρησιμοποιήσουν για να αρέσουν και να ελκύσουν ερωτικά το αντίθετο φύλο.

Οι νεαρές κοπέλες κάνουν λανθασμένη χρήση του φαγητού τους. Για παράδειγμα πιστεύουν ότι με το να μη τρώνε, να τρώνε πολύ μικρές μερίδες φαγητού ή να καταναλώνουν συγκεκριμένες τροφές αυτό θα επιφέρει το αποτέλεσμα που επιθυμούν, να χάσουν δηλαδή τα περιττά κιλά και να μοιάσουν με τα μοντέλα που παρουσιάζονται στα περιοδικά.

Η εμφάνιση μπορεί να επηρεάσει την αυτοεκτίμηση που έχει το άτομο και αυτό θα συμβεί σε μεγαλύτερο βαθμό στη γυναίκα παρά στον άνδρα με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ενοχές και τύψεις που δεν έχει την ιδανική εμφάνιση. (Πιντέρης Γ., 1987)

Από μικρά τα κορίτσια ενθαρρύνονται να τρώνε λιγότερο σε σχέση με τα αγόρια. Αυτός είναι ένας από τους παράγοντες για τους οποίους συμβάλλει και ενθαρρύνει την εκδήλωση διατροφικών διαταραχών. Στα κορίτσια έμμεσα δίνεται η σημασία στην ικανοποίηση των αναγκών των άλλων και όχι στις δικές τους, να αρέσει δηλαδή στους υπολοίπους και να αψηφήσει τη δικιά της άποψη για το πώς θέλει το δικό της σώμα να είναι.

Είναι εύκολο στην πατρική οικογένεια να χρεώσει όλα τα κακώς κείμενα της διατροφικής διαταραχής στο σύζυγο που δεν κατάλαβε, που υποτίμησε την σοβαρότητα της κατάστασης, που δεν αντιλαμβάνεται ότι αυτό είναι μια ασθένεια. Πολύ καλά όλα αυτά μόνο που συχνά συμβαίνει και στους γονείς το ίδιο, να μην την αντιλαμβάνονται επίσης και αυτοί. Η νευρική βουλιμία και η ανορεξία εξαπατά τους πάντες ακόμη και τις ίδιες τις πάσχουσες.

Ελάχιστες γυναίκες όταν έχουν κάποια διατροφική διαταραχή εμπλέκουν τους συντρόφους τους. Ο σύντροφος εξακολουθεί να την αγαπά, αλλά εκείνη δεν είναι σε θέση να το πιστέψει αυτό αφού η διατροφική διαταραχή τη πείθει ότι δεν πρόκειται να αγαπηθεί αν δεν είναι λεπτή και τέλεια. (Ελληνικό Κέντρο Διατροφικών Διαταραχών, 2011)

Με την εικόνα που παρουσιάζουν τα Μ.Μ.Ε. για το πρότυπο γυναικών δημιουργεί το θαυμασμό απέναντι στις λεπτές γυναίκες με αποτέλεσμα να υπάρχει η διάκριση απέναντι στους υπέρβαρους. Οι υπέρβαρες γυναίκες έχουν λιγότερες πιθανότητες να παντρευτούν από τις γυναίκες με μέσο όρο βάρους και είναι πιθανότερο να έχουν χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο με μικρότερα εισοδήματα. (MatlinM., 1996)

Μια τέτοια εμφάνιση μειώνει την αυτοπεποίθηση των γυναικών αλλά δε σημαίνει ότι μια γυναίκα με την ιδανική εμφάνιση έχει την ερωτική αυτοπεποίθηση σίγουρη. Εάν κάποια γυναίκα δεν έχει αναπτύξει άλλες δεξιότητες αλλά έχει σωματική αυτοπεποίθηση δε σημαίνει ότι είναι ικανοποιημένη με τον εαυτό της.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι μια γυναίκα για να αρέσει στον εαυτό της αλλά και στους γύρω της θα κριθεί από το σύνολο της συμπεριφοράς και των δεξιοτήτων της και όχι απαραίτητα από την εξωτερική της εμφάνιση. Σημασία έχει να είσαι ωραίος άνθρωπος, όχι όμορφος.

B. ΟΥΣΙΟΕΞΑΡΤΗΣΗ

Ο αλκοολισμός στη γυναίκα προέρχεται λόγω ψυχικών αιτιών και κάθε φορά που υπάρχει μια ανάγκη την οποία η γυναίκα δε μπορεί να αντέξει καταφεύγει στο αλκοόλ. Με αυτό τον τρόπο για κάποιο χρονικό διάστημα η γυναίκα ξεφεύγει από το πρόβλημα που έχει. Λόγοι μπορούν επίσης να την οδηγήσουν στη κατανάλωση αλκοόλ είναι να υπάρχει στο σπίτι ένας χώρος σαν μπαρ όπου να υπάρχει ποικιλία οινοπνευματωδών ποτών. Με την ύπαρξη αυτού του χώρου στο σπίτι η γυναίκα πέφτει πιο εύκολα στο πειρασμό να καταναλώσει αλκοόλ.

Γνωστό είναι το γεγονός ότι ο άνθρωπος πίνει για να ξεχάσει. Όταν ένας γάμος έχει συγκρούσεις θα πρέπει να υπάρξει συζήτηση και γεφύρωση των διαφωνιών και όχι να καταφεύγει το ζευγάρι στη κατανάλωση αλκοόλ για να ξεχάσει το πρόβλημα που δημιουργήθηκε στη σχέση τους.

Το αλκοόλ βάζει τέλος σε ορισμένους φόβους που πιθανόν να έχει η γυναίκα και της δημιουργεί το αίσθημα ισχύος. Από αυτό συμπεραίνεται ότι κάθε γυναίκα που πίνει

στη πραγματικότητα κατακλύζεται από το αίσθημα της κατωτερότητας και βλέπει το αλκοόλ ως τρόπο διαφυγής από αυτό.

«Η κατάχρηση αλκοόλ από γυναίκες συνδέεται άμεσα με πολλά οργανικά, ψυχολογικά και κοινωνικά προβλήματα. Η συμπεριφορά ποικίλλει ανάλογα με την ηλικία, τον ρόλο που έχει η κάθε γυναίκα στη ζωή και την οικογενειακή της κατάσταση. Αυτό που είναι σημαντικό να αναφερθεί είναι ότι οι γυναίκες μέσης ηλικίας (35-49) παρουσιάζουν μεγαλύτερη εξάρτηση από το αλκοόλ σε σχέση με νεότερες γυναίκες.»(<http://www.enet.gr>, 2010)

Η γυναίκα η οποία καταφεύγει στη χρήση αλκοόλ είναι μια γυναίκα η οποία αδυνατεί να ανταπεξέλθει και να ξεπεράσει τα προβλήματα της με σωστό τρόπο. Δεν έχει τη δύναμη και την υπομονή να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Εάν η γυναίκα έχει αυτό το χαρακτηριστικό τότε σε κάθε εμπόδιο που θα βρεθεί στο δρόμο της θα νιώσει αδύναμη. Ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να βοηθηθεί μια αλκοολική γυναίκα είναι να μάθει να αντιμετωπίζει το πρόβλημα με θάρρος.

Το αλκοόλ επηρεάζει και σε άλλους τομείς τη γυναίκα. Μια γυναίκα που καταναλώνει αλκοόλ έχει αποδειχθεί ότι έχει περισσότερες πιθανότητες να εμφανίσει καρκίνο του μαστού κατά 50% μεγαλύτερο ποσοστό από τη γυναίκα που δε καταναλώνει. (Schatzkin et al., 1987) Η έγκυος γυναίκα που καταναλώνει αλκοόλ προκαλεί προβλήματα στο έμβρυο, όπως για παράδειγμα να δημιουργηθεί νεογνικό αλκοολισμό, προβλήματα στην ανάπτυξη του και νοητική υστέρηση. Υπάρχει επίσης μια πιθανότητα όπου η αλκοολική γυναίκα να έχει αυτοκτονικές τάσεις πέντε φορές περισσότερο από τη γυναίκα που δεν καταναλώνει αλκοόλ. (Gomberg E.S., 1989)

Ο αριθμός κατάχρησης παράνομων ναρκωτικών ουσιών στις γυναίκες είναι μικρότερος συγκριτικά με των ανδρών. Σε έρευνα που έγινε από τον Johnson με δείγμα φοιτητές τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το 53% των ανδρών έκαναν χρήση μαριχουάνας ενώ οι γυναίκες είχαν το ποσό του 41%.

Γ. ΝΕΥΡΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τον Freud (Freud, 1965) οι ασυνείδητες δυνάμεις συσχετίζονται με την ολική σύλληψη της προσωπικότητας χωρίς να επικυρώνεται στις ασυνείδητες δυνάμεις που κάνουν πιο δημιουργική την ποιότητα ζωής ενός ατόμου. Για περεταίρω εν το βάθη ανάλυση, το φαινόμενο όπου ένας άνθρωπος παρουσιάζει κενά και αδιαφορία σχετικά πάλι με τους ασυνείδητους παράγοντες που σχετίζονται με την εργασία ή ακόμη και τις ανθρώπινες σχέσεις.

Η εργασία στις γυναίκες - μητέρες , παίζει ιδιαίτερο και καθοριστικό ρόλο στην καθημερινή τους ευχαρίστηση. Σύμφωνα με μια άλλη έρευνα μόνο το 15-20% είναι ευχαριστημένες χωρίς να έχουν εργασία, ενώ το 80% δεν είναι ευχαριστημένες. Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται «η νεύρωση της νοικοκυράς», οι μητέρες δεν είναι ευχαριστημένες με την απασχόληση της, όπου είναι το σπίτι και τα παιδιά τους. Η καθημερινή τους απασχόληση τους προκαλεί βασανίστηκα και κουράστηκα συναισθήματα θέλοντας να δουν διέξοδο σε κάποια άλλη δουλειά εκτός του σπιτιού και των παιδιών τους για να επαναπαυτούν. (Χουρδάκη Μ., 1982)

Οι εργασιομανείς, η αντίθετη κατάσταση δηλαδή από την κατάσταση που αναφέρθηκε πιο πάνω, βρίσκουν παρηγοριά στην δουλειά, συμπληρώνουν τα κενά τους με ατέλειωτες ώρες υπερωριών με αποτέλεσμα η κοινωνική τους ζωή να είναι ελάχιστη έως και μηδενική.

Η νεύρωση αυτή έχει ως χαρακτηριστικά την υπερβολική καθαριότητα και προστασία του παιδιού. Λόγω του ότι οι περισσότερες μητέρες δεν έχουν πραγματοποίηση τα όνειρα τους σχετικά με τον τρόπο ζωής του προσπαθούν με τα δικά τους θέλω να υποβάλουν το φαινομενικό για αυτές σωστό και πετυχημένο στα παιδιά τους.

Η συγκεκριμένη ομάδα γυναικών πιστεύει ότι είναι ανίκανη να επεκταθεί πέραν τον ορίων που έχει βάλει η ίδια στον εαυτό της και την περιορίζουν να επεκτείνει του ορίζοντες της.

Σύμφωνα με την Horney, (1964) αυτό ονομάζεται 'νευρωσικές τάσεις' που χαρακτηρίζονται από ψυχαναγκαστικούς χαρακτήρες. Τα άτομα ζητούν να βρουν

στοργή με οποιοδήποτε τρόπο, και επιδιώκουν τον οποιοδήποτε σκοπό τους αδιαφορώντας για το πραγματικό τους συμφέρον. Άλλη ένδειξη ψυχαναγκαστικής φύσεων είναι το άγχος, τα άτομα αυτά έχουν την αίσθηση ότι απειλούνται για οποιοδήποτε λόγο οι στόχοι που έβαλαν δεν πραγματοποιηθούν.

Στο βιβλίο «αυτοανάλυση» της Horney (1982), περιγράφονται οι νευρωσικές τάσεις που εμφανίζονται στα άτομα που εμφανίζουν εξαρτημένη συμπεριφορά. Πιο κάτω απαριθμούνται αυτές οι τάσεις :

1. Νευρωσική ανάγκη για στοργή και επιδοκιμασία
2. Νευρωσική ανάγκη του συντρόφου να αναλάβει ευθύνες για τη ζωή του
3. Νευρωσική τάση να ζει το άτομο μέσα σε στενά πλαίσια

Όταν εμφανίζονται οι πιο πάνω νευρώσεις τότε το αίσθημα αγάπης υπάρχει σε πολύ μικρό βαθμό.

Δ. ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ

Η κατάθλιψη των γυναικών μπορεί να προκληθεί από την εχθρική συμπεριφορά των συζύγων τους. Η θετική συμπεριφορά του συζύγου φαίνεται να μειώνει την αρνητική επίδραση της εχθρικής συμπεριφοράς τους.

«Η κατάθλιψη βασανίζει ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού· υπολογίζεται πως ο κίνδυνος να νοσήσει οποιοσδήποτε από Μείζονα Καταθλιπτική Διαταραχή είναι 10%- 25% για τις γυναίκες και 5%- 12% για τους άντρες, ενώ κάθε στιγμή το 5%- 9% των γυναικών και το 2%- 3% των ανδρών υποφέρουν από αυτή.»
([Http://iatronet.gr](http://iatronet.gr), 2016)

Από έρευνες έγιναν, υπολογίζεται ότι το 5% του πληθυσμού εμφανίζει συμπτώματα κατάθλιψης, ενώ κατά τη διάρκεια ενός έτους το 10% του πληθυσμού θα εμφανίσει συμπτώματα κατάθλιψης. Κατά την διάρκεια της ζωής το 20% των γυναικών θα εμφανίσει κατάθλιψη ενώ οι άνδρες 12%. (<http://www.iatronet.gr>, 2016)

Για τις σοβαρές μορφές κατάθλιψης, η φαρμακευτική αγωγή είναι πολύ αποτελεσματική. Ο μηχανισμός με τον οποίο λειτουργούν διαφέρει από φάρμακο σε

φάρμακο αλλά τα αντικαταθλιπτικά επαναφέρουν την ισορροπία των νευροδιαβιβαστών στον εγκέφαλο.

Η λήψη αντικαταθλιπτικών ίσως να επηρεάσει τα αισθήματα αγάπης και σύνδεσης των ατόμων. Ερευνητές ανακάλυψαν ότι τα αισθήματα αγάπης των αντρών έκλειναν να επηρεάζονται περισσότερο από των γυναικών. (<http://www.iatronet.gr>, 2016)

Πιο κάτω περιγράφονται οι παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν τη γυναίκα να εμφανίσει καταθλιπτική διαταραχή και που είναι :

1. Διακρίσεις που γίνονται κατά της γυναίκας. Οι γυναίκες είναι πιθανότερο να είναι σε κατώτερες ιεραρχικά θέσεις από τους άνδρες και να μην έχουν τις ίδιες ευκαιρίες. (StricklandB.R., 1992)
2. Άτομα με οικονομικά προβλήματα. Γυναίκες οι οποίες ζουν σε ένα περιβάλλον το οποίο είναι υποφερτό μόνο όταν το περισσότερο χρόνο το περνάνε εκτός αυτού. (SandersG., 1984)
3. Όταν η γυναίκα ασχολείται με τα οικιακά και δεν εργάζεται. Υπάρχουν γυναίκες που τις ευχαριστεί να ασχολούνται με τα οικιακά και το παιδί τους, υπάρχουν όμως και άλλες οι οποίες έχουν την ανάγκη να εργαστούν, να \συναναστρέφονται με κόσμο και να νιώθουν ότι μπορούν να συντηρούνται μόνες. Εάν το ζευγάρι δεν διατηρεί στενή σχέση τότε η γυναίκα με το να εργάζεται προστατεύεται από το να εμφανίσει κατάθλιψη.

Αιτίες οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν στην εμφάνιση κατάθλιψης μέσα στη συντροφική σχέση είναι:(KaschakE., 1992)

1. Οι γυναίκες φροντίζουν και καλύπτουν τις ανάγκες των συντρόφων των συντρόφων τους με αποτέλεσμα να ξεχνούν τον εαυτό τους.
2. Γυναίκες οι οποίες είναι αναγνωρίσιμες εξαιτίας του συντρόφου τους.

Καταλήγουμε στο ότι οι γυναίκες είναι πιο ευάλωτες συγκριτικά με τους άνδρες. Πολλές φορές η γυναίκα πιστεύει ότι δεν είναι ικανή να κάνει τις δικές της επιλογές και αλλαγές, όχι για τους άλλους αλλά για τον εαυτό της.

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΡΕΥΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1.ΣΚΟΠΟΣ - ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το θέμα μελέτης μας είναι το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας και κατ'έκταση η εξαρτητική σχέση ανάμεσα στα δύο φύλα. Διερευνήθηκαν τα θέματα που σχετίζονται τόσο με το σύνδρομο όσο και με τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτό στο άτομο το οποίο εμφανίζει κάποια από τα βασικά χαρακτηριστικά του. Μελετήθηκε σε βάθος κατά πόσο αυτό το σύνδρομο είναι γνωστό στον γυναικείο πληθυσμό, αν οι γυναίκες που εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του συνδρόμου είναι σε θέση να καταλάβουν περί τίνος πρόκειται αλλά και αν αυτό το σύνδρομο είναι ικανό να τις επηρεάσει σε όλη την δραστηριότητα στην καθημερινή τους ζωή και πολλές φορές να τους προκαλέσει και κάποιες διαταραχές στην προσωπικότητά τους αλλά και στην υγεία τους.

6.2.ΕΙΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το είδος της έρευνας που χρησιμοποιήσαμε είναι η ποσοτική έρευνα. Η έρευνα αυτή έγινε με την διανομή ερωτηματολογίων σε έναν συγκεκριμένο αριθμό γυναικών.

6.3.ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Τα ερευνητικά μας ερωτήματα είναι κάποια ερωτήματα που ως σκοπό έχουν να απαντηθούν μέσα από τα ερωτηματολόγια μας. Τα ερωτήματά μας λοιπόν ήταν:

- ✚ Αν οι γυναίκες (από όλες τις ηλικίες και από όλα τα μορφωτικά επίπεδα) αναγνωρίζουν το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας και αν βλέπουν στον εαυτό τους κάποια χαρακτηριστικά αυτού.
- ✚ Αν οι γυναίκες θεωρούν πως οι άνδρες είναι μία κατηγορία ανθρώπων περισσότερο ισχυρών από αυτές και πιστεύουν πως υπάρχει κάποιος βαθμός εξάρτησης από αυτούς.
- ✚ Αν μέσα σε μία σχέση ανιχνεύεται κάποιος βαθμός εξάρτησης μεταξύ των ζευγαριών.

- ✚ Τέλος, αν πιστεύουν πως κάποιες διαταραχές όπως η ουσιοεξάρτηση, οι νευρωτικές τάσεις, η κατάθλιψη και οι διατροφικές διαταραχές αποτελούν επιπτώσεις μιας εξαρτητικής συντροφικότητας.

6.4. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΕΙΓΜΑ

Η έρευνά μας βασίστηκε σε μη πιθανολογική δειγματοληψία. Ο τύπος αυτής της δειγματοληψίας που χρησιμοποιήσαμε ήταν η σκόπιμη δειγματοληψία ή αλλιώς δειγματοληψία κατά κρίση. Οι ομάδες που καλούνταν να παρατηρηθούν μέσα από το ερωτηματολόγιό μας ήταν επιλεγμένες βάση της κρίσης του ερευνητή. Αποφασίσαμε να μοιράσουμε τα ερωτηματολόγια σε γυναίκες από διάφορες ηλικίες, με διαφορετικά ενδιαφέροντα και άλλες υποχρεώσεις η κάθε μία.

6.5. ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνά μας ήταν μία ποσοτική έρευνα και το βασικό εργαλείο μας για την πραγματοποίησή της ήταν το ερωτηματολόγιο. Μοιράστηκαν 60 ερωτηματολόγια σε γυναίκες όλων των ηλικιών. Ο αριθμός αυτός ήταν συγκεκριμένος καθώς είχαμε ορίσει μία σχετικά μικρή χρονική διάρκεια μέχρι να απαντηθούν τα ερωτηματολόγια.

6.6. ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Καθώς τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν μέσω διαδικτύου δεν υπήρχε κάποιος περιορισμός ως προς τον τόπο και την περιοχή όπου θα απαντηθούν. Επειδή όμως, ο χρόνος για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας ήταν συγκεκριμένος καθώς και αυτός που θα ασχολούμασταν με το κομμάτι της έρευνάς μας επιλέξαμε η διαδικασία για να απαντηθούν τα ερωτηματολόγια να κρατήσει μία εβδομάδα.

6.7.ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η συλλογή των δεδομένων όπως είπαμε έγινε με τη μέθοδο της ποσοτικής έρευνας και την διανομή ερωτηματολογίων. Τα ερωτηματολόγια μας δημιουργήθηκαν και μοιράστηκαν μέσω διαδικτύου και με τη βοήθεια του προγράμματος φόρμες της Google.

6.8.ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Όταν πραγματοποιείται μία έρευνα η όλη διαδικασία της πρέπει να γίνεται με πολύ προσοχή σε κάποια ζητήματα ηθικής και να διαμορφώνεται με βάση κάποιους κανόνες δεοντολογίας. Πρώτα πρώτα πρόκειται για μία εθελοντική συμμετοχή και έτσι πρέπει να υπάρχει σεβασμός ως προς τον χρόνο αλλά και την ενέργεια που απαιτείται για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Πολύ σημαντικό είναι επίσης, πως οι ερευνητές πρέπει να προστατεύουν τους συμμετέχοντες. Το εάν συμμετέχουν εθελοντικά ή όχι δεν έχει κάποια σημασία και πάντα πρέπει να φροντίζουν να μην τραυματίζουν τα άτομα που είναι υπό μελέτη. Επιπλέον, χρήζει μεγάλης σημασίας να μην αποκαλύπτουν ποτέ και σε κανέναν τα δεδομένα που έχουν συλλέξει καθώς και το ποια ήταν τα άτομα που έχουν συμμετέχει στην ερευνητική διαδικασία. Ακόμη για να γίνει μία έρευνα πρέπει να υπάρχει η συγκατάθεση των συμμετεχόντων μετά από ενημέρωση για την διαδικασία της αλλά και για τον τρόπο με τον οποίο θα αναλυθούν και θα παρουσιαστούν οι πληροφορίες που θα προκύψουν από αυτήν. Τέλος, πρέπει να τονιστεί στο κομμάτι της ηθικής και της δεοντολογίας πως η έρευνα είναι σημαντικό να γίνεται με απόλυτη ανωνυμία και εμπιστευτικότητα.

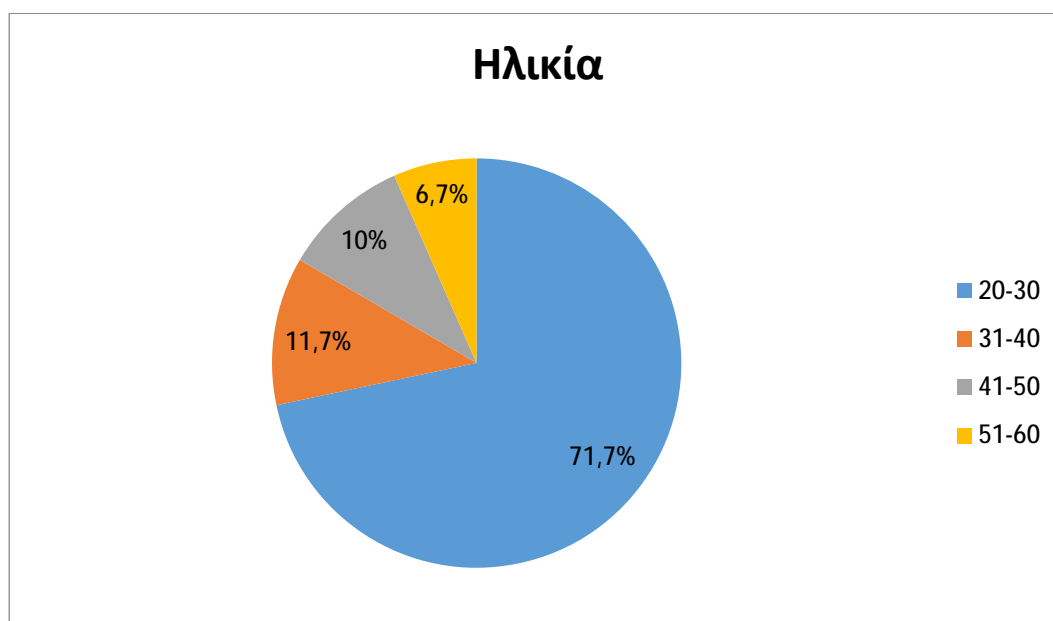
6.9.ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην έρευνα μας για το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας αλλά και για την εξαρτητική σχέση ανάμεσα στα ζευγάρια υπήρχαν αρκετοί περιορισμοί. Αρχικά δεν υπήρχαν πολλές πηγές αλλά και σχετικές έρευνες που να μπορούν να μας βοηθήσουν στην πτυχιακή μας εργασία. Οι γυναίκες που γνώριζαν για το Σύνδρομο ήταν πολύ λίγες και στις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια υπήρχαν αρκετά κενά. Τέλος, δεν υπήρχε αρκετός χρόνος έτσι ώστε να προχωρήσουμε σε μία έρευνα σε βάθος και να συνδυάσουμε την ποσοτική έρευνα με μία ποιοτική και να συλλέξουμε περισσότερες πληροφορίες για το θέμα.

6.10.ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνά μας πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγια τα οποία δημιουργήθηκαν και αναλύθηκαν αυτόματα με τη βοήθεια του προγράμματος Φόρμες της Google. Παρακάτω θα σας παρουσιάσουμε τα στατιστικά στοιχεία που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων των ερωτηματολογίων.

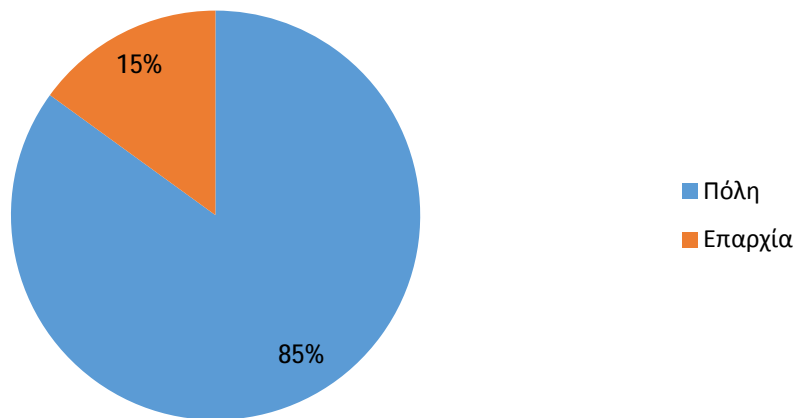
1. Στην πρώτη ερώτηση που αφορούσε την **Ηλικία** απάντησαν όλοι οι συμμετέχοντες και προκύπτει ότι: (60 απαντήσεις)

Ο πληθυσμός των ερωτώμενων εκτός από το ότι ήταν όλες γυναίκες στα ερωτηματολόγια μας απάντησαν: 43 που ήταν σε ηλικία 20-30, 7 που ήταν 31-40, 6 που ήταν 41-50 και 4 που ήταν 51-60.

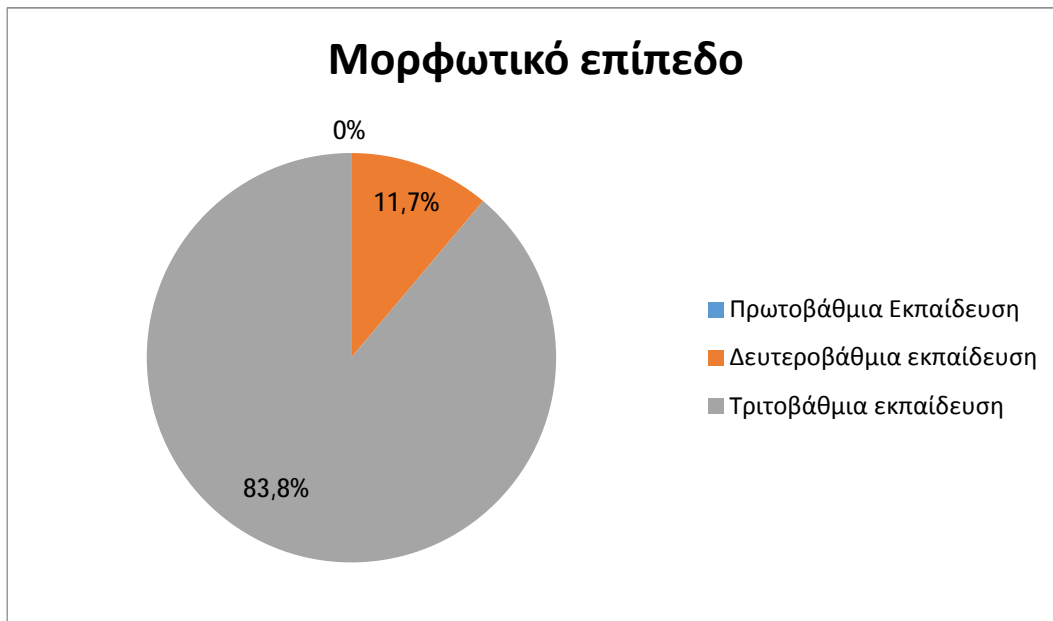
2. Ο **τόπος διαμονής** είχε και αυτός 60 απαντήσεις και βλέπουμε ότι:

Τόπος διαμονής

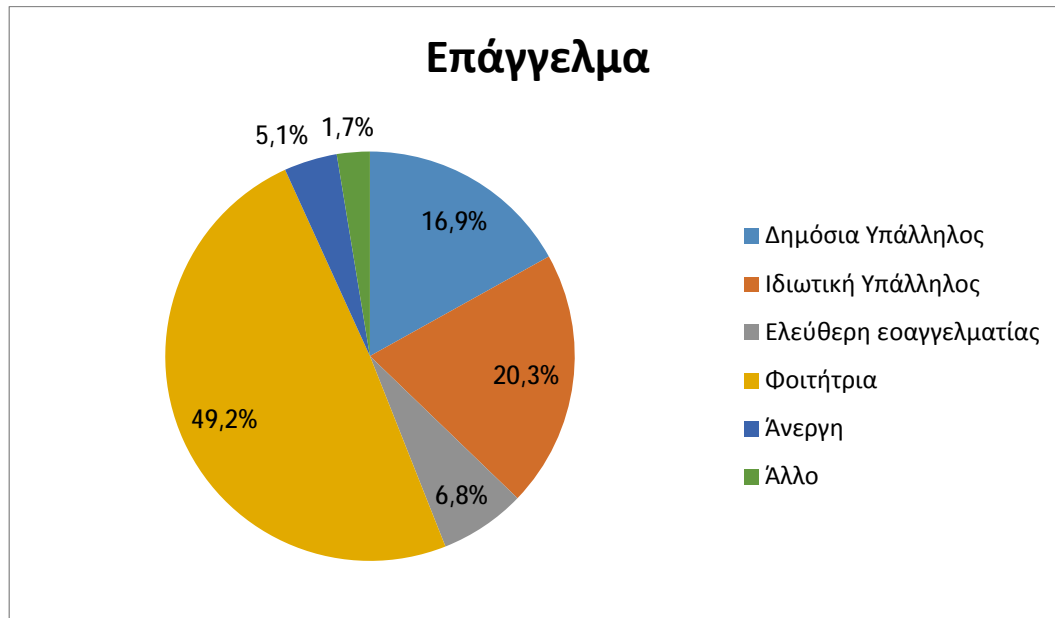
51 από αυτές κατοικούν σε πόλη και οι υπόλοιπες εννιά σε επαρχία.

3. Στην ερώτηση «ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»(60 απαντήσεις)
βλέπουμε ότι :

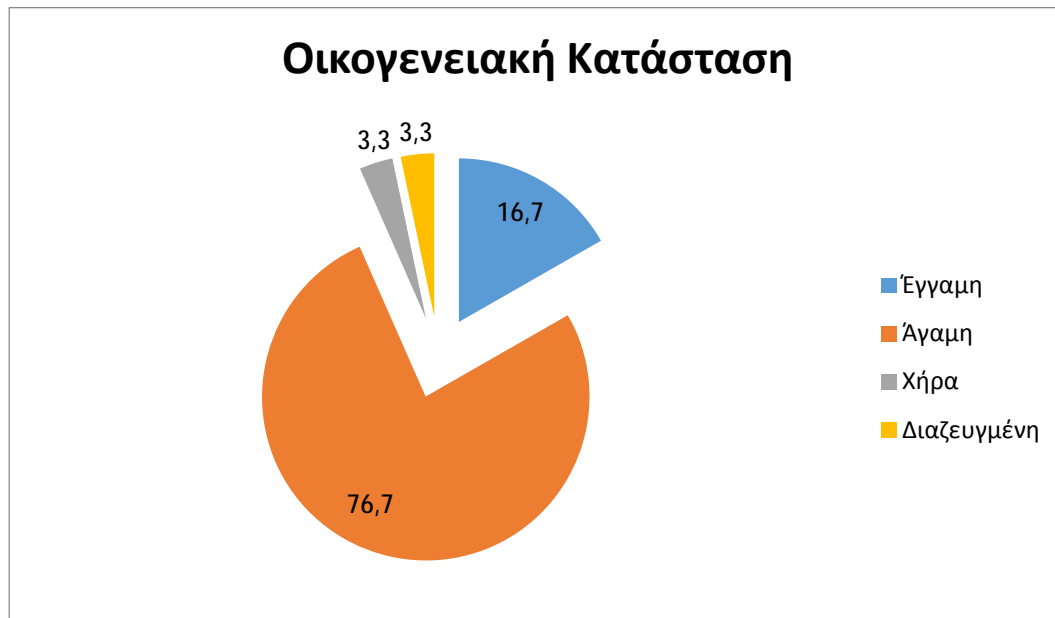
Αυτές που απάντησαν ανήκαν οι 53 στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι 7 στην δευτεροβάθμια.

4. Στη συνέχεια ακολουθεί η ερώτηση «**Ποιο είναι το επάγγελμα σας;**»(59 απαντήσεις) και έχουμε:

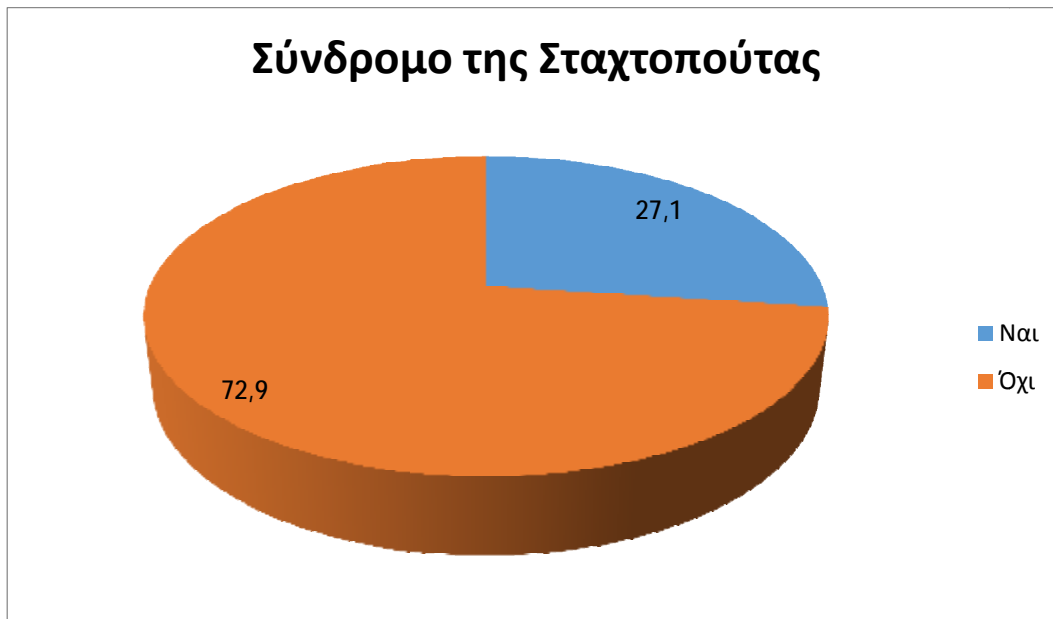
29 φοιτήτριες, 3 άνεργες, 10 που ασχολούνται με το δημόσιο, 12 που δραστηριοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα και 4 σαν ελεύθερος επαγγελματίας. Μόνο μία είναι που ασχολείται με κάτι άλλο.

5. Έχουμε την **οικογενειακή κατάσταση** (60 απαντήσεις)

Οι 46 από αυτές που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι άγαμες, οι 10 έγγαμες, οι 2 διαζευγμένες και οι 2 χήρες.

6. Έχετε ακούσει ποτέ για το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας?(59 απαντήσεις)

Και σε αυτήν την ερώτηση βλέπουμε ότι λείπει μία απάντηση. Οι 43 απάντησαν πως δεν γνωρίζουν για το σύνδρομο ενώ μόνο 16 είχαν γνώση περί τίνος πρόκειται. Εδώ αξίζει να παρατηρήσουμε ακόμη πως οι 16 γυναίκες είναι ένας αρκετά μικρός αριθμός. Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε με κάποιες επιφυλάξεις πως μπορεί κάποιες να εμφανίζουν χαρακτηριστικά του συνδρόμου αλλά να μην μπορούν να αναγνωρίσουν ότι ανήκουν εκεί λόγω άγνοιάς του.

7. Αν ναι από που;(17 απαντήσεις)

Στην ερώτηση αυτή έχουμε 17 απαντήσεις. Αν και πιο πάνω είχαμε 16 που πιστεύουν πως γνωρίζουν τι είναι το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας.

Αναλύοντας αυτά βλέπουμε πως το διαδίκτυο είναι ο βασικός τρόπος ενημέρωσης για το συγκεκριμένο Σύνδρομο με 8 απαντήσεις, οι φίλοι με 5 και στη συνέχεια τα περιοδικά με τον τύπο με 3 απαντήσεις και κάτι άλλο που δεν προσδιορίζεται με 1 απάντηση.

8. Ακούγοντας τη φράση Σύνδρομο της Σταχτοπούτας που πηγαίνει το μυαλό σας; (53 απαντήσεις)

- 1.Καταπίεση
- 2.Καταπίεση
- 3.Πουθενά
- 4.Πουθενά
- 5.Ίσως σε κάποια αίσθηση κατωτερότητας που μπορεί να έχει κάποιος.
6. Ανθρώπινες σχέσεις
7. Μανιώδης καθαριότητα
- 8.Υποτακτική συμπεριφορά
- 9.Όταν χάνεις συνέχεια πράγματα
- 10.Στην εκμετάλλευση και την εξάρτηση από τρίτους
- 11.Εξαπάτηση
- 12.Μια κοπέλα που ζητά κάποιον να την απαλλάξει από την στενοχώρια.
- 13.Στην φτώχη Σταχτοπούτα και τον πλούσιο σύντροφο
- 14.Σε μία γυναίκα, η οποία είναι καταπιεσμένη και εξαρτημένη από κάποιον, έχοντας μία άσχημη καθημερινή ρουτίνα και αναμένοντας ένα θαύμα, έναν "πρίγκιπα" να την σώσει από αυτήν την κατάσταση.
- στο παραμύθι
- 15.Υποτίμηση
16. Μια γυναίκα που από τη φτώχεια ή κάποια άλλη δύσκολη κατάσταση ξαφνικά βρέθηκε σε κάτι καλό, ή μια γυναικεία συμπεριφορά κατά την οποία η γυναίκα προσπαθεί με την πρώτη ευκαιρία να ξεφύγει από μια δύσκολη κατάσταση
- 17.παραμύθι
- 18.Στον φόβο της γυναίκας μπροστά την ανεξαρτησία.
- 19.ζήλια, φθόνος
- 20.Την συναισθηματική εξάρτηση των ανθρώπων από άλλους ανθρώπους ή ακόμη και από αντικείμενα.
- 21.Γυναίκες που χρειάζονται κάποιον στη ζωή τους για να έχει η ζωή τους
22. Κατάθλιψη
23. Αλλαγή ζωής από φτώχεια σε πλούτο, αγάπη κ αναγνώριση, επίσης εξολόθρευση μητριάς;

24. Ένα σύνδρομο στο οποίο η γυναίκα είναι υποτιμημένη
25. Την γυναίκα-θύμα εκμετάλλευσης
26. Η γυναίκα θύμα
27. ότι έχει να κάνει με κάποιο είδος προβλήματος ψυχολογικού.
28. Σε ένα άτομο υπό εκμετάλλευση.
29. Σε μια γυναίκα που νιώθει αδύναμη και επιζητά τον "πρίγκιπα", που θα της προσφέρει ασφάλεια και θα γίνει το στήριγμα της.
30. στον φόβο της γυναίκας για ανεξαρτησία
31. Πιστεύει ότι είναι φυλακισμένη
32. Στον φόβο της γυναίκας να γίνει ανεξάρτητη
33. Σε ένα άτομο που πρέπει πάντα κάποιος άλλος να του ορίζει τη ζωή του και τις επιλογές του.
34. Παραμυθένια ζωή
35. Το μυαλό μου πηγαίνει στην εκμετάλλευση και στην καθαριότητα
36. Σε μια καλύτερη ζωή ίσως
37. Συναισθηματική εξάρτηση και ανάγκη για φροντίδα από τους άλλους
38. Αναζήτηση του ιδανικού συντρόφου.
39. Στην Σταχτοπούτα
40. Στην κακοποιημένη γυναίκα
41. ειλικρινά δεν μου έρχεται κάτι!
42. ότι έχει να κάνει με την εξάρτηση από κάποιο άτομο.
43. Στο παραμύθι. Ίσως για μια γυναίκα καταπιεσμένη που από την αφάνεια ,ξαφνικά κάνει μια απότομη αλλαγή και καταφέρνει αυτό που επιθυμούσε κάθε μια!!
44. Σε ένα σύνδρομο που αφορά το γυναικείο φύλο και στο οποίο οι γυναίκες έχουν την αίσθηση του ότι περιμένουν να σωθούν από κάποιον άνδρα....κάπως έτσι!
45. Η υποταγή μιας γυναίκας σε κάποιον
46. Ίσως πρόκειται για ακούσια καταπίεση από κάποιον ανώτερο χωρίς να μπορείς να επιβληθείς .
47. Πιστεύω πως πρόκειται για ένα σύνδρομο που αφορά γυναίκες δέσμιες ψυχολογικών πιέσεων και καταναγκασμών.
48. Ότι όταν θέλεις κάτι πολύ πάντα βρίσκεις το τρόπο να το πραγματοποιήσεις
49. Σε μια γυναίκα νεαρής ηλικίας, ανασφαλούς φύσης και μειωμένων προσδοκιών από τη ζωή της.
50. Στο παραμύθι

51. Στην εξάρτηση.

52. Δεν πηγαίνει κάπου συγκεκριμένα.

53. Εξάρτηση από τρίτους, μη δυναμική διεκδίκηση από τις ίδιες τις γυναίκες ευκαιριών για ανέλιξη και ανεξαρτησία, συμβιβασμός.

Στην ερώτηση αυτή, παραθέτουμε αυτούσιες τις απαντήσεις των ερωτηθέντων. Με αυτό θέλουμε να κατανοηθεί το κατά πόσο μπορεί κάποιος να πει ότι έχει προσεγγίσει το θέμα με τον κατάλληλο τρόπο. Ενώ κάποιες γυναίκες φαίνεται να πιστεύουν πως το σύνδρομο σχετίζεται με την καταπίεση και την εξάρτηση από τον σύντροφο, είναι και κάποιες άλλες που προσεγγίζουν το θέμα με εντελώς διαφορετικές ερμηνείες χωρίς να πηγαίνει το μυαλό τους στην εξαρτητική σχέση.

9. Έχετε νιώσει ποτέ να εξαρτάστε από κάποιον; (60 απαντήσεις)

Στην ερώτηση αυτή αξίζει να δώσουμε λίγο παραπάνω προσοχή. Οι 24 γυναίκες απαντούν ίσως χωρίς να είναι σίγουρες, οι 19 ναι επιβεβαιώνοντας κάποιον βαθμό εξάρτησης και οι 17 όχι αρνούμενες οποιαδήποτε μορφή εξάρτησης. Το ότι οι περισσότερες δεν είναι σίγουρες για την εξάρτησή τους από κάποιον τρίτο αφήνει ανοιχτά αρκετά ενδεχόμενα. Ή δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσουν αν υπάρχει κάποια εξάρτηση, ή πιστεύουν πως δεν έχουν ανάγκη κανέναν.

10. Αν ναι, από ποιόν και με ποιόν τρόπο;(32 απαντήσεις)

1.Αισθάνομαι αδυναμία να πάω στα ψώνια για ρούχα μόνη μου. Παρόλο που έχω δίπλωμα οδήγησης, δεν εμπιστεύομαι τις δυνατότητες μου και εξαρτώμαι από συναδέλφους για να πάω στη δουλεία.

2.Από την οικογένεια, εξαρτώμαι από τη γνώμη τους

3.Από τον σύζυγο οικονομικά

4.Συναισθηματικά, από μια σχέση

5.Από τους γονείς μου

6. Σε επίπεδο εργασίας περισσότερο, εξάρτηση από τον εκάστοτε εργοδότη ή συνεργάτη

7.Από τον σύντροφό μου, αισθηματικά κυρίως επηρεάζοντας βέβαια και την καθημερινότητά μου σε πολλούς τομείς

8.από τους γονείς μου τα λεγόμενα των οποίων επηρεάζουν ορισμένες φορές τις ενέργειες μου

9.Εξαρτιώταν η διάθεση μου από τον ερωτικό μου σύντροφο

10.Συνήθως εξάρτηση από συναισθηματικούς παράγοντες.

11.Απο τον σύντροφο μου

12.Με την έννοια εθισμού στο να θέλω να μιλάμε συνέχεια κ γενικά να υπάρχει μια συνεχής επαφή κ επικοινωνία - με τον φίλο μου

13.Από σύντροφο συναισθηματικά

14. Γονείς. Στον οικονομικό τομέα.

15.Συναισθηματική εξάρτηση από την οικογένειά μου.

16.Από γονείς και σύντροφο, στον συναισθηματικό τομέα.

17.Από το αγόρι μου, σε όποια πόλη/χώρα θα πήγαινε για σπουδές ήθελα να πάω κι εγώ.

18. Από έναν άντρα συναισθηματικά εξαρτημένη.

19. Από τον σύντροφο μου !!συναισθηματικά

20. Φίλοι, οικογένεια

21. Σύντροφο

22. Όχι

23. από παλαιότερο σύντροφο.

24.Από τους γονείς μ όταν δεν ήμουν οικονομικά ανεξάρτητη. Από ένα αγόρι μου που ήμουν πολύ ερωτευμένη κ δεν έλεγχε τις αντιδράσεις μου.

25.Από έναν μεγάλο έρωτα,ένα απωθημένο!

26. Από το σύντροφο μου συναισθηματικά.

27.Από τον σύντροφο μου και τον εργοδότη μου.

28.Από τον πατέρα του γιου μου και κάποιες φορές από τον ίδιο τον γιο μου

29.Από την μητέρα μου.

30.Από σχέση. Η ψυχολογία μου εξαρτιόταν από εκείνον.

31.Από την οικογένειά μου

32. ψυχολογική εξάρτηση

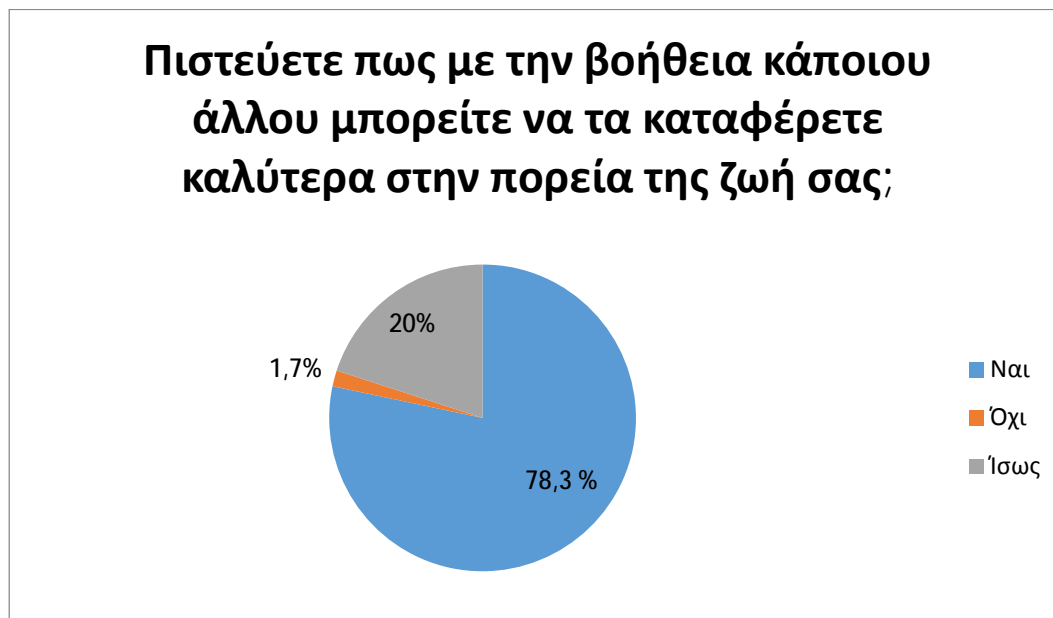
Και σε αυτήν την ερώτηση παραθέτουμε τις απαντήσεις όπως ακριβώς ειπώθηκαν και αυτό γιατί δεν υπάρχουν αρκετές έρευνες για το θέμα μας και αξίζει να παρατηρήσει κανείς που σχετίζεται με το Σύνδρομο τι πιστεύουν οι γυναίκες για την εξάρτηση τους από άλλους. Σε αυτήν την ερώτηση λοιπόν, βλέπουμε να κυριαρχούν οι εξαρτήσεις από 2 βασικά υποκείμενα. Την οικογένεια και το σύντροφο. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι δύο είναι κυρίως αυτοί που μπορούν να προκαλέσουν κάποιο βαθμό εξάρτησης και να επηρεάσουν το άτομο χωρίς να αποκλείονται όμως και άλλες κατηγορίες όπως για παράδειγμα οι φίλοι, και η εργασία.

11. Αντιληφθήκατε περιστασιακά, αδυναμία στο να πραγματοποιήσετε ή να αντιμετωπίσετε κάποιες καταστάσεις μόνη σας;(60 απαντήσεις)

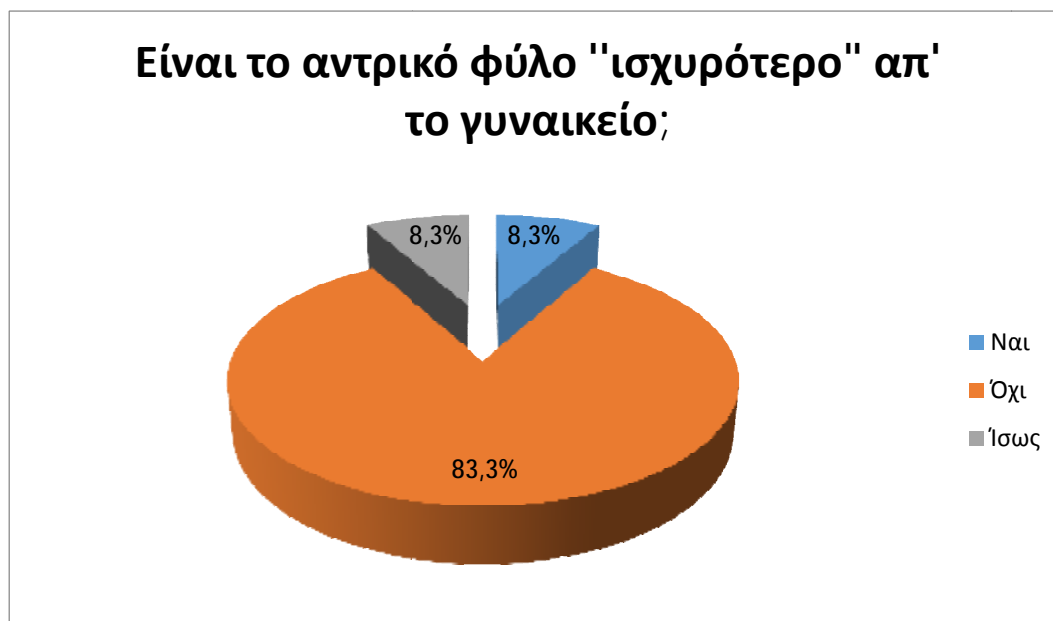
Στην ερώτηση αυτή βλέπουμε πως οι περισσότερες νιώθουν αδυναμία στο να φέρουν σε πέρας μία εργασία με αριθμό 32, τις 17 να απαντούν ίσως χωρίς να είναι σίγουρες και τις 11 να επιλέγουν το όχι πιστεύοντας πως μπορούν να τα καταφέρουν μόνες. Εδώ αξίζει να σημειώσουμε ότι σε πιο πάνω ερωτήσεις οι περισσότερες δεν γνωρίζουν για το Σύνδρομο και ότι με αυτές τις απαντήσεις που δίνουν σε αυτήν την ερώτηση μπορεί να αποτελούν ένα άτομο που εμφανίζει κάποια από τα χαρακτηριστικά του Συνδρόμου της Σταχτοπούτας.

12. Πιστεύετε πως με τη βοήθεια, συντρόφου/συζύγου/παιδιού/γονιών/φίλων/εργασίας σας, μπορείτε να τα καταφέρετε καλύτερα στη πορεία της ζωής σας;(60 απαντήσεις)

Οι απαντήσεις εδώ είναι: οι 47 θέλουν να έχουν ένα στήριγμα και πιστεύουν πως με τη βοήθεια κάποιου άλλου μπορούν να τα καταφέρουν καλύτερα, οι 20 απαντούν ίσως αφήνοντας ανοιχτά όλα τα ενδεχόμενα , ενώ μόνο ένα άτομο απαντά όχι. Η άρνηση αυτή που είναι σε ένα πολύ μικρό ποσοστό. Μηδαμινό θα μπορούσαμε να το χαρακτηρίσουμε οδηγεί στο συμπέρασμα πως όλοι έχουμε ανάγκη τη βοήθεια κάποιου άλλου χωρίς αυτό να οδηγεί σε μία πλήρη εξάρτηση.

13. Θεωρείτε το αντρικό φύλο << ισχυρότερο >> από το γυναικείο;(60 απαντήσεις)

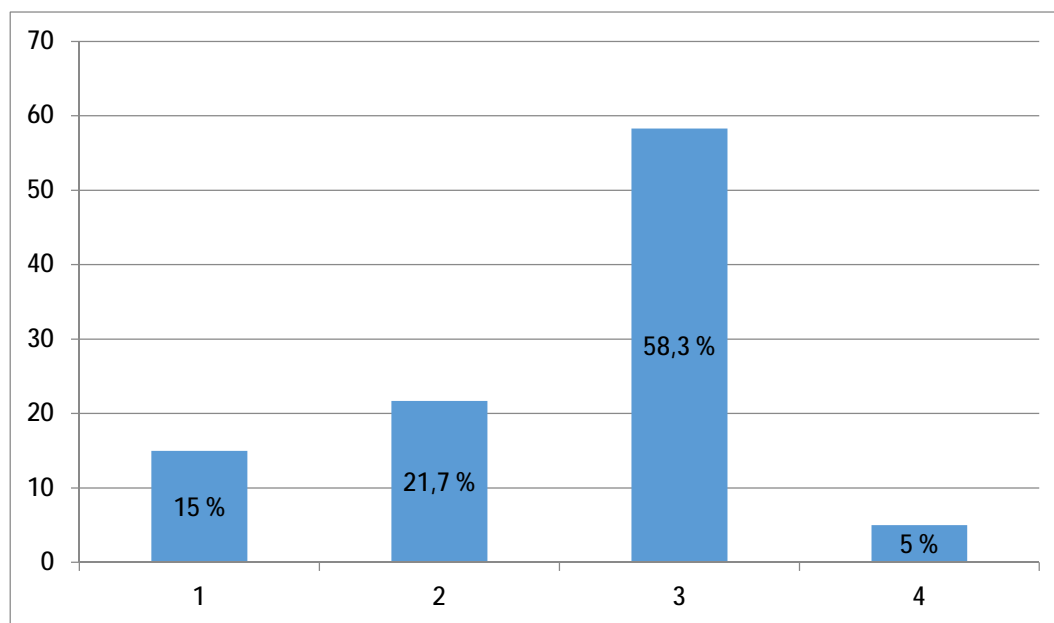
Οι απαντήσεις στην πλειοψηφία τους σε αυτήν την ερώτηση είναι σχεδόν αναμενόμενες για την εποχή όπου ζούμε. Οι 50 απαντούν όχι, ενώ εντύπωση προκαλεί το γεγονός πως υπάρχουν γυναίκες που θεωρούν τον άνδρα ίσως ισχυρότερο από αυτές ή και το ότι τν αποδέχονται ως πιο ισχυρό με απαντήσεις ισόποσες από 5 γυναίκες σε κάθε απάντηση.

14. Πιστεύετε ότι ο άντρας πρέπει να παίρνει τις αποφάσεις και η γυναίκα να τις υποστηρίζει? (60 απαντήσεις)

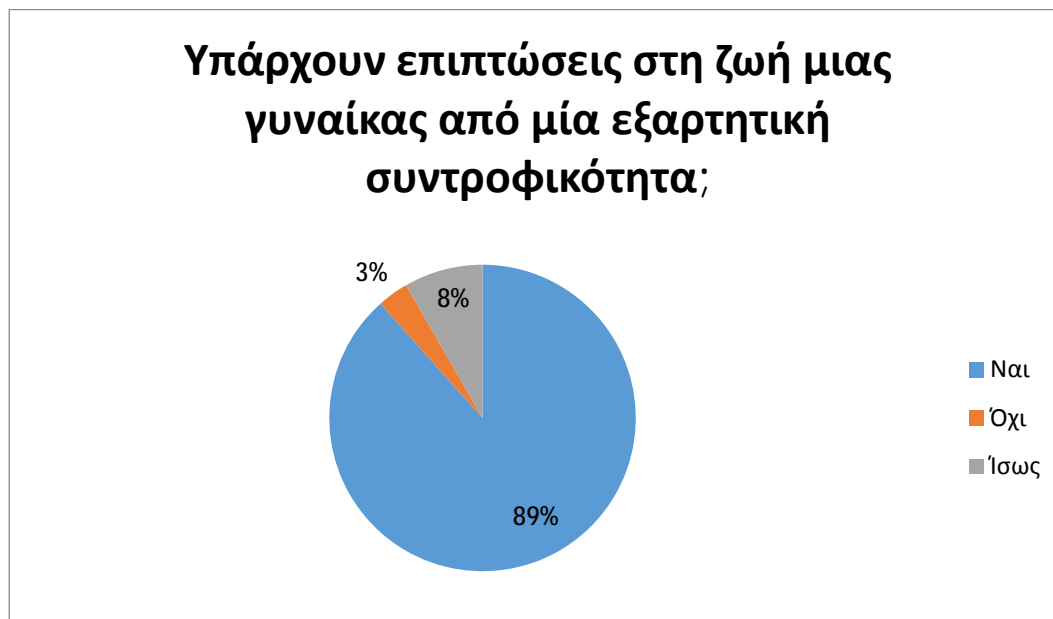
Η ερώτηση αυτή σχετίζεται με την παραπάνω. Οι 57 απαντούν όχι, οι 2 ίσως. Ενώ μόνο μία γυναίκα απάντησε ναι. Και εδώ πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ενώ πιο πάνω οι απαντήσεις για το ότι ο άνδρας αποτελεί ένα πιο ισχυρό φύλο ήταν 10, οι γυναίκες που τον θεωρούν πιο ισχυρό δεν πιστεύουν πως πρέπει να παίρνει αυτός τις αποφάσεις. Καταλαβαίνουμε έτσι ότι οι απαντήσεις τους πιο πάνω μπορεί να βασίζοντουσαν σε κάποιες προκαταλήψεις.

15. Μέσα σε μία συζυγική σχέση θεωρείτε ότι υπάρχει κάποιος βαθμός εξάρτησης; (1=Πολύ μικρός, 2=Μικρός, 3=Μεγάλος, 4= Πολύ μεγάλος)(60 απαντήσεις)

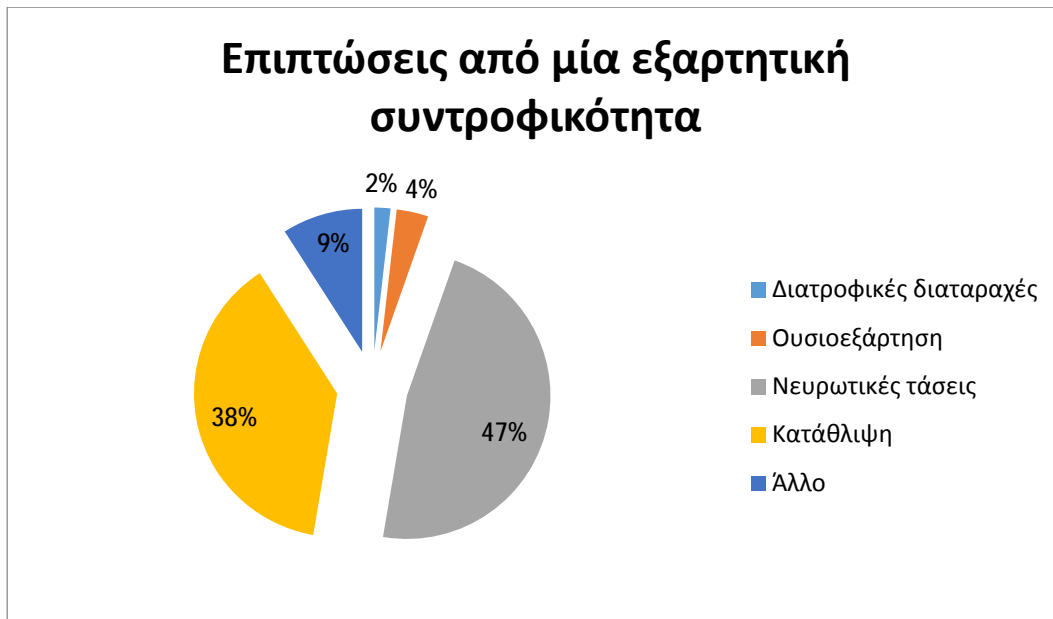
Εδώ τα ποσοστά είναι: 35 απάντησαν πως ο βαθμός εξάρτησης είναι μεγάλος, 13 απάντησαν πως είναι μικρός, 9 πως είναι πολύ μικρός και 3 ότι είναι πολύ μεγάλος. Οι περισσότερες γυναίκες από αυτές τις απαντήσεις φαίνεται να κλείνουν περισσότερο προς την μεγάλη εξάρτηση μέσα στη συζυγική σχέση.

16.Θεωρείτε πως υπάρχουν επιπτώσεις στη ζωή μιας γυναίκας από μία εξαρτητική συντροφικότητα; (60 απαντήσεις)

Στην ερώτηση αυτή βλέπουμε ότι οι περισσότερες πιστεύουν πως υπάρχουν επιπτώσεις στη ζωή μιας γυναίκας από την εξαρτητική συντροφικότητα. Οι 53 απάντησαν ξεκάθαρα ναι, οι 5 ίσως και οι 2 όχι.

17. Αν ναι, τι επιπτώσεις ;(55 απαντήσεις)

Από τις απαντήσεις στην ερώτηση αυτή βλέπουμε αρχικά ότι 5 άτομα δεν ήταν σε θέση να απαντήσουν αυτήν την ερώτηση. Οι 26 γυναίκες απάντησαν τις νευρωτικές τάσεις βάζοντάς τις στην υψηλότερη βαθμίδα, οι 21 κατάθλιψη, οι 5 άλλο, 1 διατροφικές διαταραχές και 2 ουσιοεξάρτηση. Από τα αποτελέσματα αυτά καταλαβαίνουμε ότι περισσότερο οι γυναίκες πιστεύουν πως οι άνδρες είναι σε θέση να τους προκαλέσουν νευρωτικές τάσεις και κατάθλιψη, ενώ μικρά είναι τα ποσοστά της ουσιοεξάρτησης και των διατροφικών διαταραχών που θεωρούνται ικανά να προκληθούν από μία εξαρτητική συντροφικότητα.

Συνοπτικά, από την έρευνα μας βλέπουμε πως οι περισσότερες γυναίκες ακόμη και αν έχουν κάποια χαρακτηριστικά του Συνδρόμου της Σταχτοπούτας, δεν είναι σε θέση να το αναγνωρίσουν. Στη πλειοψηφία τους οι γυναίκες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο μας, ισχυρίζονται πως δε θεωρούν τον άνδρα ισχυρότερο από τη γυναίκα και πως δε πρέπει οι άνδρες να αποφασίζουν και να καθορίζουν τη ζωή της γυναίκας.

Πολύ σημαντικό είναι ακόμη και ότι από την έρευνα μας με μεγάλο ποσοστό προκύπτει πως οι γυναίκες εξαρτούνται κυρίως από την οικογένεια τους αλλά και από το σύντροφο.

Τέλος, βλέπουμε ότι η εξάρτηση από μια σχέση, στο μεγαλύτερο ποσοστό της μπορεί να έχει επιπτώσεις στις νευρωτικές τάσεις της γυναίκας, ενώ σε μικρότερα ποσοστά υπάρχει η κατάθλιψη, οι διατροφικές διαταραχές και η ουσιοεξάρτηση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Προσπαθώντας να προσεγγίσουμε το θέμα της πτυχιακής μας και να αντλήσουμε πληροφορίες σχετικές με το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας και την εξαρτητική σχέση ανάμεσα στα ζευγάρια καταλήξαμε σε κάποια γενικά συμπεράσματα.

Αρχικά όσον αφορά την βιβλιογραφία βλέπουμε πως για την συντροφική σχέση δεν υπάρχει αρκετό υλικό που να καλύπτει το θέμα σφαιρικά παρά μόνο κάποια βιβλία και έρευνες που ενώ επικεντρώνονται σε άλλα θέματα αναλύουν σε κάποια κεφάλαια τη σχέση ανάμεσα στους συντρόφους. Τα θέματα που κυρίως έχουν αρκετή βιβλιογραφία και από τα οποία μπορέσαμε να πάρουμε κάποια πράγματα ήταν θέματα για τη σχέση των ζευγαριών μέσα στον γάμο και κυρίως μέσα στην οικογένεια, αλλά και θέματα που ασχολούνταν με τη βία ανάμεσα στα δύο φύλα.

Διαβάζοντας κάποιος την πτυχιακή μας εργασία πιο συγκεκριμένα καταλήγει σε κάποια συμπεράσματα. Οι γυναίκες από την αρχή του κόσμου και του πολιτισμού φαίνεται να αντιμετωπίζοντας ως άτομα τα οποία είχαν λιγότερα δικαιώματα και δεν ήταν ισόνομες με το αντρικό φύλο. Περιορίζονταν στις δουλειές του σπιτιού και δεν είχαν περιθώρια για πολλές ασχολίες εκτός αυτού. Περνώντας όμως τα χρόνια και μετά από πολλούς αγώνες και βιώνοντας δύσκολες καταστάσεις οι γυναίκες κατάφεραν να σταθούν στα πόδια τους και να κερδίσουν χώρο δραστηριοποίησης και εκτός σπιτιού. Πλέον έχουν μπει για τα καλά στην αγορά εργασίας και σε πολλές περιπτώσεις αποκτούν θέσεις με μεγαλύτερη ισχύ και από τους άνδρες.

Κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα, η φυσική υπόσταση του φύλου εντοπίστηκε κυρίως στην ανάδειξη της ανατομικά και φυσιολογικά διαφορετικότητας του σώματος, η οποία ταυτίστηκε με το βιολογικό ρόλο των ανδρών και των γυναικών. Είναι πολύ σημαντικό να αντιληφθούμε από μικρή ηλικία τη ταυτότητα του φύλου. Η έννοια του κοινωνικού φύλου είναι βοηθητική στο να καταλάβουμε γιατί η γυναίκα έχει θεωρηθεί πιο αδύναμη από τον άνδρα με τα χαρακτηριστικά της υπακοής και της εξάρτησης. Πολλά χρόνια πριν ο άνδρας ήταν ο δυνατός και ο υπεύθυνος για τη συντήρηση της οικογένειας του, ενώ η γυναίκα αυτή που ήταν υπεύθυνη για τη φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών. Με τη πάροδο όμως των χρόνων οι ερευνητές ξεκίνησαν να μελετούν τη γυναικεία συμπεριφορά. Ξεκίνησαν να ξεφεύγουν από τους βιολογικούς παράγοντες που διαχωρίζουν το φύλο και να στραφούν στη ψυχολογία της γυναίκας καθώς και την επιρροή που της ασκεί η οικογένεια, το

σχολείο, οι ομάδες συνομηλίκων και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Για να μπορέσουν οι ερευνητές να μελετήσουν τα πιο πάνω θέματα παρατήρησαν τα στερεότυπα που υπάρχουν από τη κοινωνία κατά των γυναικών. Όταν αυτό επιτεύχθηκε με τη βοήθεια πολλών ψυχαναλυτών και ερευνητών τότε δόθηκε σημασία στη συμπεριφορά της γυναίκας μέσα στη σχέση.

Οι διαπροσωπικές συγκρούσεις είναι σχεδόν αναπόφευκτες ανάμεσα στα ζευγάρια αφού ο ένας από τους δύο εξελίσσεται. Έτσι πολλές φορές η κατάσταση αυτή δημιουργεί αρνητικές συνέπειες στην οικογενειακή ζωή και με άμεσους αποδέκτες τα παιδιά και έχει σοβαρές επιπτώσεις στη γυναικεία προσωπικότητα αλλά και στην ίδια την κοινωνία. Το πρόβλημα ανάμεσα στα ζευγάρια αν δεν λυθεί είναι ικανό να διαιωνίζεται για χρόνια και να μην βρίσκεται ποτέ μία λύση. Πολλές είναι οι γυναίκες που βλέπουν στον εαυτό τους χαρακτηριστικά του Συνδρόμου της Σταχτοπούτας και που αρνούνται να τα αποδεχτούν ως στοιχεία του χαρακτήρα τους. Δεν νιώθουν ανεξάρτητες και κρύβονται πίσω από τον σύντροφό τους πιστεύοντας πως δεν είναι ικανές για τίποτα και πως τον έχουν ανάγκη ακόμη και για να επιτελέσουν τις πιο εύκολες λειτουργίες της καθημερινής τους ζωής.

Γυναίκες με το σύνδρομο της Σταχτοπούτας φάνηκε να παρουσιάζουν ορισμένες διαταραχές σχετικά με τη διατροφή τους, τις ουσίες που κατέφευγαν για να προσπεράσουν το πρόβλημα, τις νευρώσεις που εμφάνιζαν και τη κατάθλιψη. Μια γυναίκα η οποία θα εμφανίσει μια ή περισσότερες από τις διαταραχές που προαναφέρθηκαν λόγω της εξάρτησης της, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η γυναίκα δείχνει να έχει περισσότερες αδυναμίες από τον άνδρα και να πιστεύει ότι χωρίς τη βοήθεια κάποιου άλλου προσώπου δεν είναι ικανή. Η συμπεριφορά της δεν ανταποκρίνεται στο χαρακτήρα της αλλά στην αδυναμία που έχει να λειτουργήσει μόνη της ξεπερνώντας κάθε δυσκολία και αγνοώντας τα κοινωνικά στερεότυπα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Παράλληλα με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των γυναικών και της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τη πρόσβαση σε απασχόληση, εκπαίδευση και γενικά προώθηση των γυναικών μέσα στην κοινωνία είναι απαραίτητη μία υποδομή και διάφοροι μηχανισμοί ελέγχου για την εφαρμογή των σχετικών νόμων.

Τα μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να ληφθούν για να προστατεύουν τη θέση της γυναίκας μέσα στην κοινωνία είναι:

- ✚ Η εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της ισότητας στον χώρο εργασίας δίνοντας άμεση προτεραιότητα στις εργαζόμενες μητέρες.
- ✚ Η συστηματική ενημέρωση όσον αφορά τα δικαιώματα που παρέχουν και τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν οι νέοι θεσμοί και νόμοι.
- ✚ Προετοιμασία και ενημέρωση των γυναικών για να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που δημιουργεί η ένταξη στην κοινότητα, παραπέρα προώθηση γυναικείων συνεταιρισμών.
- ✚ Η βελτίωση και επέκταση της παρεχόμενης κοινωνικής πρόνοιας, δηλαδή τη δημιουργία υπηρεσιών για την κάλυψη των οικογενειακών υποχρεώσεων των εργαζόμενων γυναικών. Για παράδειγμα θα μπορούσαν να υπάρχουν μικρότερα ωράρια εργασίας για τις εργαζόμενες μητέρες, να δημιουργηθούν παιδικοί σταθμοί στους χώρους εργασίας και να υπάρχουν κρατικές υποδομές για την φροντίδα εξαρτώμενων μελών της οικογένειας, όπως είναι οι ηλικιωμένοι.
- ✚ Οι γυναίκες πρέπει να προσπαθούν για τη συνεχή επιμόρφωσή τους και την εξιδείκευσή τους στις νέες τεχνολογίες και αν είναι ενημερωμένες για τους κινδύνους που υπάρχουν στις άτυπες μορφές εργασίας.
- ✚ Το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να αλλάξει τις αναχρονιστικές ανδροκρατούμενες δομές και να προωθήσει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που να εμπεριέχει μαθήματα ισότητας μέσα στο σχολικό πρόγραμμα.

Οι προτάσεις αυτές πρέπει να προβάλλονται με στόχο την ανακατανομή των ρόλων των δύο φύλων στο επάγγελμα, την οικογένεια και την κοινωνία. Αξίζει να τονιστεί ότι η αλλαγή λειτουργίας των θεσμών μιας κοινωνίας περνά μέσα από την διεκδίκηση αλλαγής τους.

Όμως για αν επιτευχθούν όλα αυτά πρέπει να τεθούν σε ισχύ από τα πρώτα χρόνια της ζωής κάθε ανθρώπου. Κάτι τέτοιο προετοιμάζει το άτομο να είναι ελαστικό και ευέλικτο στις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής και του προσφέρει τα απαραίτητα εφόδια ώστε να είναι αυτόνομο και να αναπτύσσει υγιείς συντροφικές σχέσεις.

Πρόληψη για την ανατροφή των παιδιών της οικογένειας:

1. Η καλλιέργεια υγιούς ατμόσφαιρας στην οικογένεια και η αποφυγή προκαταλήψεων και στερεοτυπικών ρόλων.
2. Η ενθάρρυνση του παιδιού για ανεξαρτησία.
3. Σεβασμός προς στο παιδί και την προσωπικότητά του.
4. Ένδειξη κατανόησης χωρίς πιέσεις.

Για να γίνει όμως αυτό προτείνεται να επέλθει μία αλλαγή στην νοοτροπία όλου του συνόλου των ανθρώπων και των δύο φύλων στην αγωγή των παιδιών τους και στην παροχή ίσων δυνατοτήτων μόρφωσης και εξέλιξης σε αγόρια και κορίτσια. Τέλος , πρέπει να αλλάξει η νομοθεσία και να καταργηθούν οι αναχρονιστικοί θεσμοί σε θέματα που αφορούν τις ανθρώπινες σχέσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αβδελά Ε., (1987), «Η ισότητα στη δημόσια διοίκηση : παλιές πρακτικές με νεότερο μανδύα», Δίμη 2: 56-62
2. Αβδελά Ε., (1998), «Σιωπηρές ιστορίες», Αλεξάνδρεια, Αθήνα
3. Αθανασιάδου Χ., (2002), Διδακτορική Διατριβή, «Νέες γυναίκες με πανεπιστημιακή μόρφωση και η συμφιλίωση της ιδιωτικής και της δημόσιας σφαίρας στο σχεδιασμό της ενήλικης ζωής», Θεσσαλονίκη
4. Βαΐου, Ν., (1989), «Ο τόπος δουλειάς και το σπίτι: Κατά φύλο καταμερισμός εργασίας στη διαδικασία ανάπτυξης της Αθήνας», Σύγχρονα Θέματα 40: 81-89
5. Βάρικα Ε., (1996), «Η εξέγερση των κυριών», Κατάρτι, 2^η εκδ.
6. Beauvoir Simone De., (2009), "Το δεύτερο φύλο", μτφρ: Κωνσταντίνου Τζένη, Μεταίχμιο
7. Bonnie R. Strickland, (1992), "Women and Depression Current Directions in Psychological Science"
8. Browne K. R., (2006), "Evolved sex differences and occupational segregation" Journal of Organizational Behavior, 27, 143-162
9. Bureau C., (2006), "Employment statistics from the 2006", American Community Survey
10. Greer G., (1999), "The Whole Woman", μτφρ: Τίτινα Σπερελάκη, 2001, «Η ολοκληρωμένη γυναίκα», Ενάλιος, Αθήνα
11. Caplan, P.J., (1989), "Don't Blame Mother", Harper & Row, New York
12. Collaer M.L. & Hines M., (1995), "Human Behavioural, sex differences, Role for gonadal hormones during early development", Psychological Bulletin
13. Δεληγιάννη Β. & Ζιώγου Σ., (1999), « Εκπαίδευση και φύλο», Βάνιας, Θεσσαλονίκη

14. Δεληκωστόπουλος Σ., (2007), «Η γυναίκα όταν χτιζόταν ο πολιτισμός», Λιβάνη, Αθήνα
15. Δουλκέρη Τ., (1986), «Η συμμετοχή της Ελληνίδας στην Οικογένεια και στην Εργασία», Σακκούλας, Αθήνα-Κομοτηνή
16. F.O. Bradley & R.C. Newhouse, (1968), «Sociometric choice and self-perception of upper elementary school children», στο περιοδικό American Educational Research Journal, τόμος 5^{ος}
17. Farson R., (1974), «Για την απελευθέρωση των παιδιών», μτφρ. Γιώργος Αλεξίου, Γλάρος
18. Fester R., Kouig E.P Marie, Jonas A.David, Jonas F. Doris, (1984), "Weih and macht", μτφρ.: Κούρτοβικ Δημοσθένης, «Γυναίκα και εξουσία», Πορεία, Αθήνα
19. Fullerton H., (1999), "Labor force participation : 75 years of change , 1950-98 and 1998-2025", Monthly Labor Review, p.p. (122, 3-12)
20. Gilligan, C., (1982), "In a different voice: Psychological theory and women's development", Cambridge, Harvard University Press
21. Golombok S. & Fivush R., (1994), "Gender Development", Cambridge University Press
22. Gomberg E.S., (1989), "Suicide risk among women with alcohol problems" American Journal of Public Health
23. Horney K., (1967), "Self - Analysis", North Company, New York, μτφρ: Τάκη Χ. Ευδοκά, (1982), «Αυτοανάλυση», 4η έκδ., Ταμασός
24. Θανοπούλου Μ., (1992), « Η γυναικεία απασχόληση ή εργασία στην Ελλάδα : Κύριες τάσεις και κατευθύνσεις της Μεταπολεμικής βιβλιογραφίας», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα
25. Ισακίδου Γ., (2016), « Η διαμόρφωση της ταυτότητας του φύλου », Εγκέφαλος 53, 40-47
26. Καβουνίδη Τ., (1998), «Κοινωνικός αποκλεισμός, ιδιότητα του πολίτη κατά φύλο», στο Κοινωνικές ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός , πρακτικά συνεδρίου, Αθήνα : ίδρυμα Σάκη Καράγεωργα

27. Κακλαμανάκη Ρ., (2007) , «Η γυναίκα χθες και σήμερα» , Κέρδος
28. Καντερέλλα Ε., (1998), «Οι γυναίκες της αρχαίας Ελλάδας», Παπαδήμα, Αθήνα
29. Καραγιαννοπούλου Χ., (2014), « Εμπειρικά Δεδομένα από την έμφυλη προσέγγιση των Μ.Μ.Ε.», Ο αγώνας της γυναίκας, Τεύχος 91, 41-42
30. Κάρεν Χ., (1978), «Η ψυχολογία της γυναίκας», Γλάρος, Αθήνα
31. Kaschak E., (1992), "Engendered lives: A new psychology of women's experience, Basic Books, New York
32. Kelly J., (1982), "Divorce: The adults perspective, Handbook of developmental psychology", Prentice Hall, Englewood Cliffs
33. Kimura D. & Hamson E. , (1994) , "Gongitive & Pattern in men and women is influenced by fluctuations in sex hormones", Current directions in Psychological scene 3
34. Kitson, G.C., (1992) , "Portrait of Divorce: Adjustment to marital breakdown", Guilford Press, New York
35. Kohlberg L., (1966), "A cognitive analysis of children's sex - role and attitudes, Stanford University Press, Stanford
36. Κοκκινίδου Δ., Νικολαΐδου Μ., (1993), « Η αρχαιολογία και η κοινωνική ταυτότητα του φύλου», Προσεγγίσεις στην Αιγυπτιακή Προϊστορία» , Βάνια, Θεσσαλονίκη
37. Κολέτ Ντόουλινγκ, (1983), «Το σύνδρομο της Σταχτοπούτας» , Γλάρος
38. Κορδούτης Π., (2007), «Οι επιδράσεις της ισοτιμίας στη συναισθηματική επικοινωνία των συντρόφων της ερωτικής σχέσης», Ψυχολογία, 14(1), 27-41
39. Κραβαρίτου Γ., (1996), «Φύλο και δίκαιο», Παπαζίσσης, Αθήνα
40. Κλώντ Α., (1976), μτφρ: Μαρτίνου, «Η διπλή καταπίεση της γυναίκας», Ράππα, Αθήνα
41. Λεντάκης Α., (1986), «Είναι η γυναίκα κατώτερη από τον άνδρα - Πως κατασκευάζεται», 6^η εκδ.
42. Lynn D., (1974), "The father: His race in child development", Brooks, Cole

43. Matlin W. Margaret, (1996), "The psychology of women", 3rd edition, Harcourt Brace Collage Publishers, U.S.A
44. Notman M.T., (1991), "Women and men: New Perspectives on gender differences", American Psychiatrics Press, Washington
45. Παπάζογλου Α., (2014), «Ο ρόλος της οικογένειας και των συνομηλίκων στη διαμόρφωση της ταυτότητας των εφήβων», Έρευνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών– Επιστημονικών Θεμάτων, Τεύχος 3ο, 177-193
46. Παρασκευόπουλος, Ι, (1985), «Εξελικτική Ψυχολογία: Η Ψυχική Ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση», αυτοέκδοση, τόμος 2, Αθήνα
47. Pierre Bourdieu, (2007), «Ανδρική κυριαρχία», Πατάκη , Αθήνα
48. Πίντερης Γ., (1982) , «Αντιμετωπίζοντας τον χωρισμό. Από τη απελπισία στην ανανέωση» , 6η εκδ., Θυμάρι, Αθήνα
49. Πίντερης Γ., (1984), «Συντροφικότητα και αυτονομία στις σχέσεις του ζευγαριού» , 6^η εκδ. Θυμάρι, Αθήνα
50. Πίντερης Γ., (1987), «Συντροφικότητα αλά ελληνικά», 4^η εκδ. Θυμάρι, Αθήνα
51. Ratner J., (1970), «Ψυχολογία της γυναίκας – η σύγχρονη γυναίκα ανάμεσα στο μύθο και στη πραγματικότητα», μτφρ: Βαμβάλης Γιώργος, Η. Μανιατέα, Αθήνα
52. Sanders, G. S. (1984), "Effects of Context Cues on Eyewitness Identification Responses", Journal of Applied Social Psychology
53. Satir V., (1989) , «The new people making , Science and Behavior Books» , Inc., Mountain View, California μτφρ: Λιλή Στυλιανούδη, «Πλάθοντας ανθρώπους», Κέρδος
54. Schatzhin A., (1987), "Alcohol consumption and breast cancer in the epidemiologic follow up study of the first national health and nutrition examination survey", New England Journal of Medicine
55. Schiebinger L., (1991), "The mind has no sex?, Women in the origins of modern scene", Harvard University Press, μτφρ: Κατερίνα Αραμπατζή, (2006),

- «Ο νους δεν έχει φύλο; Οι γυναίκες στις παραχές της νεωτερικής επιστήμης»,
Κάτοπτρο
56. Sigmund F., (1965), "New introductory lectures on Psychoanalysis", Norton,
New York
57. Sigmund F., (1856–1939), "Group Psychology and the Analysis of the Ego;"
Trans. by James Strachey. New York: Boni and Liveright
58. Σκορδά Ε., (1998), «Η ψυχολογία της γυναίκας», Γλάρος
59. Στρατηγάκη Μ., (2007), «Το φύλο της κοινωνικής πολιτικής», Μεταίχμιο
60. Strickland B.R., 1992, "Women in depression", Current Directions in
Psychological Science
61. Stern , (1993), μτφρ: Ελένα Ιωαννίδου, «Η απαραίτητη γυναίκα», Λύχνος
62. Τεντοκάλη Β., (1991), «Η κοινωνική δόμηση της ταυτότητας των δυο
φύλων», Σύγχρονα Θέματα, Τεύχος 45, 101-106
63. Τζανακάκη Δ., (2007), Σαββάλας, «Δούλα και κυρά», Αθήνα
64. Walsh M.R., (1987), "The Psychology of women", Yale University Press.
New York
65. Weiss, R.S., (1975), "Marital separation", Basic Books, New York
66. Κουρδική Μ., (1982), «Οικογενειακή Ψυχολογία», Γρηγόρης, Αθήνα

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. <http://www.aegean.gr/gender-postgraduate/Documents/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7%20%CE%9D%CE%AC%CE%B6%CE%BF%CF%85.pdf> (9/5/2016)
2. http://www.ege.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=80&Itemid=153 (9/5/2016)

3. http://www.genderpanteion.gr/gr/other/files/4290080512biologika%20_%26%20_queer.pdf(15/4/2016)
4. <http://www.gynaikes-politiki.gr/%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B5%CE%AF%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CF%8D%CE%BF%CF%85/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%8D%CE%BD%CE%B4%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD> (28/4/2016)
5. http://www.isotita-epeaek.gr/iliko_sxetikes_ereunes/ergasia/Rolos_oikonomiki_social_zoi.pdf (3/4/2016)
6. http://www.isotita-epeaek.gr/iliko_sxetikes_ereunes/feminismos/Tedokali_B_H_koinoniki_reduce.pdf (6/6/2016)
7. http://www.isotita-epeaek.gr/iliko_sxetikes_ereunes/koinonia/Athanasiadoy_X_H_koinoniki_reduce.pdf (17/6/2016)
8. <http://www.kordoutis.gr/panteion/images/pdf/Interpersonal1/IsoEpik.pdf> (13/5/2016)

9. [http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/MJPO.nsf/11340ABB3A967547C22579B4003A08E3/\\$file/%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A3%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF%20%CE%94%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CE%99%CF%83%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%20%CE%91%CE%BD%CE%B4%CF%81%CF%8E%CE%BD%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD%202014-2017.pdf](http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/MJPO.nsf/11340ABB3A967547C22579B4003A08E3/$file/%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A3%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF%20%CE%94%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CE%99%CF%83%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%20%CE%91%CE%BD%CE%B4%CF%81%CF%8E%CE%BD%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD%202014-2017.pdf) (26/5/2016)
10. <http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/MJPO.nsf/All/11340ABB3A967547C22579B4003A08E3?OpenDocument> (19/6/2016)
11. http://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/isotita_fylou/dimgymn/arxeia/roloi-stereotupa/EpistimonikaArthra/Kosmidou_Hardy_X_Zoi_einai_gynaika.pdf (16/5/2016)
12. <https://www.cityofathens.gr/gynaikes/grafeio-isotitas/programmata-kai-draseis-grafeioy-isotitas> (21/5/2016)
13. <http://www.iatronet.gr/ygeia/psychiki-ygeia/article/155/katathlipsi-aitia-kai-antimetwpsisi.html>(22/5/2016)
14. <http://www.iatronet.gr/eidiseis-nea/epistimi-zwi/news/3472/i-epidrasi-twn-psychikwn-diataraxwn-sti-sexoyaliki-zwi-tis-gynaikas.html> (12/6/2016)
15. <http://www.iatronet.gr/eidiseis-nea/epistimi-zwi/news/10935/i-exthriki-symperifora-toy-syzygoy-pyrodotei-katathlipsi-sti-syzygo.html> (11/5/2016)

16. <http://www.kathimerini.gr/330283/article/epikairothta/ellada/synthrtika-shmera-ta-stereotypa-twn-newn-gia-ta-dyo-fyla> (18/6/2016)
17. <http://jezebel.com/5790638/the-history-of-pink-for-girls-blue-for-boys> (31/5/2016)
18. <http://kethi.gr/> (3/4/2016)
19. <http://kethi.gr/program/2008-12-17-21-38-54/> (3/4/2016)
20. <http://kethi.gr/program/2008-12-17-22-00-13/> (3/4/2016)
21. <http://www.isotita.gr/index.php/docs/c2/> (3/4/2016)
22. <http://kethi.gr/program/2008-12-17-22-03-18/> (3/4/2016)
23. <http://www.sege.gr/> (8/6/2016)
24. http://www.antiviolence-net.eu/Odigos_apodrasis.pdf (11/6/2016)
25. <http://www.womenintourism.gr/> (12/6/2016)
26. <http://www.hcfed.gr/?p=3338> (14/6/2016)
27. <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=185873> (18/6/2016)
28. <http://docplayer.gr/5800897-Gynaikes-kai-stereotypa.html> (28/5/2016)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο - Πτυχιακή Εργασία : Το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο έχει συνταχθεί στα πλαίσια μίας πτυχιακής εργασίας του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας και απευθύνεται σε γυναίκες. Σκοπός του είναι να ερευνησει τις γνώσεις των νέων γυναικών για το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας αλλά και τις σχέσεις εξάρτησης ανάμεσα στα ζευγάρια. Η έρευνα είναι ανώνυμη.

Θα σας παρακαλούσαμε να απαντήσετε με ειλικρίνεια.
Ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Φοιτήτριες : Μενελάου Ιωάννα
Μπαλτά Ηλιάννα

1. Ηλικία

- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60

2. Τόπος διαμονής

- Πόλη
- Επαρχία

3. Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

- Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση

4. Ποιο είναι το επάγγελμά σας;

- Δημόσια υπάλληλος
- Ιδιωτική Υπάλληλος
- Ελεύθερη Επαγγελματίας
- Φοιτήτρια
- Άνεργη
- Άλλο...

5.Οικογενειακή Κατάσταση

- Εγγαμη
- Άγαμη
- Χήρα
- Διαζευγμένη

6. Έχετε ακούσει ποτέ για το Σύνδρομο της Σταχτοπούτας?

- Ναι
- Όχι

7.Αν ναι από που;

- Τηλεόραση
- Διαδίκτυο
- Φίλους
- Οικογένεια
- Περιοδικά / Τύπος
- Άλλο....

8. Ακούγοντας τη φράση Σύνδρομο της Σταχτοπούτας που πηγαίνει το μυαλό σας;

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

9. Έχετε νιώσει ποτέ να εξαρτάστε από

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

10. Αν ναι, από ποιόν και με ποιόν τρόπο;

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

11. Αντιληφθήκατε περιστασιακά, αδυναμία στο να πραγματοποιήσετε ή να αντιμετωπίσετε κάποιες καταστάσεις μόνη σας?

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

12. Πιστεύετε πως με τη βοήθεια,συντρόφου/συζύγου/παιδιού/γονιών/ φίλων/εργασίας σας, μπορείτε να τα καταφέρετε καλύτερα στη πορεία της ζωής σας;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

13. Θεωρείτε το αντρικό φύλο << ισχυρότερο >> από το γυναικείο;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

14. Πιστεύετε ότι ο άντρας πρέπει να παίρνει τις αποφάσεις και η γυναίκα να τις υποστηρίζει?

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

15. Μέσα σε μία συζυγική σχέση θεωρείτε ότι υπάρχει κάποιος βαθμός εξάρτησης; (1=Πολύ μικρός, 2=Μικρός, 3=Μεγάλος, 4= Πολύ μεγάλος)

1	2	3	4
☐	☐	☐	☐

16. Θεωρείτε πως υπάρχουν επιπτώσεις στη ζωή μιας γυναίκας από μία εξαρτητική συντροφικότητα;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

17. Αν ναι, τι επιπτώσεις ;

- Διατροφικές Διαταραχές
- Ουσιεξάρτηση
- Νευρωτικές Τάσεις
- Κατάθλιψη
- Άλλο...

Παράρτημα 2: Γυναικείες οργανώσεις και σύνδεσμοι

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
 ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 8 10559 ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ. 210 3315291-5
 ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

	ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΤΑΧ.	E-mail	ΠΡΟΪΚΑΤΟ/ ΟΠΙΘΕΩΝΟ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
1	ΑΝΤΙΦΟΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΩΒΛΕΨΗ	ΔΡΑΧΑΤΣΑΝΙΟΥ 10Α, 11407 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	010	9628100	9819397	geneka@ypp.gov.gr	ΚΑΡΩΛΙΝΗ ΜΑ.	ΜΕΛΗΤΑΙΟΝ ΣΥΜΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΒΑΙ.	
2	ΑΝΤΙΦΟΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΩΒΛΕΨΗ ΣΑΛΑΜΙΝΟΥ	ΕΠΙΣΤΡΑΤΗΣ 2, 15202 Σαλίμινη	ΣΑΛΑΜΙΝΑ	010	8946000		15salos.com@gmail.com 15salos@icloud.com	ΒΕΛΩΤΩΝΗ ΡΙΣΣΑ (Κωνσταντίνη)	ΒΕΛΩΤΩΝΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑ	
3	ΑΓΟΡΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ «ΑΝΑΦΟΡΑ»	ΚΟΚΚΙΝΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΟΥ 209 10100ΑΑ	ΑΘΗΝΑ	100	8640300		info@anafora.gr	ΓΡΗΓΟΡΑ ΚΑΡΑΠΙΣΤΑΚΟΥ (Κωνσταντίνη) ΤΗΛ. 210 3619600 ΑΘΗΝΑ ΠΑΡΡΩΣ/ΑΓΡΑΦΗ		
4	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΡΩΝ	ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΛΛΗΝΩΝ	ΑΘΗΝΑ	010	5025200 6987738079		info@europeanwomen.org info@europeanwomen.org	ΕΣΤΕΡΑ ΑΣΙΛΙΝΑ (ΑΝΙΤΑ)		(ΕΣΤΕΡΑ ΑΣΙΛΙΝΑ (ΑΝΙΤΑ)) (6979300099)
5	ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΘΗΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΛΩΣΕΩΝ	ΑΡΧΑΓΟΡΑΣ 11 ΚΑΛΩΣΕΩΝ 176 06	ΑΘΗΝΑ	010	9580300 6463036	9408361	geneka@ypp.gov.gr	ΕΙΡΗΝΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ - ΑΝΝΑ ΤΑΧΩΝΑΚΗ		(ΕΣΤΕΡΑ ΑΣΙΛΙΝΑ (ΑΝΙΤΑ)) (6944777358)
6	ΔΙΚΤΥΟ ΠΑΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΕΤΗΡΗΣΕΩΝ ΠΑΤΗΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ	ΜΑΥΡΟΜΕΛΑΡΗ 11 11407	ΑΘΗΝΑ	100	691199977		info@netma.com	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΥΡΟΥ	ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΡΟΥ	ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΑΥΡΩΝΑ
7	ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΗΤΑΦΟΡΕΩΝ (ΔΙΚΤΥΟ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΦΩΝ ΝΕΤΑΡΑΔΕΣ)	ΛΟΝΓΡΑΔΟΥ 38 ΔΕΛ. 11404	ΑΘΗΝΑ	010	8990800 678071730		www.netp.org / netp@netp.org	ΜΑΛΑΥΟΥ ΑΝΔΡΕΤΑ		
8	ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΕΤΗΡΗΣΕΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣ ΚΑΡΑΜΟΛΩΝ ΠΡΟΦΩΝ ΕΝΩΣΗ ΗΠΑ	100 001 070 74000 911 00420	U.S.A	001	202/978037		info@netp.org	ΣΟΦΙΑ ΚΟΥΡΟΥΛΟΥ		www.netp.org

	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX	E-mail	ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
9	EURO-AMERICAN WOMEN'S COUNCIL	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 6, ΣΟΥΙΤΑ 20, 106 71	ΑΘΗΝΑ	210	3638628 (ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΛΟΥΛΑ ΛΟΙ)	3221303	Info@sawc.org	ΑΛΑΦΟΠΙΑΝΝΗ ΛΟΥΛΑ		
10	ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ (ΕΕΔΕΓΕ)	ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ 1, ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΔΗΣΣΟΥ ΤΚ 18531	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	210	3636908	3636908	president@eedege.gr	ΣΟΦΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΥ (6977975897)		http://www.eedegs.eu/index.php
11	ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ	ΒΟΥΛΗΣ 38 10557 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	3227609 7236867 (ΟΙΚΙΑ)	3227609	ese-ncgw@ncgw.org evadam@otenet.gr theadpen@hotmail.com EKATOUFA@GMAIL.COM	ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΝΤΑΖΗ-ΜΕΛΙΣΤΑ	ΕΦΗ ΚΑΛΛΙΓΑ ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΑΤΟΥΦΑ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ) ΕΛΕΝΗ ΒΑΛΑΣΣΗ-ΑΔΑΜ (ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ)	www.ncgw.org
12	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΕΛ-Ε-ΓΥ-Π	ΟΔ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ 18, 15341 ΑΠΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΑΘΗΝΑ	210	6002068 6974459904	3688190	elgyp1@gmail.com vkindl@phs.uoa.gr lydia.valou@gmail.com svosniad@phs.uoa.gr	ΣΤΕΛΛΑ ΒΟΣΝΙΑΔΟΥ (6977266038)	NANZY ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ)	www.isotita.uoa.gr/elgyp www.elgyp.org
13	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ 15 11523 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	6411449 9700814(παράρτημα)	7786886 7703438	nroubanl@gmail.com nroubanl@windtools.gr	N. ΡΟΥΜΠΑΝΗ (6933407044)	ANNA-MARIA ΣΤΕΦΑΝΟΥ	
14	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	Υποδοχή κοινού/υπηρεσίες/αλληλογραφία: Αρκατωλείο Νοσοκομείο Θάλαμος Φυσικά, Βασιλίσσης Σοφίας 76	ΑΘΗΝΑ	210	7286332	7774607	oikogeneiakos.programmatismos@gmail.com lelia.top88@gmail.com	ΣΑΛΑΚΟΣ ΝΙΚΟΣ	ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ ΑΝ. ΛΕΙΛΑ ΤΟΠ	WWW.OIKOGENEIAKOS.GR
15	ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΗΠΕΙΡΟΥ 53 10439 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	8225354	8234954	mary.plaka@yahoo.com egspds@otenet.gr elkatomel@yahoo.gr	ΠΑΝΤΑΖΗ ΤΙΤΙΝΑ Καρκαβίτου 8 Ν.Ψυχικό	ΝΤΕΝΑ ΛΟΠΙΔΟΥ	
16	ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΧΑΡΝΩΝ	ΜΕΛΠΟΜΕΝΟΥ & ΑΧΑΡΝΩΝ ΙΠΠΕΩΝ, ΠΡΩΦ. ΗΝΙΑΣ	ΑΧΑΡΝΑΙ				egeaharn@yahoo.gr	ΛΙΤΣΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ-ΠΑΝΑ (6937161994)	ΑΒΑΝΑΣΙΑ ΑΥΓΕΡΗ (ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ)	
17	ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΡΗΤΗΣ	ΒΟΥΛΗΣ 18 10563 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	3228118 3221155	3253195	central@corporation-services.gr	ΚΙΤΣΟΠΑΝΙΔΟΥ-ΜΠΑΡΟΥΛΑΚΗ ΡΕΝΑ		
18	ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (ΑΦΕΜ)	ΟΜΗΡΟΥ 51, 10672	ΑΘΗΝΑ	210	3617136	3611461	split@ath.forthnet.gr		ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ	

	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΧ	E-mail	ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
19	ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΕΔΕΜ)	ΚΑΡΑΓ.ΣΕΡΒΙΑΣ 4 10248	ΑΘΗΝΑ	210	3257403	3247303	edem@tee.gr	ΜΠΕΤΤΥ ΡΟΥΝΗ	ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΝΑΝΤΙΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ) ΑΝΤΑΝΑΣΙΟΤΗ Ν. (Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ) ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΚΗ Θ. (Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ)	www.edem-net.gr
20	ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΟΤΗΤΑ (ΕΔΡΑ Π.ΦΑΛΗΡΟΥ)	ΤΕΡΨΙΧΟΡΗΣ 20 17562 Π.ΦΑΛΗΡΟ	Π. ΦΑΛΗΡΟ	210	9833469	9884189	tzouppa@enseon.gr info@enseon.gr	ΖΟΥΠΠΑ ΛΙΤΣΑ (6932297986)		
21	ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ	ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 60 10679	ΑΘΗΝΑ	210	7784790	3612253	ikimino@otenet.gr info@een.gr m-karach@otenet.gr standou@gmail.com malatsou@yahoo.gr	ΣΦΑΝΔΟΥ ΧΡΥΣΗΔΑ	ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ) ΜΑΡΙΑ ΛΑΤΣΟΥ (ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ) (6974893634)	www.een.gr
22	ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ 2 ΑΘΗΝΑ 10561	ΑΘΗΝΑ	210	3245539 6393296		enegy@gmail.com	ΑΚΡΙΒΗ ΛΑΓΟΥΡΟΥ		
23	ΕΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΧΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ "Η ΡΩΔΙΑ"	Πλ.Πίνου 8 12136 Περιστέρι	ΑΘΗΝΑ			6948 257015		ΕΙΡΗΝΗ ΣΙΓΑΛΑ		
24	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ 13 11523 ΑΘΗΝΑ	ΑΜΠΕΛΟΚΗ ΠΟΙ				xenibaloti@yahoo.gr	ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ	ΜΠΑΛΩΤΗ ΞΕΝΗ (ΤΑΜΙΑΣ)	
25	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΛΟΜΠΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 56, ΤΚ 10678	ΑΘΗΝΑ	210	3614833 3628574	3643696	loanidou.e.g@dca.gr epetrea@windowslive.com	ΜΙΚΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ(6944502624)	*ΣΙΤΣΑ ΣΦΑΝΔΟΥ (2103641456) *Εφη Μισολογγιτου Πιστολα(ΑΙΔΙΝΙΟΥ 1 Ν.ΣΜΥΡΝΗ 17122) ΚΙΝ: 6944531198- 2103921771	www.womenlobby.org
26	FOREIGN WOMEN'S NETWORK	ΛΕΩΦ. ΣΥΤΤΡΟΥ 101, 117 45 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	9221254	9221589	info@europartners.gr		SUDHA & STERHANE HUADES	
27	"ΚΑΡΥΑΤΙΔΕΣ" ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΠΗΛΕΟΠΗΣ	ΜΟΥΡΟΥΖΗ 1 ΑΘΗΝΑ 106 74	ΑΘΗΝΑ	210	6531239	6537383		ΜΑΡ. ΚΟΥΒΕΛΗ		
28	ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΔΙΟΤΙΜΑ)	ΝΙΚΗΣ 24 10557	ΑΘΗΝΑ	210	3244380	3227706	diotima@otenet.gr a_you@otenet.gr m_kapi@otenet.gr		ΒΟΥΤΙΟΥΚΑ ΑΝΝΑ ΛΙΑΠΗ ΜΑΡΙΑ	www.senderissues.org.gr

	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX	E-mail	ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
29	ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ "ΚΕΔΕ"	ΑΡΚΑΔΙΟΥ 9 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15341	ΑΘΗΝΑ	210	6933145 6978258545		kede@kede.org fortn.stianou@kede.org	ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΙΑΝΟΥ	ΛΙΛΑ ΣΤΑΥΡΙΔΗ (2106846950)	www.kede.org
30	ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ "ΡΙΖΕΣ"	ΧΕΙΜΑΡΑΣ 19 ΒΥΡΩΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ	210	3811764 6945414493	3811488	molra@hol.gr	ΜΑΙΡΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ		www.roots-research-center.gr
31	ΚΙΝΗΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΟΜΗΡΟΥ 44 (4ος ΟΡΟΦΟΣ)	ΑΘΗΝΑ	210	3615368 6945460252	3638372	gazillan@yahoo.gr	ΓΑΖΗ ΛΙΛΙΑΝ (ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ) (6941699977)		
32	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΡΟΓΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΟΜΗΡΟΥ 35 10672 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	3639734	3639722	kainicol-archgtst@tee.gr , pmichael@ath.forthnet.gr , kainicol@otenet.gr	ΚΑΛΛΙΡΟΗ ΝΙΚΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΜΙΚΑΛΙΤΣΗ ΠΗΓΗ	
33	ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΟΜΟΦΥΛΟΦΥΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ					694825700 8	Irenepetro@gmail.com	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ		
34	ΛΥΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ	ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ 14 10673 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	3611042 3639402 3613467	3607355 9331638	info@lykolonellinidon.gr d.tsoum@gmail.com arobocou@pantelon.gr nassia.kazantzil@otenet.gr	ΡΟΜΠΟΚΟΥ ΑΓΛΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΔΟΚΙΑ	ΤΣΟΥΜΠΕΛΗ ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ, ΝΑΣΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΗ	www.lykolonellinidon.gr
35	Οικογένειες "Ουράνιο Τόξο" LGBT Rainbow Families Greece		ΑΘΗΝΑ			694825700 8	Irenepetro@gmail.com	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ		
36	ΜΗΤΕΡΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ	ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ 2 ΑΘΗΝΑ 10561	ΑΘΗΝΑ				marlapaz@yahoo.com	ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ	ΣΩΣΩ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ)	
37	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΝΙΓΗΡΙΑΝΩΝ					210865863 4	lyohlikebo@mymail.com	ΜΑΡΙΑ ΟΧΙΛΕΜΠΟ (6948635840)		
38	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΔΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	ΚΟΣΜΑ ΑΙΤΩΛΟΥ 2		210	3617065		africanwomen@yahoo.com	ΜΑΚΟΝ ΛΟΡΕΤΤΑ (6938387351), Lauretta Macaulley (L.macaulley@yahoo.com)	ΑΟΥΑ ΣΑΝΚΟ (6948118512), 2114088460	http://www.africanwomen.gr/
39	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ (Ο.ΓΥ.Σ.Ω.)	ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ 2, 10561	ΑΘΗΝΑ				panevagoo@yahoo.gr	ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΛΟΥ ΣΩΣΑΝΑ		
40	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΙΡΗΝΗ	ΑΜΟΡΓΟΥ 22 11256 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ				johnportyris@yahoo.com	ΜΠΕΝΕΤ ΣΩΗ		

	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΧ	E-mail	ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
41	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΟΓΕ)	ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 120, ΝΕΑΠΟΛΗ 11472	ΑΘΗΝΑ	210	3629460 3618951	3629460 3629469	ogegr@otenet.gr	Κ. ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ (ΠΟΥΠΑ)	ΠΑΣΑΝΙΜΑΝΙΩΤΗ ΕΛΠΙΣ-ΝΑΝΤΙΑ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ) ΤΖΑΚΙΡΟΓΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ (ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ) ΑΛΕΙΦΕΡΟΠΟΥΛΟΥ	www.ogeg.gr
42	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΛΒΑΝΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ						fiutaf@yahoo.com	ΦΛΟΥΤΟΥΡΑ ΤΑΦΙΑΚΟΥ (6974015756)		
43	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΠΙΚΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΑΘΗΝΑΣ- ΟΓΕΕ ΑΘΗΝΑΣ (BPW ATHENS)	ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ 4	ΑΘΗΝΑ	210	6944391697		Ioanna.lagoumidou@gmail.com	Λαγουμιδου Ιωάννα	ΝΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ (ΕΠΙΤΙΜΗ ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	
44	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΜΑΥΡΟΜΑΤΑΙΩΝ 2Α ΑΘΗΝΑ				6973- 035796 6932- 295118	svovou@otenet.gr			www.porsiaevnalkon.gr
45	ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΠ.ΤΡΙΚΟΥΠΗ 3 10683 Πλ.Εξαρχείων	ΑΘΗΝΑ	210	3833707	3833707	toulapsarakid@gmail.com	ΤΖΑΝΑΚΗ ΜΑΙΡΗ (6944 465494)	ΠΗΡΟΥΝΑΚΗ ΠΟΠΗ	
46	"ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΗ" ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ		ΑΘΗΝΑ	210	8029203	8064625	panathinaiki1@yahoo.gr giannirmaria@gmail.com	ΜΑΡΙΑ ΠΙΑΝΝΙΡΗ (6979916000)	ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΕΩΡΓΑΚΗ (ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ) (6973624312)	
47	ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ Ν.ΑΦΡΙΚΗΣ				6944347141		helensynodinos@hotmail.com	ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ ANNA	ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ ΕΛΕΝΗ 6944347141	
48	ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΜΙΧ. ΝΟΜΙΚΟΥ 30, 11253	ΑΘΗΝΑ		6944314835		georgana.lawoffice@gmail.com	ΛΕΑΑ ΚΑΡΑΠΑΝΝΗ		
49	ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ -ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	Λοκρίδος 39-41 ΤΚ.11474	ΑΘΗΝΑ	210			womenmigrants@yahoo.gr		ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΛΛΟΥ (6949679228)	
50	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ	ΚΥΠΡΟΥ 82 16232 ΑΘΗΝΑ	ΒΥΡΩΝΑΣ	210	7663268	7666393		ΚΑΤΣΑΡΟΥ ANNA		
51	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ (Π.Ο.Ο.Ν.)	α. ΒΑΣ. ΚΩΝ/ΝΟΥ 40 11635 ΑΘΗΝΑ (Δ/ΝΣΗ ΠΟΟΝ) b. ΠΑΤΗΣΙΩΝ 122 ΑΘΗΝΑ 112 57 (Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ)	ΑΘΗΝΑ	210	8820116 (ΤΗΛ ΠΡΟΕΔΡΟΥ) 7220791 (ΤΗΛ ΠΟΟΝ)	7217288		ΤΕΡΕΖΑ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)		
52	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΥΠΑΝΤΡΩΝ ΜΗΤΕΡΩΝ	ΑΝΘΩΝ 19 13562 ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	210	3212020 2315142 (ΟΙΚΙΑ)			ΛΑΖΟΥ ΜΑΡΙΑ		

	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΧ	E-mail	ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
53	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ 'ΑΛΜΑ ΣΩΣΗΣ'	Αριστοτέλους 79-81 10434 ΑΘΗΝΑ		210	4180006	4180016	breastca@otenet.gr	ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ		www.breastcancerhellas.gr
54	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΥΦΛΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ)	ΒΕΡΑΝΤΖΕΡΟΥ 31 (7ος ΟΡΟΦΟΣ) 10432 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	5228333 5245578 5245001 5245455	5222112	pab@otenet.gr	ΣΑΡΔΕΛΑ ΘΕΟΔΩΡΑ (ΥΠΕΥΘΥΝΗ) ΜΑΡΤΙΟΥΛΑΣ ΗΛΙΑΣ	ΤΖΑΒΑΛΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2103830854	
55	ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΒΟΥΛΗΣ 18 10563	ΑΘΗΝΑ	210	3228118 6000874 3385346-8 (κ. Διαμαντοπούλου) 6973400626 6944724373	3253195	csymar@primeminister.gr polsg@otenet.gr	ΤΕΤΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (6944444205)	ΡΕΝΑ ΚΙΤΣΟΠΑΝΙΔΟΥ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΡΑΝΙΑ ΣΑΚΚΑ ΜΕΛΑΝΑ	
56	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ	ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ 31 ΑΘΗΝΑ 10675	ΑΘΗΝΑ	210	7214095	7220240		ΒΑΣΙΑ ΗΝΙΟΠΟΥΛΟΥ		
57	ΣΟΡΟΠΤΙΜΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 47-49 10433	ΑΘΗΝΑ	210	8235107 8961751		info@soroptimist.gr mpyrgakl@otenet.gr vganatsou@gmail.com samartzidou@hotmail.com	ΣΑΜΑΡΤΖΙΔΟΥ- ΠΛΩΜΑΡΙΔΟΥ ΜΑΙΡΗ 2310 814261 ΚΙΝ.6974899000	ΜΑΡΙΑ ΠΥΡΓΑΚΗ	www.soroptimist.gr
58	ΠΡΟΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ	ΣΑΤΟΜΗΣ 4, ΑΝΘ ΙΜΙΣΣΙΑ, 15771, ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	6944458115	7796118	womanh@otenet.gr	ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΔΟΥ ΒΑΣΩ (6944458115)	-6977439794	www.womanhealth.gr
59	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	ΑΡ. ΠΑΠΠΑ 2, 115 21 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	6429675 6455691	6465691	sema-icm@otenet.gr	ΜΑΛΩΝΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ	ΣΙΓΑΝΟΥ ΣΟΦΙΑ	
60	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΩΝΩΝ		ΑΘΗΝΑ	210	2433505		matinalets@yahoo.gr	ΜΑΤΙΝΑ ΛΕΤΣΑ (210243125-6973396300)	ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΦΑΝΩΑΝΗ (6977001001)	
61	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ	ΔΕΙΝΟΚΡΑΤΟΥΣ 9 10675	ΑΘΗΝΑ	210	7210432	7233777	coolky_vania@live.com	ΑΛΙΚΗ ΔΡΕΤΑΚΗ	ΒΑΝΙΑ ΚΟΥΛΕΗ- ΚΑΤΕΛΑΚΗ	

	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΩΔ.	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX	E-mail	ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΜΕΛΗ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
62	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ	ΣΚΟΥΦΑ 60 10672 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	3626460	3616236	Lwomen-rights@otenet.gr adarsinos@yahoo.gr	ΛΙΛΗ ΚΟΥΡΑΚΟΥ	ΤΕΡΨΗ ΛΑΜΠΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ ΦΕΡΕΤΗ (6944699524) - ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΔΟΥ- ΔΑΡΣΙΝΟΥ	www.lawwomenrights.gr
63	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΒΗΛΑΡΑ 2 10437 ΑΘΗΝΑ (3ος όροφος)	ΑΘΗΝΑ	210	8053194 8621326 6932592133	8621326		ΕΥΑ ΧΑΛΑΤΣΙΑ (6974 460811)	ΜΠΑΤΟΠΙΑΝΗ ΕΥΓΕΝΙΑ (FAX: 210 8029157)	
64	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ	ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΗΣ 1 17455 ΑΛΙΜΟΣ	ΑΘΗΝΑ	210	9848966			ΚΑΙΤΗ ΚΑΨΗ ΚΙΝ 6944468836		
65	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ	ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 52 10679 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	8547875(οίκια)	8071598		Μ. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑ	ΓΡΑΦΙΩΤΗ ΛΙΑ 6944472370	
66	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ	ΒΟΥΛΗΣ 44Α ΑΘΗΝΑ 10557	ΑΘΗΝΑ	210	(6977684816) 3234268	3234242	see1924@otenet.gr Info@see1924.gr	Μπατρά Παρασκευή	Βενιέρη Άννα Βενιέρη Ελένη	www.see1924.gr
67	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ 2, 54626	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	2310	548966			ΕΥΔΟΣΙΑ ΝΑΙΣΟΥ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΟΝΤΟΝΙΚΟΛΑ	
68	ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΔΗΓΙΣΜΟΥ	ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 10 10557 ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	210	3235794 3238314	3235526	seo@seo.gr lchanlou@seo.gr	ΚΑΡΑΦΟΥΛΙΔΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	Τούλα Αλυπώνη (αντιπρόεδρος) ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΣΕΣΜΕΛΗ ΗΡΑ ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ- ΡΑΛΛΗ	
69	ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΑΝΑΤΖΕΡ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ (ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΕΔΕ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)	Λ.ΙΩΝΙΑΣ 200 ΚΑΙ ΙΑΚΩΒΑΤΩΝ 11144	ΑΘΗΝΑ	210	2112000-σουλ.714 (κ. Φώδωσ Καρλιαστή)	2112020-21	lagme@eede.gr natman@white-fox.gr angellnamich@gmail.com	Πρόεδρος Διοικούσας Επιτροπής: Νατάσα Μάνου	εκ officio πρόεδρος Αγγελίνα Μιχαηλίδου (6978448759)	
70	ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ ΑΜΚΕ (λεπτομερές εξειδικευμένο Κέντρο Ημέρας για τη Φροντίδα της Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας (Επιλόχεια Διαταραχή)	Γορδίου 1 & 2ας Μαΐου 24 Κεντρική Πλατεία Νέας Σμύρνης Νέα Σμύρνη Τ.Κ. 17 123	ΑΘΗΝΑ	210	9319054	9319056	Info@fainareti.gr v.dagias@fainareti.gr			http://www.fainareti.gr/?pid=2
71	ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΛΥΚΑΙΟΥ 21, 11476	ΑΘΗΝΑ		6932190370		linaflop@gmail.com		ΣΙΣΥ ΒΩΒΟΥ ΛΙΝΑ ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ	

Α) Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Γυναικών Ελλάδας (<http://www.sege.gr/>, 2016)

Το Σ.Ε.Γ.Ε. (Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Γυναικών Ελλάδος) παρέχει στις γυναίκες επιχειρηματίες της Ελλάδας το περιβάλλον για να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις και τους εαυτούς τους, προάγει τη νεανική επιχειρηματικότητα, βελτιώνει την αναγνωσιμότητα των επιτευγμάτων τους στις επιχειρήσεις τους και προωθεί την ανάπτυξη των γυναικείων επιχειρήσεων μέσα από την έρευνα και την πληροφόρηση.

Ο ΣΕΓΕ, προάγει τη δεοντολογία και την ηθική στην άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας των γυναικών, ενώ συγχρόνως αναλαμβάνει πρωτοβουλίες που αποδεικνύουν τη συναίσθηση της κοινωνικής του ευθύνης.

Παρέχει δράσεις και παρεμβάσεις όπως:

- 1) Συμβουλευτική σε Γυναίκες Επιχειρηματίες
- 2) Εκπαίδευση σε Γυναίκες Επιχειρηματίες και Υπαλλήλους σε Γυναικείες Επιχειρήσεις
- 3) Mentoring-Coaching σε Γυναίκες που είτε είναι επιχειρηματίες, είτε επιθυμούν να γίνουν
- 4) Δικτύωση Επιχειρήσεων εντός και εκτός συνόρων
- 5) Οργάνωση και Υποστήριξη Επιχειρηματικών Αποστολών, B2Bs
- 6) Ενημέρωση σε Επιχειρηματικά Θέματα

B) Σύνδεσμος Ελληνίδων στο Τουρισμό (<http://www.womenintourism.gr/> ,2016)

Ο Σύνδεσμος Ελληνίδων στον Τουρισμό ή αλλιώς WomeninTourism ιδρύθηκε το 1997 από μία ομάδα γυναικών με ενεργή ενασχόληση στον τουρισμό ως επιχειρηματίες, επιστήμονες ή ακόμα ανώτατα στελέχη τουριστικών επιχειρήσεων ή οργανισμών του δημοσίου τομέα που έχει σύνδεση με τον τουρισμό με στόχο την συσπείρωση, την ανάδειξη, την επιμόρφωση και την συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων γυναικών στα τουριστικά δρώμενα του τόπου αλλά και στην συνεργασία με τις αντίστοιχες διεθνείς οργανώσεις.

Γ) Πολιτικός Σύνδεσμος Γυναικών (<http://www.gynaikes-politiki.gr> , 2016)

Ο πολιτικός σύνδεσμος των Γυναικών έχει ως σκοπό την ενίσχυση της ελληνικής δημοκρατίας, με την προώθηση και εφαρμογή ίσων ευκαιριών και για τα δύο φύλα σε όλους τους τομείς της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και πολιτικής ζωής, με έμφαση στην ισόρροπη συμμετοχή γυναικών/ανδρών, σε όλους τους δημοκρατικούς θεσμούς, δημόσια αξιώματα και κέντρα λήψης αποφάσεων των προβλεπόμενων από

το Σύνταγμα της Χώρας μας και από τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολιτικών, νομοθετικών, εκτελεστικών και δικαστικών εξουσιών.

Κεντρικός σκοπός του έργου αποτελεί η υποστήριξη των αιρετών και των υποψηφίων γυναικών, προκειμένου να διευρυνθεί η συμμετοχή τους σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και να ενισχυθεί εκπροσώπησή τους στους πολιτικούς θεσμούς σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Οι κύριες δραστηριότητες είναι η πραγματοποίηση εκδηλώσεων που αφορούν την ισότητα των φύλων και την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις, εκδήλωση που γίνεται κάθε χρόνο από το 1998. Άλλη μία δραστηριότητα είναι η πραγματοποίηση Ημερίδων με διαρκές θέμα « Συμμετοχή των γυναικών σε εκλογικές διαδικασίες για ανάδειξή τους στα κέντρα λήψης απόφασης» και έκδοση πρακτικών σε βιβλία.

Δράσεις πολιτικού Συνδέσμου Γυναικών:

- 1) Ο Πολιτικός Σύνδεσμος Γυναικών είναι μέλος (μαζί με άλλες 50 Ελληνικές Γυναικείες Οργανώσεις) του Ευρωπαϊκού Λόμπι Γυναικών που έχει μέλη 2000 οργανώσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- 2) Στήριξη θετικών δράσεων για τις γυναίκες (συνεργασίες-συντονισμός).
- 3) Παρεμβάσεις σε θεσμούς και Υπηρεσίες του Κράτους για την ανάπτυξη της ισότητας των δύο φύλων.

Δ) Ένωση Γυναικών Ελλάδας (<http://www.ege.gr/> , 2016)

Η Ε.Γ.Ε. (Ένωση Γυναικών Ελλάδος) είναι μία οργάνωση που ξεκίνησε από μια μικρή ομάδα συνειδητοποιημένων φεμινιστριών γυναικών που ανήκαν στον ευρύτερο προοδευτικό χώρο με επικεφαλής τη Μαργαρίτα Παπανδρέου. έτσι στις 15 Σεπτεμβρίου του 1976 ιδρύεται επίσημα η ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΓΕ), μια αυτόνομη, ανεξάρτητη γυναικεία οργάνωση.

Η Ιδρυτική Διακήρυξη έδινε έμφαση στην επαφή με τη βάση για να αποφευχθούν φαινόμενα ελιτισμού και καθόρισε την ιδεολογική της φυσιογνωμία ως φεμινιστική σοσιαλιστική οργάνωση που έχει ως στόχο τη νομική κατοχύρωση και την εφαρμογή της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της ζωής, καθιερώνοντας ως κεντρικό της σύνθημα τη θέση ότι: Δεν υπάρχει κοινωνική απελευθέρωση χωρίς γυναικεία απελευθέρωση και δεν υπάρχει γυναικεία απελευθέρωση χωρίς κοινωνική απελευθέρωση.

Σύμφωνα με την ιδεολογία των γυναικών της οργάνωσης αυτής είναι μια ανεξάρτητη, φεμινιστική σοσιαλιστική οργάνωση. Σοσιαλιστική σύμφωνα με την φιλοσοφική έννοια και όχι την κομματική σημασία του όρου, δεδομένου ότι ο Σοσιαλισμός και ο Φεμινισμός είναι δύο κοινωνικές θεωρίες που στοχεύουν στην απελευθέρωση του ανθρώπου από την εκμετάλλευση, την καταπίεση και την αλλοτρίωση, στη δίκαιη κατανομή του εθνικού εισοδήματος, στο δικαίωμα κάθε ανθρώπου στη δημιουργική εργασία και τη συμμετοχή του σε όλες τις αποφάσεις που τον αφορούν- είτε είναι άνδρας είτε είναι γυναίκα. Όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα, « Η πάλη για τη γυναικεία απελευθέρωση είναι μέρος της πάλης για μια κοινωνία ισονομίας, ελεύθερης από κάθε μορφή εξάρτησης και καταπίεσης».

Σκοποί της οργάνωσης μέσα στο πλαίσιο της γυναικείας-σοσιαλιστικής ιδεολογίας είναι:

1. Η εφαρμογή των σκοπών και των αρχών που περιλαμβάνονται στην Παγκόσμια Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των άλλων Διεθνών Συμβάσεων, τις οποίες έχει κυρώσει η χώρα μας, που αφορούν στα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα, ιδιαίτερα τη Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκριση ενάντια στις γυναίκες, τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, τη Διακήρυξη για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, τη Διακήρυξη για το δικαίωμα στην ανάπτυξη, τις οδηγίες, κανονισμούς και συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν στην ισότητα των φύλων καθώς και τις αποφάσεις και ψηφίσματα του ΟΗΕ που αφορούν στη γυναίκα και έχει προσυπογράψει η Ελλάδα.
2. Η ενημέρωση και η πληροφόρηση ότι τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών αποτελούν αναπαλλοτρίωτο, αναπόσπαστο και αδιαίρετο στοιχείο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

3. Η ρητή αναγνώριση και επαναβεβαίωση του δικαιώματος όλων των γυναικών να ελέγχουν όλες τις παραμέτρους της υγείας τους και ιδιαίτερα αυτή της αναπαραγωγής, δεδομένου ότι αποτελούν θεμελιώδεις όρους για την ενδυνάμωσή τους. Η ενδυνάμωση των γυναικών και η ισότιμη συμμετοχή τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, συμπεριλαμβανομένης και της συμμετοχής τους στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.
4. Η ενημέρωση και συνειδητοποίηση γυναικών και ανδρών, ότι τα ίσα δικαιώματα, η ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, οι ίσες ευκαιρίες και η ίση πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στους οικονομικούς πόρους, ο ισόρροπος καταμερισμός των οικογενειακών ευθυνών ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες καθώς και η αρμονική συνεργασία μεταξύ τους, είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για μια καλύτερη ποιότητα ζωής, δεδομένου ότι αποτελούν τον θεμέλιο λίθο για την εμπέδωση και την εφαρμογή της συμμετοχικής δημοκρατίας.
5. Ο αγώνας για τη θέσπιση μέτρων και τη δημιουργία κοινωνικών υποδομών για τη μητρότητα, τη φύλαξη και δημιουργική απασχόληση των παιδιών καθώς επίσης και τη φροντίδα των ηλικιωμένων ατόμων και των ατόμων με ειδικές ικανότητες, ώστε να πάψουν να αποτελούν αιτίες για την κοινωνική περιθωριοποίηση της γυναίκας.
6. Η προσπάθεια για την εξάλειψη της φτώχειας με την πλήρη συμμετοχή των γυναικών σε προγράμματα αειφόρου ανάπτυξης καθώς και σε προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος και της κοινωνικής δικαιοσύνης.
7. Η παροχή συνεχούς ροής πληροφόρησης σχετικά με την εξέλιξη των πολιτικών σε όλους τους τομείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εφαρμογή τους, κυρίως εκείνων που αποσκοπούν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών καθώς και τις επιπτώσεις που έχουν ενδεχομένως οι πολιτικές αυτές στη ζωή των γυναικών.
8. Η παρακολούθηση των εξελίξεων και των εφαρμογών που αφορούν στην ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων σε όλες τις πολιτικές ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης ενσωμάτωση τόσο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών όσο και οι ανάγκες τους και οι προσδοκίες τους, σε όλους τους τομείς τόσο της εθνικής όσο και της ευρωπαϊκής πολιτικής.